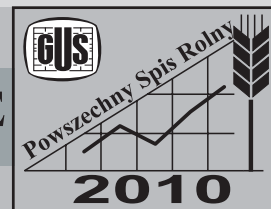

URZĄD STATYSTYCZNY W LUBLINIE

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

RYNEK PRACY w województwie lubelskim w 2009 r.

LUBLIN 2010

URZĄD STATYSTYCZNY W LUBLINIE

**INFORMACJE I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE**

**RYNEK PRACY
W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM
W 2009 R.**

ISSN 2080-0533

Lublin listopad 2010

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

PRZEWODNICZĄCY

Krzysztof Markowski

Członkowie

- Waldemar Dymek
- Jerzy Greszta
- Zofia Kurlej
- Elżbieta Łoś
- Andrzej Matacz
- Kazimierz Tucki
- Paweł Wroński

Sekretarz

- Aneta Olszewska-Welman

Autor opracowania – Aneta Olszewska-Welman

*Publikację opracowano w Wydziale Analiz
i Opracowań Zbiorczych*

*Redakcja, skład komputerowy i projekt okładki
Aneta Olszewska-Welman*

PRZEDMOWA

„Rynek pracy w województwie lubelskim w 2009 r.” jest publikacją przedstawiającą zmiany zachodzące na rynku pracy województwa lubelskiego. Zakresem obejmuje informacje o pracujących w gospodarce narodowej, poziomie zatrudnienia i ruchu zatrudnionych, popycie na pracę i warunkach pracy, wynagrodzeniach, wielkości i strukturze bezrobocia rejestrowanego oraz strukturze ludności i jej aktywności ekonomicznej.

Publikacja składa się z kilku części: uwag metodycznych, wyników badań – syntezy oraz części tabelarycznej. Na początku publikacji umieszczone są uwagi metodyczne. Ich celem jest przybliżenie znaczenia podstawowych pojęć i definicji, wskazanie źródeł danych statystycznych oraz zasad ich grupowania.

Kolejna część publikacji to wyniki badań – synteza uzupełniona prezentacją graficzną. Wyniki badań dostarczają najistotniejszych informacji o przekształceniach podstawowych elementów rynku pracy w województwie lubelskim w latach 2008 – 2009. W tej części omówiono również dynamikę zmian zachodzących na rynku pracy w województwie na tle kraju.

W części tabelarycznej natomiast dane prezentowane są w różnych układach strukturalnych m.in. według płci, sektorów własności, sekcji PKD i form finansowania przedsiębiorstw, jak również w ujęciu terytorialnym według podregionów i powiatów.

Układ treści oraz sposób prezentowania danych wynika z dążenia do możliwie pełnego naświetlenia złożonych i wielostronnych zjawisk charakteryzujących rynek pracy w województwie lubelskim. Bardziej szczegółowe informacje w postaci tabulogramów wynikowych oraz w formie elektronicznej dostępne są w naszym Urzędzie, a także na stronach internetowych GUS – w Banku Danych Regionalnych.

Mam nadzieję, iż niniejsza publikacja pogłębi Państwa wiedzę o dodatkowe informacje statystyczne dotyczące sytuacji społeczno – gospodarczej naszego województwa.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Lublin, listopad 2010 r.

PREFACE

"The labour market in the lubelskie voivodship in 2009" is a publication showing changes in the labour market of lubelskie voivodship. The scope includes information on employment in the economy, employment and labour turnover, labour demand and working conditions, wages, size and structure of registered unemployment and population structure and its economic activity.

The publication consists of several parts: methodological notes, the results of research - synthesis and the tables. At the beginning of the publication are placed methodological notes. Their goal is to show basic concepts and definitions, as well as indication of statistical data sources and rules of their grouping.

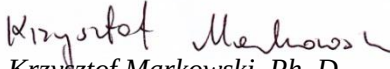
Another part of the publication is the results of research - synthesis complemented by graphical presentation. The results provide crucial information about the transformation of the basic elements of the labour market in the lubelskie voivodship in the years 2008 to 2009. This section also discusses the dynamics of changes in the labour market in the region against the background of the country.

The tables and figures are presented in different structural systems, including sex, ownership sectors, NACE section and forms of financing companies, as well as in territorial terms, by subregions and powiats.

Layout of content and presentation of data results from the pursuit of the fullest possible exposure of complex and multilateral phenomena characterizing the labour market in the lubelskie voivodship. For more detailed information in the form of program listings and output in electronic form are available at our office, as well as on the websites of the CSO - the Regional Data Bank.

I hope that this publication will deepen your knowledge of additional statistical information on socio - economic situation of our voivodship.

*Director
Statistical Office
in Lublin*

Krzysztof Markowski, Ph. D.

Lublin, November 2010

SPIS TREŚCI

TABLE OF CONTENTS

			Str. Page
PRZEDMOWA	PREFACE		3
UWAGI METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES		11
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS		23
		Tabl. Table	Str. Page
TABLICE	TABLES		
Ważniejsze dane wojewódzkie (2007, 2008, 2009) ...	Major data of the voivodship (2007, 2008, 2009)	1	54
Ludność według płci i wieku w 2009 r.	Population by sex and age in 2009	2	58
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według płci w 2009 r.	Population at working and non-working age by sex in 2009	3	58
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według podregionów i powiatów w 2009 r.	Population at working and non-working age by subregions and powiats in 2009	4	59
Pracujący w gospodarce narodowej według sekto- rów i form własności w 2009 r.	Employed persons in national economy by owner- ship sectors and forms in 2009	5	60
Pracujący w gospodarce narodowej według sekto- rów i sekcji PKD w 2009 r.	Employed persons in national economy by sectors and NACE sections in 2009	6	60
Pracujący w gospodarce narodowej według statusu zatrudnienia w 2009 r.	Employed persons in national economy by status in 2009	7	61
Pracujący według wielkości podmiotów gospodarki narodowej, sektorów i sekcji PKD w 2009 r.	Employed persons by the size of entities of the na- tional economy, sectors and NACE sections in 2009	8	61
Pracujący w porze nocnej, emeryci i renciści, nie- pełnosprawni oraz cudzoziemcy według sektorów własności i sekcji PKD w 2009 r.	Persons working in shift hours, retirees and pen- sioners, disabled persons and foreigners by own- ership sectors and NACE sections in 2009	9	63
Pracujący według sekcji PKD, podregionów i po- wiatów w 2009 r.	Employed persons by NACE sections, subregions and powiats in 2009	10	64
Pracujący w miastach i na wsi według sektorów, podregionów i powiatów w 2009 r.	Employed persons in urban and rural areas by sectors, subregions and powiats in 2009	11	65
Pracujący w sektorach ekonomicznych według podregionów i powiatów w 2009 r.	Employed persons by economic sectors, subregions and powiats in 2009	12	66
Zatrudnieni w gospodarce narodowej według sekto- rów i sekcji PKD w 2009 r.	Employees in national economy by sectors and NACE sections in 2009	13	67
Zatrudnieni według sektorów i sekcji PKD w 2009 r.	Employment by sectors and NACE sections in 2009	14	68
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni według sekcji PKD w 2009 r.	Full- and part-time paid employees by NACE sec- tions in 2009	15	69
Przeciętne zatrudnienie według form finansowania i sekcji PKD w 2009 r.	Average paid employment by financing forms and NACE sections in 2009	16	70
Współczynniki przyjęć i zwolnień według sekcji PKD w 2009 r.	Hire and termination rates by NACE sections in 2009	17	71

		Tabl. Table	Str. Page
Przyjęcia do pracy według źródeł rekrutacji, sektorów własności i sekcji PKD w 2009 r.	Hires by sources of recruitment, ownership sectors and NACE sections in 2009	18	72
Absolwenci szkół wyższych, policealnych, średnich i zasadniczych zawodowych, którzy podjęli pierwszą pracę według sekcji PKD w 2009 r.	Graduates of higher, post-secondary, secondary and basic vocational schools starting work for the first time by NACE sections in 2009	19	73
Zwolnienia z pracy według przyczyn, sektorów własności i sekcji PKD w 2009 r.	Terminations by reasons, ownership sectors and NACE sections in 2009	20	74
Przyjęcia i zwolnienia w podmiotach gospodarki narodowej według liczby pracujących i sektorów w 2009 r.	Hires and terminations in national economy entities by the number of employed persons and sectors in 2009	21	74
Popyt na pracę – pracujący, nowo utworzone i wolne miejsca pracy w 2009 r.	Demand for labour – employed persons, newly created jobs and vacancies in 2009	22	75
Popyt na pracę – pracujące osoby niepełnosprawne według sekcji PKD i sektorów w 2009 r.	Demand for labour – employed disabled persons by NACE sections and sectors in 2009	23	76
Popyt na pracę – wolne miejsca pracy według poziomu wykształcenia oraz zawodów w 2009 r.	Demand for labour - vacancies by educational level and occupations in 2009	24	77
Popyt na pracę – pracujący i wolne miejsca pracy według sektorów i zawodów w 2009 r.	Demand for labour - employed persons and vacancies by sectors and occupations in 2009	25	78
Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy w 2009 r.	Unemployed persons registered in labour offices in 2009	26	79
Napływ i odpływ bezrobotnych w 2009 r.	Inflow to and outflow from unemployment in 2009 ...	27	79
Bezrobotni według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy w 2009 r.	Unemployed persons by educational level, duration of unemployment and total work seniority in 2009	28	80
Bezrobotni według grup zawodów w 2009 r.	Unemployed persons by occupations in 2009	29	81
Bezrobotni poprzednio pracujący według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, sekcji PKD oraz oferty pracy w 2009 r.	Unemployed persons previously in employment by NACE sections of their last job and job offers in 2009	30	82
Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy według podregionów i powiatów w 2009 r.	Unemployed persons registered in labour offices by subregions and powiats in 2009	31	83
Bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani według podregionów i powiatów w 2009 r.	Registered unemployed disabled persons by subregions and powiats in 2009	32	84
Napływ i odpływ bezrobotnych według podregionów i powiatów w 2009 r.	Inflow to and outflow from unemployment by subregions and powiats in 2009	33	85
Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy według wieku i czasu pozostawania bez pracy oraz podregionów i powiatów w 2009 r.	Unemployed persons registered in labour offices by age, duration of unemployment and subregions and powiats in 2009	34	86
Bezrobotni według poziomu wykształcenia oraz podregionów i powiatów w 2009 r.	Unemployed persons by educational level as well as subregions and powiats in 2009	35	87
Stopa bezrobocia według podregionów i powiatów w 2009 r.	Registered unemployment rate by subregions and powiats in 2009	36	88
Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy według podregionów i powiatów w 2009 r.	Registered unemployed persons with specific situation on the labour market by subregions and powiats in 2009	37	89

		Tabl. Table	Str. Page
Aktywne formy pomocy bezrobotnym według podregionów i powiatów w 2009 r.	<i>Participants of labour market programmes by subregions and powiats in 2009</i>	38	90
Dochody i wydatki Funduszu Pracy w 2009 r.	<i>Incomes and expenditures of Labour Fund in 2009 ..</i>	39	91
Wydatki na realizację działań w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich w 2009 r.	<i>Expenditures on implementation of measures within the confines of Sectoral Operational Programme Human Resources Development in 2009</i>	40	91
Czas pracy przypadający przeciętnie na 1 zatrudnionego według sektorów i sekcji PKD w 2009 r.	<i>Time work per one employee by sectors and NACE sections in 2009</i>	41	92
Struktura czasu pracy opłaconego przypadającego przeciętnie na 1 zatrudnionego według sektorów i sekcji PKD w 2009 r.	<i>Structure of the average time paid per one employee by sectors and NACE sections in 2009</i>	42	93
Zbiorowość objęta badaniem oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD w 2009 r.	<i>Population covered by the survey and the persons working in hazardous conditions by NACE sections in 2009</i>	43	94
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia według grup i nasilenia zagrożeń oraz sekcji PKD w 2009 r.	<i>Persons working in hazardous conditions by groups of agents harmful to health and intensity of dangers as well as NACE sections in 2009</i>	44	94
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia według grup i nasilenia zagrożeń oraz sekcji PKD na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem w danej zbiorowości w 2009 r.	<i>Persons working in hazardous conditions by groups of agents harmful to health and intensity of dangers as well as NACE sections per 1000 employees in entities covered by the survey in the given population in 2009</i>	45	95
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia według grup czynników w 2009 r.	<i>Persons working in hazardous conditions by groups of agents harmful to health in 2009</i>	46	95
Zatrudnieni na stanowiskach pracy zagrożonych przekroczeniem dopuszczalnych norm czynników szkodliwych dla zdrowia związanych ze środowiskiem pracy według grup czynników i sekcji PKD w 2009 r.	<i>Employees on positions threatened with outreaching admissible norms of agents harmful to health connected with work environment by groups of agents and NACE sections in 2009</i>	47	96
Zatrudnieni na stanowiskach pracy zagrożonych przekroczeniem dopuszczalnych norm czynników szkodliwych dla zdrowia związanych z uciążliwością pracy oraz czynnikami mechanicznymi według sekcji PKD w 2009 r.	<i>Employees on positions threatened with outreaching admissible norms of agents harmful to health connected with strenuous conditions and with mechanical factors by NACE sections in 2009</i>	48	97
Stanowiska pracy i zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego według sekcji PKD w 2009 r.	<i>Positions and employees on positions for which evaluation of occupational risk was done by NACE sections in 2009</i>	49	98
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w 2009 r.	<i>Persons injured in accidents at work by NACE sections in 2009</i>	50	99
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według podregionów i powiatów w 2009 r.	<i>Persons injured in accidents at work by subregions and powiats in 2009</i>	51	100
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu pracy oraz sekcji PKD w 2009 r.	<i>Persons injured in accidents at work by work seniority as well as NACE sections in 2009</i>	52	101
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według liczby dni niezdolności do pracy i sekcji PKD w 2009 r.	<i>Persons injured in accidents at work by number of days off to work as well as NACE sections in 2009</i>	53	102

		Tabl. Table	Str. Page
Wydarzenia powodujące uraz u osoby poszkodowanej oraz przyczyny wypadków przy pracy według sekcji PKD w 2009 r.	<i>Events causing injuries as well as causes of accidents at work by NACE sections in 2009</i>	54	103
Świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych według sekcji PKD w 2009 r.	<i>Hazardous and hard working condition benefits by NACE sections in 2009</i>	55	104
Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych według sekcji PKD w 2009 r.	<i>Occupational accidents and occupational diseases compensations by subregions and powiats in 2009</i>	56	104
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń oraz według podregionów i powiatów w 2009 r.	<i>Employees working in hazardous conditions by groups of agents and intensity of dangers and by subregions and powiats in 2009</i>	57	105
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia według podregionów i powiatów w 2009 r.	<i>Employees working in hazardous conditions to agents harmful and hazardous to health by subregions and powiats in 2009</i>	58	106
Wynagrodzenia brutto w 2009 r.	<i>Gross wages and salaries in 2009</i>	59	107
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji PKD w 2009 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries by NACE sections in 2009</i>	60	107
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sektorów, form finansowania i sekcji PKD w 2009 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries by sectors, financing forms and NACE sections in 2009</i>	61	108
Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto według sektorów i sekcji PKD w 2009 r.	<i>Average hourly gross wages and salaries by sectors and NACE sections in 2009</i>	62	109
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sektorów oraz podregionów i powiatów w 2009 r. ..	<i>Average monthly gross wages and salaries by sectors, subregions and powiats in 2009</i>	63	110
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sekcji PKD, podregionów i powiatów w 2009 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries by NACE sections, subregions and powiats in 2009</i>	64	111
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto w 2009 r. ..	<i>Gross retirement pay and pension benefits in 2009 ..</i>	65	112
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2009 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more in 2009</i>	66	113
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2009</i>	67	114

		Str. Page
WYKRESY	CHARTS	
Ludność według płci i ekonomicznych grup wieku w 2009 r.	Population by sex and economic age groups in 2009	24
Współczynnik przyjęć i zwolnień według sektorów własności (2008, 2009)	Hire and termination rates by ownership sectors (2008, 2009)	29
Wolne miejsca pracy według wielkości jednostki. Stan w końcu kwartału (2008, 2009)	Vacancies by size of unit. As of end of quarter (2008, 2009)	31
Struktura wolnych miejsc pracy według wykształcenia w 2009 r.	Structure of vacancies by educational level in 2009	31
Nowo utworzone miejsca pracy według wielkości jednostek (2008, 2009)	Newly created jobs by size of units (2008, 2009)	32
Napływ i odpływ bezrobotnych w latach 2007 – 2009	Inflow to and outflow from unemployment in 2007 – 2009	34
Bezrobotni zarejestrowani według wieku w 2009 r.	Registered unemployed persons by age in 2009	34
Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2009 r.	Registered unemployed persons by educational level in 2009	36
Bezrobotni zarejestrowani według wybranych kategorii w 2009 r.	Registered unemployed persons by selected categories in 2009	37
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu w 2009 r.	Persons injured in occupational accidents by work seniority in 2009	39
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według rodzaju urazu w 2009 r.	Persons injured in occupational accidents by injuries in 2009	39
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według grup zawodów w 2009 r.	Persons injured in occupational accidents by groups of occupations in 2009	41
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD w 2009 r.	Persons working in hazardous conditions by NACE sections in 2009	42
Odchylenia wynagrodzeń od przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwie lubelskim według wybranych sekcji PKD (2008, 2009)	Gross wages and salaries deviations from average gross wages and salaries in national economy in lubelskie voivodship by selected NACE sections (2008, 2009)	46
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej w IV kwartale 2009 r.	Structure of the population aged 15 and more by economic activity in IV quarter 2009	50
Bezrobotni według metod poszukiwania pracy w IV kwartale 2009 r.	Unemployed persons by methods of job seeking in IV quarter 2009	51
Osoby nieposzukujące pracy według przyczyn w IV kwartale 2009 r.	Persons not seeking job by reasons in IV quarter 2009	52

		Str. Page
KARTOGRAMY	CHARTS	
Współczynnik obciążenia ekonomicznego oraz ludność według ekonomicznych grup wieku według powiatów w 2009 r.	<i>Economic dependency ratio and population by economic age groups by powiats in 2009</i>	25
Pracujący na 1000 ludności według powiatów w 2009 r.	<i>Employed persons per 1000 population by powiats in 2009</i>	27
Stopa bezrobocia według powiatów w grudniu 2009 r.	<i>Unemployment rate by powiats in December 2009</i>	35
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem na 1000 pracujących według powiatów w 2009 r.	<i>Persons injured in accidents at work per 1000 persons employed by powiats in 2009</i>	40
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń oraz powiatów w 2009 r.	<i>Persons working in hazardous conditions by groups of dangers and powiats in 2009</i>	43
Przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej według województw w 2009 r.	<i>Average monthly gross wages in national economy by voivodship in 2009</i>	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według powiatów w 2009 r.	<i>Average monthly gross wages by powiats in 2009</i>	47
Przeciętne miesięczna emerytura i renta brutto według województw w 2009 r.	<i>Average monthly gross retirement pay and pensions by voivodship in 2009</i>	49

UWAGI METODYCZNE

Prezentowane dane obejmują podmioty gospodarki narodowej w województwie bez względu na charakter własności. Do sektora publicznego zalicza się podmioty gospodarki stanowiące własność państwową, samorządową oraz mieszaną z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego. Do sektora prywatnego zalicza się podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową (m.in. spółki, spółdzielnie, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje), zagraniczną (m.in. zagraniczne przedsiębiorstwa drobnej wytwórczości, spółki z wyłącznym udziałem kapitału zagranicznego) oraz mieszaną, z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego.

Dane według rodzajów działalności prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz.U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W stosunku do obowiązującej PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. W opracowaniu zastosowano skróty nazw sekcji PKD. Skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podajemy poniżej:

sekcje PKD

skrót	pełna nazwa
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Dane w grupowaniu według sekcji opracowano metodą przedsiębiorstw. **Metoda przedsiębiorstw** (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

Dane o zatrudnieniu, wynagrodzeniach i bezrobotnych według grup zawodów opracowano na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644 z późn. zmianami). Dane dotyczące poziomu wykształcenia opracowano zgodnie z Polską Klasyfika-

cją Edukacji wprowadzoną rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 maja 2003 r. (Dz. U. Nr 98, poz. 895).

Informacje o zatrudnieniu i wynagrodzeniach według form finansowania przedstawiane są w podziale na jednostki sfery budżetowej i jednostki będące na rozrachunku. **Do sfery budżetowej** zaliczane są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. **Do jednostek będących na rozrachunku** zaliczane są jednostki sektora przedsiębiorstw utrzymujące się z własnych dochodów.

Do prezentacji wskaźnika wypadkowości (częstości wypadków), tj. liczby osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących przyjęto przeciętną liczbę pracujących w osobach fizycznych, obliczoną jako średnią arytmetyczną stanów w dniu 31 XII w badanym roku i poprzednim, bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Prezentowane dane opracowano zgodnie z podziałem terytorialnym określonym w:

- ustawie z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603 i Nr 104, poz. 656),
- rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia powiatów (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zmianami).

Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

PODSTAWOWE DEFINICJE I POJĘCIA

LUDNOŚĆ

Dane o stanie i strukturze ludności w przekroju terytorialnym opracowano według **faktycznego miejsca zamieszkania**. Do ludności faktycznie zamieszkałej w danej jednostce podziału terytorialnego zalicza się ludność zameldowaną na pobyt stały i faktycznie tam zamieszkałą oraz ludność przebywającą czasowo (zameldowaną w danej jednostce podziału terytorialnego na pobyt czasowy ponad 3 miesiące).

Współczynnik urbanizacji określa odsetek ludności miejskiej w stosunku do ogółu ludności.

Ekonomiczne grupy wieku ludności:

- a) wiek **przedprodukcyjny** – mężczyźni i kobiety w wieku 0 - 17 lat,
- b) wiek **produkcyjny** – mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18 - 59 lat:
 - wiek mobilny (18 - 44 lata mężczyźni i kobiety),
 - wiek niemobilny (45 - 64 lata mężczyźni i 45 - 59 lat kobiety),
- c) wiek **poprodukcyjny** - mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety - 60 lat i więcej.

Przyrost naturalny ludności obliczono jako różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w danym okresie.

Współczynniki: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego obliczono na 1000 ludności.

Współczynnik dynamiki demograficznej jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Współczynnik obciążenia ekonomicznego jest to liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Saldo migracji ludności jest to różnica między napływem i odpływem migracyjnym. Napływ migracyjny jest to ogół osób nowo zameldowanych na pobyt stały w danym okresie; odpływ migracyjny jest to ogół osób wymeldowanych z pobytu stałego w danym okresie.

PRACUJĄCY I ZATRUDNIENIE

Dane o **pracujących w gospodarce** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zaliczono:

- a) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo oraz osoby zatrudnione za granicą na rzecz jednostek krajowych,
- b) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych,
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody (np. architekt, lekarz, adwokat),
- c) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- d) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- e) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych),
- f) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Liczbę osób pracujących według stanu w końcu roku podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w głównym miejscu pracy.

Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie** według stanu w dniu 31 XII oszacowano na podstawie Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2002 r.

Zatrudnienie na podstawie stosunku pracy dotyczy:

- a) zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczenia na pełnozatrudnionych;

- b) przeciętnego zatrudnienia pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Pełnozatrudnieni to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy. Do tej grupy zalicza się również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które złożyły w zakładzie pracy oświadczenie stwierdzające, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Do osób wykonujących **pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie. Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno–prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług). Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy, na warunkach zlecenia przyjmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i obowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

Za **osoby zatrudnione za granicą**, zaliczone do pracujących, przyjęto osoby wykonujące prace poza granicami kraju na rzecz krajowych jednostek, w których zostały zatrudnione, np. przy realizacji budów eksportowych, jako pracownicy polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, a także osoby skierowane za granicę w celach szkoleniowych i badawczych. Nie zalicza się do pracujących w Polsce tych osób, które pracują za granicą na rzecz zagranicznych firm i instytucji.

Cudzoziemcy zaliczeni do pracujących w Polsce to osoby, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 IV 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami) zostały zatrudnione przez zakłady pracy lub osoby fizyczne.

Prezentowane dane o **pracujących i zatrudnionych** nie obejmują osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Ponadto, z wyjątkiem tablic dotyczących pracujących w gospodarce narodowej, dane nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób.

RUCH ZATRUDNIONYCH

Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo). Dane te dotyczą liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w badanym okresie.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. **Do liczby zwolnionych z pracy** zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby które porzuciły pracę oraz – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszony o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne) w badanym okresie do liczby zatrudnionych w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

Do korzystających z urlopów wychowawczych zalicza się osoby (matki oraz inne osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem), którym zakład pracy udzielił urlopu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 XII 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania urlopu wychowawczego (Dz. U. Nr 230, poz. 2291).

Dane o **absolwentach** podejmujących pierwszą pracę dotyczą pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo).

POPYT NA PRACĘ

Popyt na pracę – jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno – ekonomicznych. Dane na temat popytu na pracę pochodzą z badania GUS na formularzu o symbolu Z-05. Badanie to prowadzone jest metodą reprezentacyjną z częstotliwością kwartalną. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu badania przy uwzględnieniu podmiotów klasyfikowanych według kryterium liczby pracujących i obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób – jednostki małe,
- 10 do 49 osób – jednostki średnie,
- powyżej 49 osób – jednostki duże.

Przez popyt na pracę rozumiemy:

- zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy jest to stosunek wolnych miejsc pracy do sumy zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy.

BEZROBOCIE

Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych**, zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami), obejmują osoby niezatrudnione i niewykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne — zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub szkół wyższych gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ukończyły 18 lat,
- nie ukończyły: kobiety — 60 lat, mężczyźni — 65 lat,
- nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej nie pobierają świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- nie posiadają wpisu do ewidencji działalności gospodarczej albo nie podlegają na podstawie odrębnych przepisów obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,
- nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- nie pobierają na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
- nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę

wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Długotrwale bezrobotni – to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia to osoby bezrobotne, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy ukończyły co najmniej 50 lat życia. Do października 2005 r. były to osoby, które w roku kalendarzowym ukończyły co najmniej 50 rok życia.

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych to osoby bezrobotne nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Od listopada 2005 r. – łącznie z osobami z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia to osoby bezrobotne samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko w tym wieku, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych. Do grudnia 2007 r. były to osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia.

Napływ bezrobotnych – oznacza liczbę osób zarejestrowanych w ciągu roku w powiatowych urzędach pracy.

Odpływ bezrobotnych – oznacza liczbę osób, które w ciągu roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn m. in. w związku z podjęciem pracy stałej, sezonowej, interwencyjnej lub robót publicznych, w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy, podjęcia nauki, nabycia praw emerytalnych itd.

Aktywne formy pomocy bezrobotnym – to działania zmierzające do ograniczenia wielkości bezrobocia na danym terenie. Wśród nich wyróżnia się w szczególności:

- **szkolenia** – oznaczają pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia;
- **staż u pracodawcy** – oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą;
- **prace interwencyjne** – oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Prace te są częściowo finansowane przez urzędy pracy;
- **roboty publiczne** – to prace organizowane dla bezrobotnych przez organy samorządu terytorialnego, administracji rządowej lub instytucje użyteczności publicznej na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Prace te są częściowo finansowane przez urzędy pracy.

Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy (tzn. zwolnieni grupowo) – są to osoby zwolnione zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90 z 2003 r., poz. 844 z późniejszymi zmianami). Przepisy ustawy stosuje się w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę stosunków pracy (zatrudnienia z pracownikami), wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, a także na mocy porozumienia stron, w okresie nie przekraczającym

30 dni. Dotyczy to zakładów pracy, w których następuje zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych lub w związku ze zmianami organizacyjnymi, produkcyjnymi albo technicznymi, a także w przypadku ogłoszenia upadłości zakładów lub ich likwidacji.

Oferty pracy – są to zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia i miejsca przygotowania zawodowego na stanowisku pracy oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i stażu, a także w ramach umów zlecenia i umów o dzieło.

Fundusz Pracy jest państwowym funduszem celowym. Podstawowym zadaniem Funduszu Pracy jest finansowanie świadczeń przysługujących bezrobotnym oraz finansowanie programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw pracy. Sposób tworzenia i zasady rozdysponowania środków Funduszu określa ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001).

Przychodami Funduszu Pracy są m.in.:

- obowiązkowe składki na Fundusz Pracy,
- dotacje z budżetu państwa,
- odsetki od środków Funduszu Pracy znajdujących się na rachunkach bankowych,
- kary pieniężne i grzywny orzeczone przez sądy za nieprzestrzeganie przepisów ustawy,
- zwrot odsetek od udzielonych pracodawcom i bezrobotnym pożyczek z Funduszu Pracy,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy.

Środki Funduszu Pracy stanowią podstawowe źródło finansowania przedsięwzięć rynku pracy w Polsce, a tym samym finansowe narzędzie realizacji zadań instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia.

CZAS PRACY

Dane o **czasie pracy** opracowano na podstawie sprawozdawczości (formularz Z-06) sporządzanej przez jednostki gospodarki narodowej, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. Dane nie obejmują fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, indywidualnych gospodarstw rolnych.

Nominalny czas pracy to taki czas, który powinien być przepracowany w danym okresie rozliczeniowym w nominalnym czasie pracy zgodnie z normami obowiązującymi pracownika na podstawie przepisów prawa.

Czas nieprzepracowany obejmuje taką część nominalnego czasu pracy, w ciągu którego pracownik był nieobecny w pracy lub nie przystąpił do jej wykonywania, bez względu na powód.

Czas nieprzepracowany opłacony oznacza czas, za który pracownik otrzymał wynagrodzenie pomimo nieobecności w pracy lub nie przystąpienia do wykonywania pracy.

Praca w godzinach nadliczbowych to praca wykonywana ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy, a także praca wykonywana ponad przedłużony dobowy wymiar czasu pracy, wynikający z obowiązującego pracownika systemu i rozkładu czasu pracy, za które pracownik nie otrzymuje dnia wolnego od pracy, natomiast otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie.

WARUNKI I WYPADKI PRZY PRACY

Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia** obejmują zatrudnionych w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej. Dane obejmują pracowników pełnozatrudnionych, sezonowych, zatrudnionych dorywczo, niepełnozatrudnionych, dla których głównym miejscem pracy jest jednostka sprawozdawcza oraz osoby zatrudnione w celu przygotowania zawodowego.

Dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe płyty zwłókniające, hałas, wibracje, mikroklimat gorący lub zimny itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

Przez **zagrożenie szkodliwymi czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy** rozumie się wpływ na pracownika szkodliwych czynników występujących w procesie pracy, których stężenie lub natężenie przekracza obowiązujące NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) i NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie), polskie normy lub inne normy higieniczne.

Przez **zagrożenie związane z uciążliwością pracy** rozumie się szkodliwy wpływ na pracownika czynności roboczych wykonywanych np. w wymuszonej pozycji ciała, w warunkach ciężkiego wysiłku fizycznego lub w warunkach szczególnej uciążliwości.

Przez **zagrożenie czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi** rozumie się pracę przy maszynach wymienionych w załączniku IV do Dyrektywy 98/37/EC (Dyrektywa wprowadzona ustawą z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie zgodności – Dz. U. Nr 204, poz. 2087 z 2004 r.).

Osobozagrożenia oznaczają sumę szkodliwych czynników działających na pracownika. Jeżeli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wówczas suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.

Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych są to należne pracownikom, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także członkom rodzin pracowników zmarłych wskutek takiego wypadku lub choroby, wypłaty:

- odszkodowań z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci pracownika,
- odszkodowań za przedmioty utracone lub uszkodzone wskutek wypadku przy pracy.

Ocena ryzyka zawodowego – to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

Stanowisko pracy jest to przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w którym pracownik lub zespół pracowników wykonuje czynności zawodowe stale lub okresowo.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;

- w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające w zakładzie pracy organizacje związkowe.

Za **zbiorowy wypadek przy pracy** traktuje się wypadek, któremu, w wyniku tego samego zdarzenia w danym zakładzie, uległy co najmniej 2 osoby.

Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie, albo trwałe poważne zeznaczenie lub zniekształcenie ciała.

Wydarzenie powodujące uraz opisuje w jaki sposób poszkodowany doznał urazu (fizycznego lub psychicznego) spowodowanego przez czynnik materialny.

Przyczyny wypadku są to wszelkie braki i nieprawidłowości, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania wypadku, związane z czynnikami materialnymi (technicznymi), z ogólną organizacją pracy w zakładzie lub organizacją stanowiska pracy oraz związane z pracownikiem, w tym również z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika.

Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według wydarzeń bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz przyczyn wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Informacje o dniach niezdolności do pracy obejmują łączną kalendarzową liczbę dni niezdolności do pracy spowodowaną wypadkami przy pracy, ustaloną na podstawie zaświadczeń lekarskich.

WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Wynagrodzenia stanowią wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze lub ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu świadczonej pracy. Dane nie zawierają wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Wynagrodzenia dzielą się na:

- 1) wynagrodzenia osobowe,
- 2) wynagrodzenia bezosobowe (z wyjątkiem honorariów),

- 3) honoraria (wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi),
- 4) wynagrodzenia agencyjno – prowizyjne,
- 5) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- 6) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in. wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przeście płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Dane o wynagrodzeniach prezentowane są w ujęciu brutto, tzn. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą, uczniów oraz osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikającą z umowy o pracę np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o **zaległościach w wypłacie wynagrodzeń** począwszy od 2006 r., ujmowane są w sprawozdaniu o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (formularz Z-06).

Dane o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) odnoszą się do świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Dane o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** odnoszą się do świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu tych funduszy.

Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- emerytury,
- renty z tytułu niezdolności do pracy,
- renty rodzinne.

Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców. Dane o świadczeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI

Informacje o aktywności zawodowej ludności opracowano na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** (BAEL).

Dane na podstawie tego badania przeprowadza się w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych powyżej 3 miesięcy, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do aktywnych zawodowo zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia,

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15 – 74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy.

Do biernych zawodowo zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii (wyróżnianej m.in. ze względu na wiek, poziom wykształcenia, stan cywilny).

Wskaźnik zatrudnienia jest to procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia według BAEL jest to procentowy udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uogólnianiu wyników reprezentacyjnego badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL), sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

LUDNOŚĆ

Według danych szacunkowych w województwie lubelskim w końcu 2009 roku mieszkało 2157,2 tys. osób, w tym 1003,9 tys. w miastach. Ludność zamieszkała w miastach stanowiła 46,5% ogółu ludności. W Polsce liczba ludności wyniosła 38167,3 tys. osób, a udział ludności miejskiej wyniósł 61,0%. Ludność województwa stanowiła 5,7% ludności Polski. Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. Kobiety podobnie jak przed rokiem stanowiły 51,6% ogółu ludności.

Tabl. 1. **Ruch naturalny i wędrownikowy**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	Różnica 2009 – 2007 (w punktach)
Na 1000 ludności				
Ogółem				
Urodzenia żywe	10,02	10,61	10,61	0,59
Zgony	10,72	10,80	10,95	0,23
Przyrost naturalny	-0,70	-0,19	-0,34	0,36
Saldo migracji	-2,64	-2,04	-1,92	0,72
Miasta				
Urodzenia żywe	9,65	10,10	10,69	1,04
Zgony	8,70	8,67	9,05	0,35
Przyrost naturalny	0,95	1,43	1,64	0,69
Saldo migracji	-5,49	-4,02	-3,50	1,99
Wieś				
Urodzenia żywe.....	10,33	11,04	10,54	0,21
Zgony	12,45	12,62	12,57	0,12
Przyrost naturalny	-2,11	-1,58	-2,03	0,08
Saldo migracji	-0,21	-0,36	-0,57	-0,36
Współczynnik dynamiki demograficznej				
Ogółem	0,93	0,98	0,97	0,04
Miasta	1,11	1,16	1,18	0,07
Wieś	0,83	0,88	0,84	0,01

W 2009 roku w miastach województwa lubelskiego odnotowano dodatni przyrost naturalny który wyniósł 1,64‰, a na obszarach wiejskich przyrost naturalny był ujemny i stanowił -2,03‰. W kraju z kolei przyrost naturalny zarówno w miastach jak i na obszarach wiejskich był dodatni i wyniósł 0,63‰ oraz 1,20‰.

Zarówno w miastach jak i na wsi przeważał odpływ ludności nad jej napływem. W wyniku tego saldo migracji w miastach wyniosło -3,50‰, a na wsi -0,57‰.

W porównaniu z rokiem poprzednim liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 0,2%.

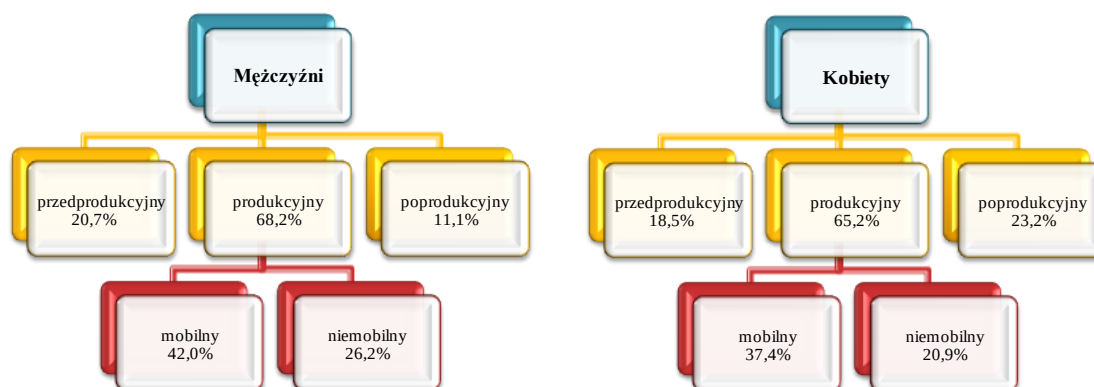
Tabl. 2. **Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	Różnica 2009 – 2007 (w punktach procentowych)
Ludność według grup wieku w %				
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	x
w wieku				
przedprodukcyjnym	20,5	20,0	19,6	-0,9
produkcyjnym	62,6	62,9	63,1	0,5
poprodukcyjnym	16,9	17,1	17,3	0,4
Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym				
OGÓŁEM	60	59	58	-2^a
miasta	51	51	51	-
wieś	68	67	65	-3 ^a

a W punktach.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2009 roku wzrósł udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu się odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym.

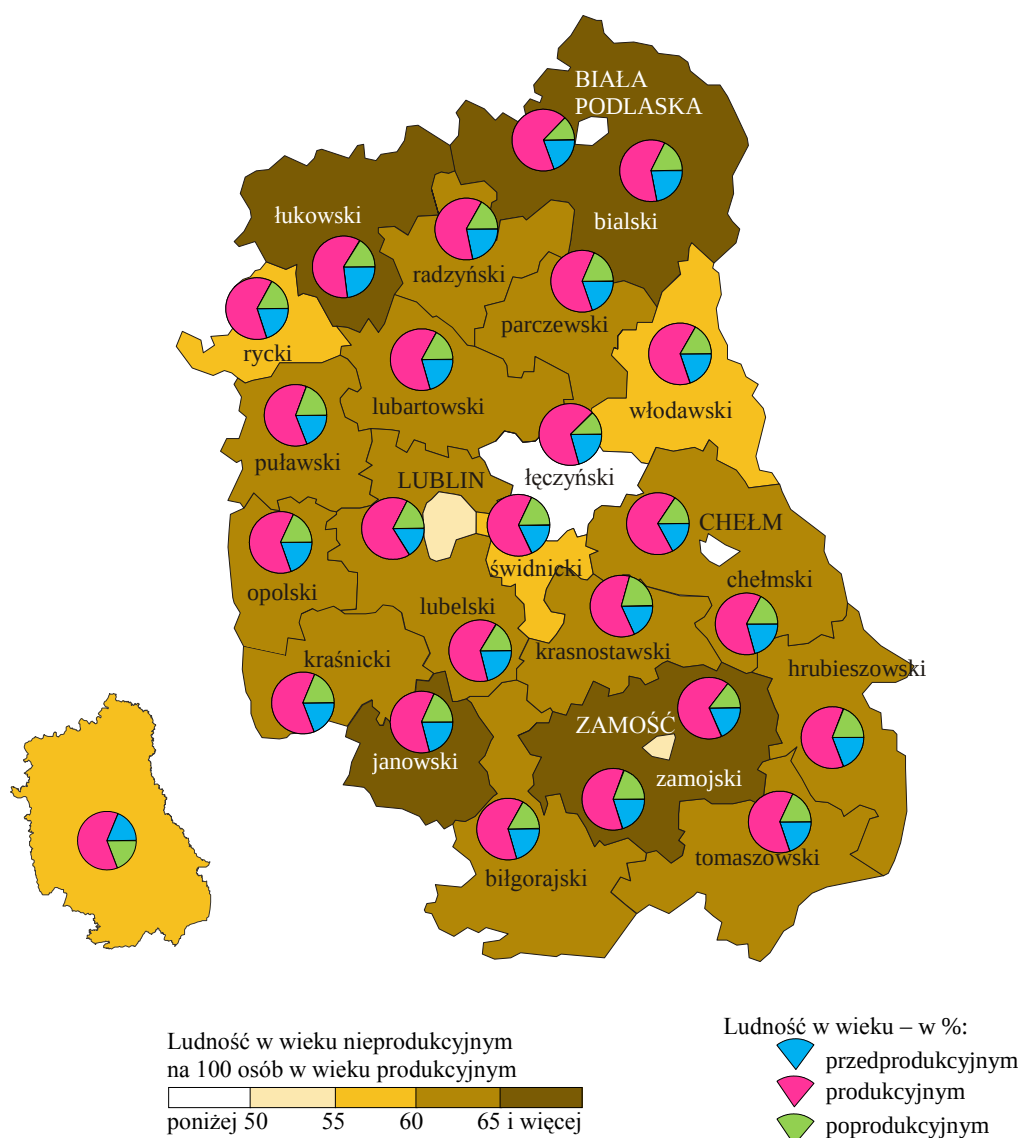
Wykres 1. **Ludność według płci i ekonomicznych grup wieku w 2009 r.**
Stan w dniu 31 XII

Strukturę wieku ludności województwa charakteryzował niższy od krajowego o 1,4 pkt proc. udział ludności w wieku produkcyjnym. Wyższy był natomiast udział ludności w wieku przedprodukcyjnym o 0,6 pkt proc. oraz udział ludności w wieku poprodukcyjnym o 0,8 pkt proc.

Wartość współczynnika obciążenia ekonomicznego w 2009 roku była wyższa o 3 pkt od współczynnika krajowego. Dotyczyło to zwłaszcza obszarów wiejskich – o większym o 2,9 pkt proc. niż w kraju udziale ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności ogółem. W miastach województwa wskaźnik obciążenia ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności ogółem kształtował się na poziomie niższym od krajowego.

Kartogram 1. Współczynnik obciążenia ekonomicznego oraz ludność według ekonomicznych grup wieku według powiatów w 2009 r.

PRACUJĄCY I ZATRUDNIENIE

W końcu grudnia 2009 roku liczba pracujących w gospodarce narodowej (według faktycznego miejsca pracy) w województwie lubelskim wyniosła 759,5 tys. osób. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 1,3%. W kraju liczba pracujących wyniosła natomiast 13449,1 tys. osób i była niższa o 1,9% w stosunku do 2008 roku.

W strukturze pracujących według sekcji PKD w województwie lubelskim dominowało rolnictwo, na które przypadało 36,6% ogółu pracujących, podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł tylko 15,8%. Wyraźnie niższy niż w kraju był udział przemysłu. W województwie lubelskim wyniósł on 13,7% zbiorowości pracujących, a w kraju 21,6%.

W porównaniu z poprzednim rokiem spadek liczby pracujących odnotowano w większości sekcji PKD, w tym w największej skali w sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 11,5%), a następnie w sekcji transport i gospodarka magazynowa (o 5,8%), przetwórstwo przemysłowe (o 5,7%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 5,3%). Największe zwiększenie liczby pracujących odnotowano natomiast w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (o 21,1%) oraz w sekcji informacja i komunikacja (o 16,7%).

Liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie lubelskim w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2009 roku wyniosła 352 osoby. W Polsce natomiast liczba ta wyniosła 362 osoby.

W 2009 roku w porównaniu do roku poprzedniego w województwie lubelskim nieznacznie zmalał udział pracujących w sektorze prywatnym. Na sektor ten przypadało 75,9% ogółu pracujących. W kraju udział osób pracujących w sektorze prywatnym stanowił 76,0% wszystkich pracujących.

W końcu 2009 roku wśród pracujących w gospodarce narodowej 54,6% stanowiły osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy. W Polsce udział ten był znacznie wyższy i wynosił 74,7% ogółu pracujących. W porównaniu z 2008 rokiem liczba osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy zmalała o 2,8%, a w kraju zmniejszyła się tylko o 1,6%. W grupie kobiet odsetek ten wyniósł 58,7%, a wśród mężczyzn – 51,0%. Udział kobiet wśród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy stanowił 47,2%. Właściciele, współwłaściciele oraz pomagający członkowie rodzin stanowili 44,9% ogólnej liczby pracujących, podczas gdzie w kraju udział ten był o wiele mniejszy i stanowił tylko 24,9% wszystkich pracujących.

Według stanu na koniec 2009 roku w województwie lubelskim liczba pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 364,9 tys. osób i zmniejszyła się o 0,4% w skali roku. Udział kobiet w tej grupie pracujących wyniósł 51,0% i wzrósł w porównaniu z 2008 rokiem o 0,3 pkt proc. Pracujący w sektorze prywatnym stanowili 49,3% ogółu pracujących.

W 2009 roku w porównaniu z poprzednim rokiem największy wzrost liczby pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wystąpił w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 28,2%), informacja i komunikacja (o 21,8%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 12,6%). Największe spadki pracujących zanotowano natomiast w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 9,1%), rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo (o 7,1%) a także obsługa rynku nieruchomości (o 4,0%).

Wzrost liczby pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w porównaniu z 2008 rokiem odnotowano w 6 powiatach ziemskich województwa lubelskiego. Największy wzrost wystąpił w powiatach: łęczyńskim (o 6,6%), opolskim (o 3,1%) oraz puławskim (o 2,6%). Największy spadek liczby pracujących odnotowano natomiast w powiatach: kraśnickim (o 7,3%), janowskim (o 7,2%) a także w powiecie biłgorajskim (o 6,8%).

Kartogram 2. Pracujący^a na 1000 ludności według powiatów w 2009 r.

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

Osoby zatrudnione w powiatach grodzkich: Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość stanowiły 44,5% wszystkich pracujących w województwie lubelskim. Roczny wzrost liczby pracujących zaobserwować można było w powiatach grodzkich: Zamość (o 0,3%) i Lublin (o 1,1%). Liczba pracujących w powiecie grodzkim Biała Podlaska utrzymała się na tym samym poziomie co rok temu, natomiast w powiecie grodzkim Chełm odnotowano spadek liczby pracujących w porównaniu z poprzednim rokiem o 5,1%.

W województwie lubelskim w 2009 roku pracownicy pełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy stanowili 92,4% ogółu zatrudnionych, a niepełnozatrudnieni 7,6%. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób pełnozatrudnionych uległa zmniejszeniu o 2,1%, a niepełnozatrudnionych o 2,9%.

Wśród pracujących wyróżnić można również osoby pracujące w porze nocnej, emerytów i rencistów, niepełnosprawnych oraz cudzoziemców. W porównaniu z 2008 rokiem liczba osób pracujących w porze nocnej uległa zwiększeniu o 11,5%, a emerytów i rencistów o 10,2%. Liczba pracujących osób niepełnosprawnych zmniejszyła się w skali roku o 2,0%, a cudzoziemców o 15,5%.

RUCH ZATRUDNIONYCH

Sytuację na rynku pracy kształtuje m.in. ruch zatrudnionych. Płynność kadr jest nieuniknionym procesem i oznacza liczbę przyjęć i zwolnień w danym okresie.

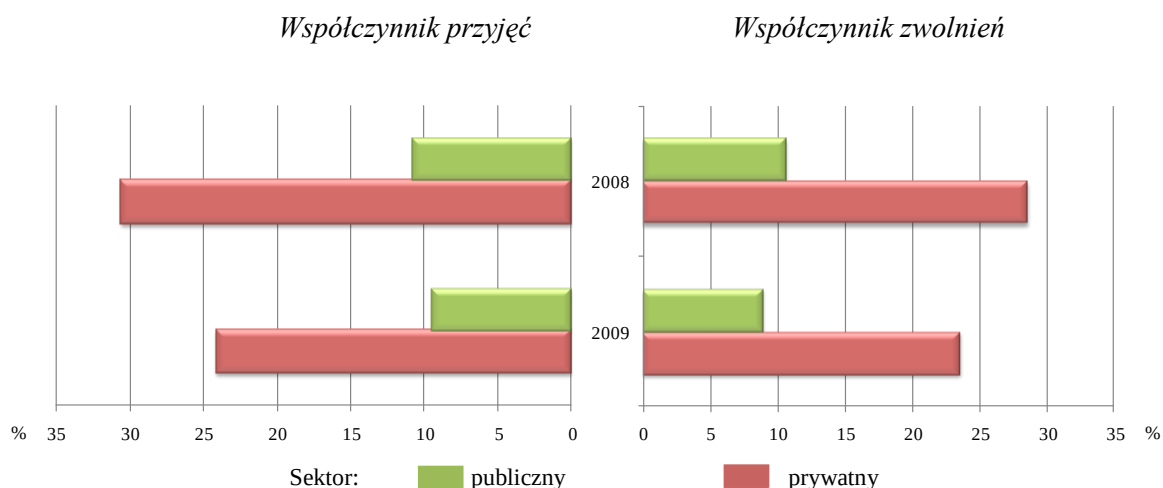
Tabl. 3. Przyjęcia i zwolnienia pracowników pełnozatrudnionych

Wyszczególnienie	2008	2009	2008=100
	w liczbach bezwzględnych		
OGÓŁEM			
Pracownicy przyjęci	63843	52145	81,7
w tym kobiety	26977	22070	81,8
Pracownicy zwolnieni	61412	51165	83,3
w tym kobiety	25215	20806	82,5
w tym SEKTOR PRYWATNY			
Pracownicy przyjęci	45924	37137	80,9
w tym kobiety	16899	13471	79,7
Pracownicy zwolnieni	43428	36815	84,8
w tym kobiety	15389	13019	84,6

W 2009 roku w województwie lubelskim przyjęto do pracy 52,1 tys. osób. Liczba przyjęć pracowników pełnozatrudnionych w ciągu 2009 roku zmniejszyła się o 18,3% w porównaniu z poprzed-

nim rokiem. Podobnie jak w latach poprzednich ponad połowę (57,7%) zatrudnianych osób stanowili mężczyźni. Zdecydowanie większą liczbę przyjęć odnotowano w sektorze prywatnym, w którym pracę otrzymało 37,1 tys. osób. Przyjęcia w sektorze prywatnym stanowiły 71,2% wszystkich przyjętych do pracy w 2009 roku. W strukturze przyjęć do pracy według sekcji PKD największy udział posiadały sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych (26,2%) oraz przemysł (22,5%).

Wykres 2. **Współczynnik przyjęć i zwolnień według sektorów własności**

Spadek liczby przyjęć w porównaniu z 2008 rokiem odnotowano w większości sekcji PKD. Największy spadek wystąpił w przemyśle (o 5,7 tys. osób) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 1,4 tys. osób).

Współczynnik przyjęć w 2009 roku kształtował się na poziomie 16,7% i był on niższy o 3,5 pkt proc. w porównaniu z 2008 rokiem. W sektorze publicznym współczynnik przyjęć był niższy o 14,7 pkt proc. niż w prywatnym i wyniósł 9,4%. Najwyższy współczynnik przyjęć odnotowano w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (39,7%) oraz budownictwo (37,8%). Najniższy natomiast w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (6,7%) oraz obsługa rynku nieruchomości (8,0%).

Najliczniejszą grupą stanowiącą 49,4% ogółu przyjętych pracowników, były osoby, które poprzednio pracowały. Osoby podejmujące pracę po raz pierwszy stanowiły 16,0% wszystkich przyjętych pracowników, w tym 12,6% ogółu przyjętych stanowili absolwenci. Osoby skierowane do pracy przez powiatowe urzędy pracy stanowiły natomiast 7,2% wszystkich przyjęć do pracy.

W ciągu 2009 roku zwolniono 51,2 tys. pracowników pełnozatrudnionych. Liczba zwolnień zmniejszyła się o 16,7% w stosunku do 2008 roku. Więcej osób zwolniono w sektorze prywatnym, co stanowiło 72,0% ogółu zwolnień w województwie. Podobnie jak w latach poprzednich zwolnienia

w większym stopniu dotyczyły mężczyzn niż kobiet. W 2009 roku pracę straciło 30,4 tys. mężczyzn, czyli 59,3% wszystkich zwolnionych.

W porównaniu do 2008 roku w większości sekcji PKD wystąpił spadek zwolnień, największy w przemyśle o 4,2 tys. osób oraz edukacji o 1,5 tys. Zmniejszeniu uległa także liczba zwalnianych kobiet, najwięcej w sekcji edukacja o 1,2 tys. osób oraz w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych o 1,0 tys. osób.

W 2009 roku współczynnik zwolnień wyniósł w województwie lubelskim 16,2% i był on o 3,0 pkt proc. niższy niż w 2008 roku. Najwyższy współczynnik zwolnień wystąpił w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (38,6%) oraz budownictwo (36,1%). Najniższy natomiast współczynnik zwolnień odnotowano w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna (7,2%) a także w sekcji edukacja (8,1%).

Zwolnienia w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę wśród wszystkich zwolnień stanowiły 14,9% (w 2008 r. – 10,5%), a przez pracownika – 5,9% (przed rokiem – 11,7%). Na emeryturę przeniesiono 2,2 tys. osób (4,4% wszystkich zwolnionych). Urlopy wychowawcze i bezpłatne otrzymało 1,6 tys. osób (3,1% ogółu zwolnionych). Spośród wszystkich zwolnień 15,2 tys. osób (29,8% ogółu) zostało zwolnionych po upływie czasu na jaki zostali zatrudnieni.

Najwięcej przyjęć do pracy (35,1% ogólnej liczby) oraz zwolnień (37,9%) zanotowano w podmiotach gospodarki narodowej zatrudniających do 49 osób.

POPYT NA PRACĘ

Popyt na pracę to zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących, oraz wolne miejsca pracy. Na podstawie wyników badania „Popytu na pracę” w końcu grudnia 2009 roku na terenie województwa lubelskiego w przedsiębiorstwach pracowało 409,3 tys. osób. Ponad połowa z nich, czyli 55,0%, była zatrudniona w sektorze prywatnym, a 45,0% w sektorze publicznym. W jednostkach dużych zatrudnionych było 56,1% pracujących, w średnich 26,6%, a w małych 17,3%. W kraju liczba pracujących wyniosła 10094,6 tys. osób, w tym 66,3% pracowało w sektorze prywatnym, a 33,7% w sektorze publicznym.

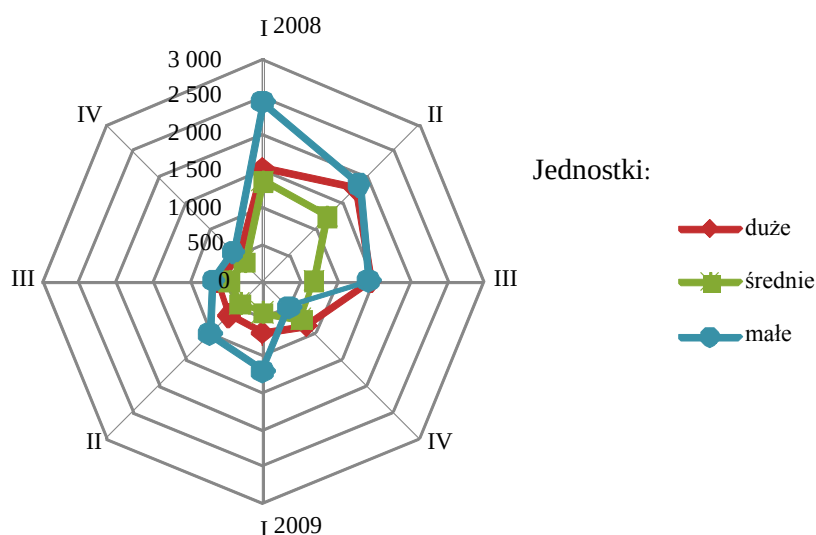
Najwięcej osób pracowało w podmiotach prowadzących działalność w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (19,7%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (17,5%) oraz edukacja (16,6%).

W końcu IV kwartału 2009 roku wolnymi miejscami pracy dysponowały 554 jednostki stanowiące 2,7% wszystkich podmiotów biorących udział w badaniu. W Polsce natomiast 18,6 tys. podmiotów dysponowało wolnymi miejscami pracy, co stanowiło 4,0% wszystkich podmiotów. 70,8% jednostek, które oferowały wolne miejsca pracy w województwie lubelskim to jednostki sektora pry-

watnego, gdzie w kraju odsetek ten wyniósł 81,9%. Najliczniejszą grupę wśród zakładów dysponujących wolnymi miejscami pracy stanowiły jednostki małe – 55,8% ogółu podmiotów posiadających wolne miejsca pracy, mniej było jednostek średnich i dużych – odpowiednio 24,7% i 19,5%.

Wykres 3. **Wolne miejsca pracy według wielkości jednostki**

Stan w końcu kwartału

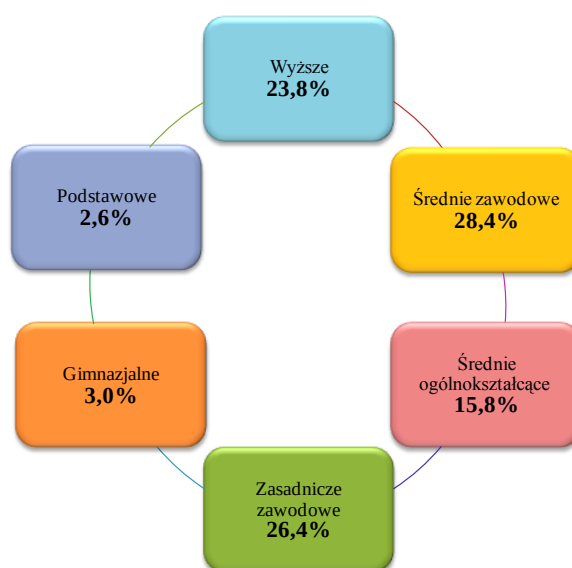
W kraju wolnych miejsc pracy – w końcu IV kwartału 2009 roku było 51,6 tys. W województwie lubelskim wolnych miejsc pracy było 1385 i było ich o 33,4% mniej niż przed rokiem. Najwięcej wolnych miejsc pracy oferowały jednostki w sektorze prywatnym – 71,5% wszystkich wolnych miejsc pracy w województwie lubelskim. Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów – najczęściej wolnych miejsc pracy oferowały jednostki małe – 40,6%.

Wskaźnik wolnych miejsc pracy w końcu IV kwartału 2009 roku wyniósł 0,34%, zaś przed rokiem 0,54%.

Największą liczbą wolnych miejsc pracy dysponowały podmioty prowadzące działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 19,0% oraz budownictwo – 16,2%. Najwięcej wolnych miejsc pracy czekało na robotników przemysłowych (27,1% wszystkich wolnych miejsc), specjalistów (21,5%) oraz pracowników usług osobistych oraz sprzedawców (14,2%).

Wykres 4. **Struktura wolnych miejsc pracy według wykształcenia w 2009 r.**

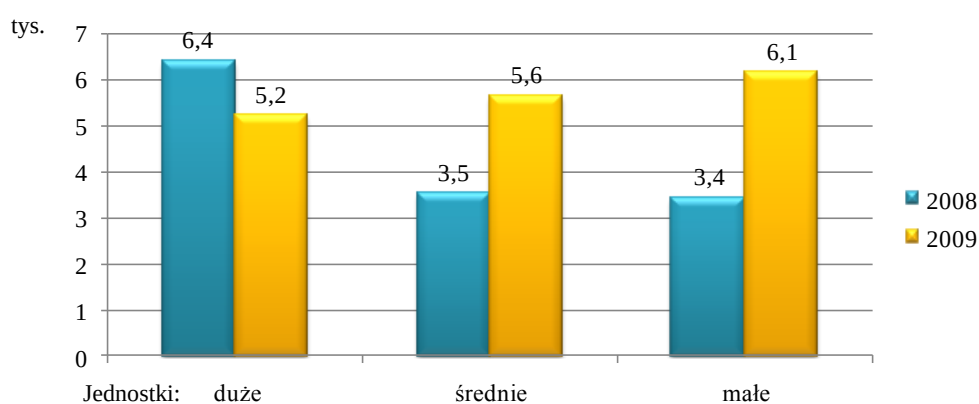
Stan w dniu 31 XII

W 2009 roku na terenie województwa lubelskiego utworzono 16,9 tys. nowych miejsc pracy. W kraju powstało natomiast 521,7 tys. nowych miejsc pracy. W porównaniu do poprzedniego roku nowych miejsc pracy powstało więcej o 27,3%. Zdecydowana większość nowych miejsc pracy powstała w sektorze prywatnym – 72,9%. Jednostki małe utworzyły 36,2% nowych miejsc pracy, średnie – 33,2%, a duże – 30,7%.

Najwięcej nowych miejsc pracy w 2009 roku powstawało przede wszystkim w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (20,0% miejsc) oraz przetwórstwo przemysłowe (19,5%).

Wykres 5. **Nowo utworzone miejsca pracy według wielkości jednostek**

W ciągu 2009 roku zlikwidowano 14,2 tys. miejsc pracy, przede wszystkim w sektorze prywatnym – 73,8% ogółu. W kraju zlikwidowano w tym czasie 501,4 tys. miejsc pracy, gdzie 88,6% to miejsca zlikwidowane w sektorze prywatnym. Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów najwięcej bo 40,9% wszystkich zlikwidowanych miejsc pracy było w jednostkach dużych. W kraju natomiast zlikwidowane miejsca pracy w jednostkach dużych stanowiły 42,8% ogółu.

Najwięcej miejsc pracy zlikwidowano w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (27,7%) oraz w handlu; naprawach pojazdów samochodowych (21,3%).

Istotnym zagadnieniem dotyczącym rynku pracy jest popyt na pracę osób niepełnosprawnych. W końcu 2009 roku spośród badanych przedsiębiorstw 3,5% było zainteresowanych zwiększaniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W porównaniu z poprzednim rokiem o 95 przedsiębiorstw więcej było zainteresowanych zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Podmioty chętne do zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych to głównie jednostki sektora prywatnego. W końcu 2009 roku stanowiły one 59,9% jednostek zainteresowanych zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych (rok wcześniej – 66,2%). Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów najwięcej zainteresowanych zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych było

jednostek dużych – 48,2%, a następnie średnich – 36,1% oraz małych – 15,7% (przed rokiem odpowiednio: 41,5%, 39,9% i 18,5%).

BEZROBOCIE

W końcu grudnia 2009 roku w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 117,2 tys. bezrobotnych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba bezrobotnych zwiększyła się o 15,4%. W kraju natomiast liczba bezrobotnych wyniosła 1892,7 tys. osób i była ona większa o 28,4% w porównaniu z 2008 rokiem.

Tabl. 4. Wybrane wskaźniki charakteryzujące bezrobocie

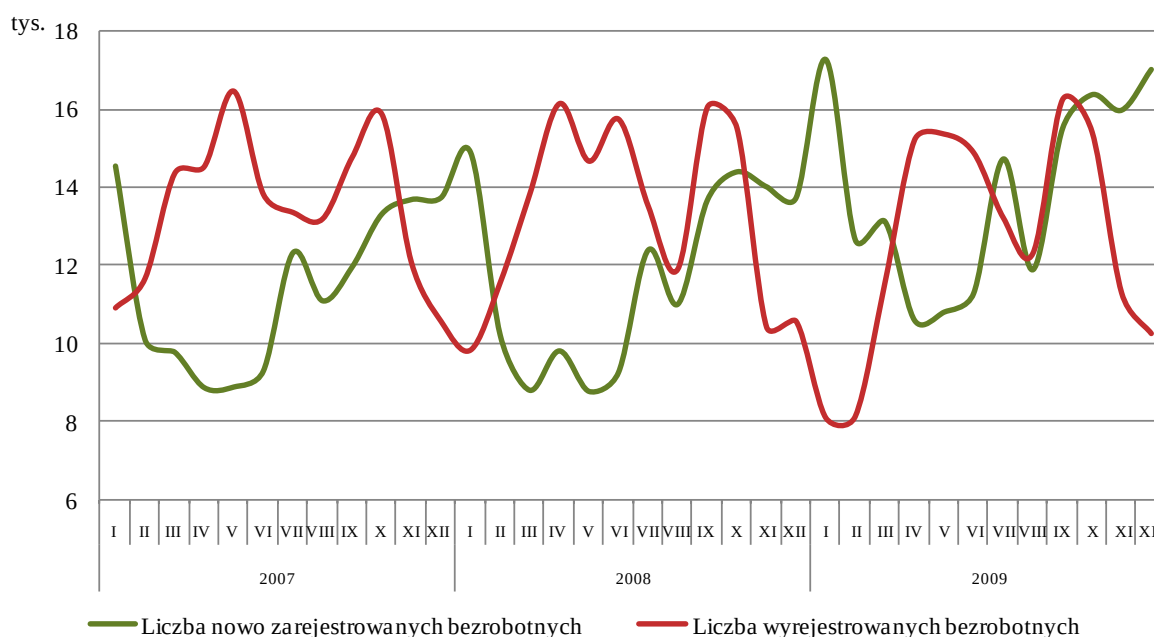
Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w % ogółu bezrobotnych		
Kobiety	53,1	53,1	49,0
Mieszkający na wsi	55,7	54,6	54,0
Bezrobotni w wieku:			
do 24 lat	23,8	24,0	25,7
45 – 54 lata	20,7	19,9	17,9
55 lat i więcej	6,2	6,8	7,1
Pozostający bez pracy 1 rok i więcej	48,8	39,9	31,8
Dotychczas niepracujący	34,8	33,8	32,5
O stażu pracy powyżej 20 lat	8,7	8,8	8,9
Nieposiadający prawa do zasiłku	90,6	88,5	87,2
Z wykształceniem wyższym	9,4	11,2	12,8
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	3,5	3,6	4,1

W porównaniu z 2008 rokiem, wzrost liczby bezrobotnych odnotowano zarówno wśród populacji mężczyzn jak i kobiet. Liczba mężczyzn zarejestrowanych w urzędach pracy zwiększyła się o 12,2 tys. (o 25,6%) a liczba kobiet o 3,5 tys. (o 6,5%).

W końcu grudnia stopa bezrobocia wynosiła 12,9% i była większa o 1,7 pkt proc. w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku. Wskaźnik ten w omawianym okresie zwiększył się w 23 powiatach, najwięcej w powiecie kraśnickim (o 2,9 pkt proc.) oraz w łukowskim (o 2,5 pkt proc.), natomiast zmniejszył się jedynie w powiecie opolskim (o 0,7 pkt proc.). W Polsce natomiast stopa bezrobocia wzrosła w stosunku do 2008 roku o 2,6 pkt proc. i ukształtowała się na poziomie 12,1%.

W powiatach województwa lubelskiego stopa bezrobocia była znacznie zróżnicowana i w końcu 2009 roku wahała się od 8,3% w powiecie biłgorajskim do 20,7% w powiecie włodawskim. W 17 powiatach, w tym w 3 miastach na prawach powiatu stopa bezrobocia była wyższa od krajowej.

Wykres 6. Napływ i odpływ bezrobotnych w latach 2007–2009

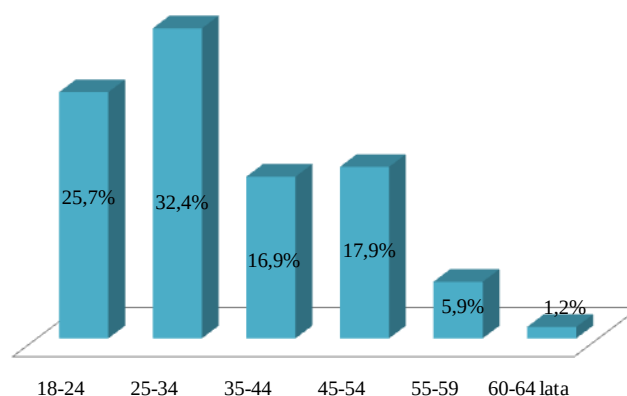

W 2009 roku powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego zarejestrowały 167,3 tys. bezrobotnych. Było to o 18,0% więcej niż rok wcześniej. Po raz pierwszy zarejestrowało się 36,7 tys. osób. Z ewidencji wyłączono zaś 151,6 tys. bezrobotnych i było ich mniej o 4,3 % niż w 2008 roku. Z powodu podjęcia pracy wyrejestrowano 51,5 tys. osób.

W 2009 roku do urzędów pracy zgłoszono 47,2 tys. ofert pracy (w poprzednim roku 52,9 tys.). Spośród wszystkich ofert:

- ✓ 43,2% dotyczyło staży (przed rokiem 24,3%),
- ✓ 6,2% – osób, które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę (w 2008 roku 5,8%),
- ✓ 1,6% – osób niepełnosprawnych (w poprzednim roku 1,5%),
- ✓ 1,4% – przygotowania zawodowego w miejscu pracy (przed rokiem 13,9%).

Wykres 7. Bezrobotni zarejestrowani według wieku w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

W 2009 roku w porównaniu z poprzednim rokiem największy wzrost liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (o 31,7%) oraz średnim ogólnokształcącym (o 24,3%).

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie województwa lubelskiego najczęściej było osób w przedziale wiekowym 25–34 lata (32,4% ogółu bezrobotnych). Najszybciej zwiększała się liczba bezrobotnych do 24 lat (o 23,7% w porównaniu z 2008 rokiem) oraz 55 lat i więcej (o 20,2%).

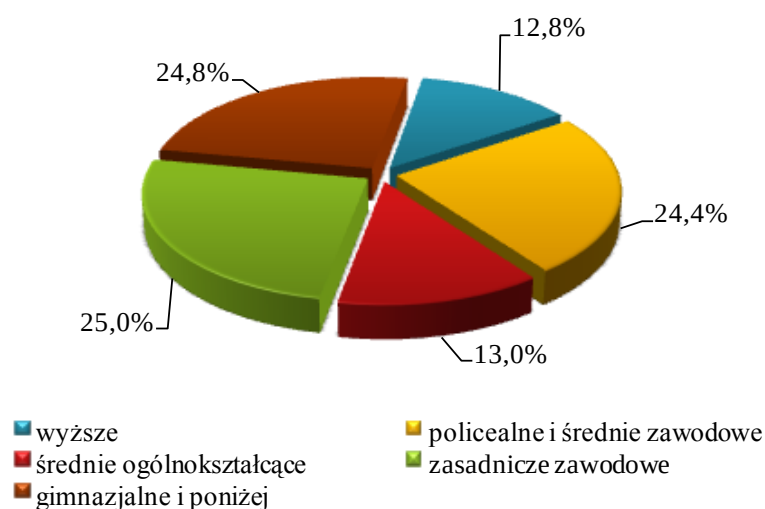
Kartogram 3. Stopa bezrobocia według powiatów w grudniu 2009 r.

Bezrobotni pozostający bez pracy przez dłużej niż 1 rok stanowili 31,8% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 39,9%), w tym 18,3% nie pracowało dłużej niż 24 miesiące. Najmniej liczną grupę, czyli 9,8% wszystkich bezrobotnych, stanowiły osoby pozostające bez pracy przez 1 miesiąc i mniej.

Większość bezrobotnych czyli 67,5% ogółu bezrobotnych pracowała wcześniej zawodowo, przy czym przeważały osoby ze stażem pracy 1–5 lat (18,8% ogółu bezrobotnych) i poniżej 1 roku (17,7%).

Wykres 8. **Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2009 r.**
Stan w dniu 31 XII

W 2009 roku wydatki z Funduszu Pracy wyniosły 402,1 mln zł i były większe o 36,7% niż rok wcześniej. Znaczącą pozycję wśród wydatków stanowiły zasiłki dla bezrobotnych (26,4%).

Na programy przeciwdziałania bezrobociu z Funduszu Pracy przeznaczono 274,9 mln zł (w 2008 roku – 201,1 mln zł). Najwięcej środków wydano na:

- stypendia wypłacane w okresie przygotowania zawodowego i stażu – 120,1 mln zł (43,7% wydatków na programy przeciwdziałania bezrobociu),
- podjęcie działalności gospodarczej – 68,2 mln zł (24,8%),
- refundację kosztów wyposażenia i dopasowania stanowiska pracy – 26,9 mln zł (9,8%),
- koszty szkoleń – 19,9 mln zł (7,2%),
- prace interwencyjne – 8,1 mln zł (2,9%).

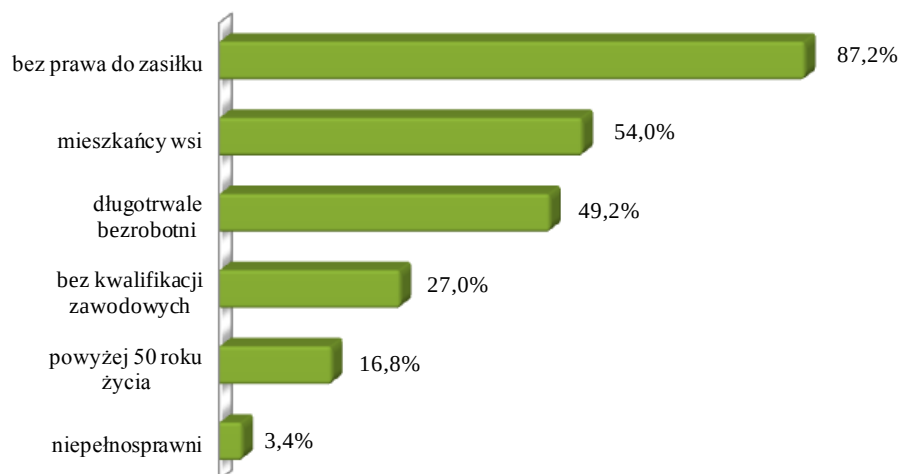
Środki pozyskane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w 2009 roku wydatkowane były głównie na Działanie 6.1 „Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie” – 106,1 mln zł.

Do zjawisk szczególnie niekorzystnych zaliczyć można m.in.:

- wysoki udział osób dotychczas niepracujących. W końcu 2009 roku udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych był o 11,4 pkt proc. wyższy niż w kraju;
- duży udział bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Był on większy o 3,3 pkt proc. niż średnio w kraju;
- wysoki udział osób pozostających bez pracy 1 rok i więcej. W końcu 2009 roku był on wyższy niż w kraju o 6,0 pkt proc.;

- znaczący udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku. Według stanu na koniec 2009 roku udział tej grupy bezrobotnych był o 7,2 pkt proc. wyższy niż w kraju;
- wysoki udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi. W końcu 2009 roku udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi był wyższy o 10,0 pkt proc. niż w kraju;
- duży udział wśród bezrobotnych ludzi młodych w wieku do 24 lat. Był on wyższy niż w kraju o 3,2 pkt proc.

Wykres 9. **Bezrobotni zarejestrowani, według wybranych kategorii w 2009 r.**
Stan w dniu 31 XII

CZAS PRACY

W 2009 roku w podmiotach gospodarki narodowej zatrudniających powyżej 9 osób, nominalny czas pracy wyniósł 617,7 mln godzin. W sektorze publicznym liczba godzin wyniosła 297,5 mln godzin, w prywatnym natomiast 320,2 mln godzin. Nominalny czas pracy przypadający na 1 zatrudnionego w 2009 roku wyniósł 1902 godzin.

W 2009 roku przeciętny tygodniowy wymiar czasu pracy przypadający na jednego zatrudnionego wyniósł 37 godzin. W sektorze publicznym przypadało średnio 34 godziny na jednego zatrudnionego, a w sektorze prywatnym 39 godzin. Najdłuższy tygodniowy wymiar czasu pracy wynoszący 40 godzin dotyczył zatrudnionych w sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, natomiast najkrótszy przypadał dla pracowników w sekcji „Edukacja” (27 godzin na jednego zatrudnionego) i wynikał z ustawowo krótszego nominalnego czasu pracy w tej sekcji.

W strukturze opłaconego czasu pracy przypadającego na 1 zatrudnionego w podmiotach gospodarki narodowej w 2009 roku, czas przepracowany stanowił 86,2% i był o 0,6% dłuższy niż w 2008 roku. Na czas przepracowany w godzinach normalnych przypadało 84,5% czasu opłaconego. Godziny nadliczbowe stanowiły niewielki odsetek, który stanowił 1,7% czasu opłaconego. Z punktu widzenia rodzaju działalności podmiotów objętych badaniem, najwięcej czasu w godzinach nadliczbowych przepracowali zatrudnieni w podmiotach należących do sekcji: edukacja – 4,2% czasu opłaconego, opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – po 2,6%.

W 2009 roku czas nieprzepracowany ogółem wyniósł 105,1 mln godzin i był dłuższy niż w poprzednim roku o 0,3 mln godzin.

Na czas nieprzepracowany opłacony przypadało 79,9% czasu nieprzepracowanego ogółem. Pozostałą część czasu nieprzepracowanego stanowił czas nieopłacony czyli czas nieobecności w pracy powstały z winy pracownika.

W 2009 roku czas nieprzepracowany ogółem w przeliczeniu na 1 zatrudnionego wyniósł 324 godziny (w tym opłacony 259 godzin). Na czas nieprzepracowany z powodu urlopów wypoczynkowych przypadało 191 godzin (10,2% czasu opłaconego ogółem), natomiast z powodu zwolnień lekarskich (bez godzin opłaconych ze środków ZUS) – 51 godzin (2,7% czasu opłaconego).

WARUNKI I WYPADKI PRZY PRACY

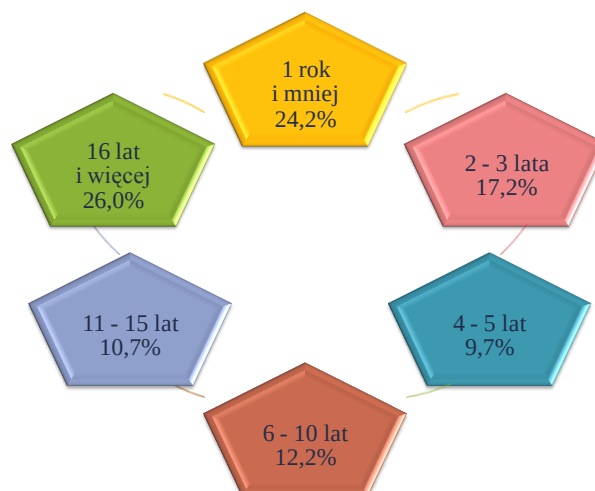
W 2009 roku w zakładach pracy w województwie lubelskim doszło do 3479 wypadków przy pracy i wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy. W wypadkach tych poszkodowanych zostało 3508 osób. W kraju poszkodowanych zostało 87,1 tys. osób. Liczba poszkodowanych w województwie lubelskim stanowiła 4,0% wszystkich poszkodowanych w kraju. Udział mężczyzn w ogólnej liczbie poszkodowanych wyniósł 63,8%, a kobiet 36,2%.

Tabl. 5. Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki pracy

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Poszkodowani w wypadkach przy pracy	3613	3759	3508
Liczba dni absencji na 1 poszkodowanego	50,9	49,9	49,3
Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy (w tys. zł)	3901,0	4768,5	4177,8
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 osób objętych badaniem	98,8	97,6	94,8

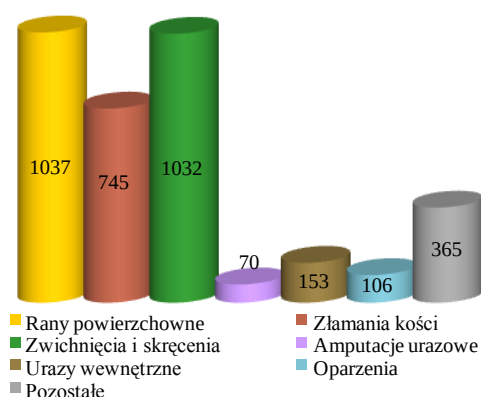
W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek o 6,7% ogólnej liczby wypadków przy pracy. W kraju zaś liczba wypadków uległa zmniejszeniu o 16,6%. Zmniejszyła się też liczba wypadków śmiertelnych (o 46,4%) i wypadków lekkich (o 6,9%) przy jednoczesnym wzroście wypadków ciężkich (o 94,4%). W 2009 roku dominowały wypadki lekkie stanowiące 98,6% ogólnej liczby wypadków. Największa liczba wypadków i poszkodowanych w nich osób wystąpiła w sekcji „Przemysł” (33,4% ogółu wypadków) oraz w sekcji „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (14,5%). Wśród poszkodowanych najliczniejszą grupę stanowiły osoby o najdłuższym stażu pracy (16 lat i więcej) – 26,0% ogółu poszkodowanych oraz najkrótszym stażu (1 rok i mniej) – 24,2%.

Wykres 10. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu w 2009 r.

W podziale ze względu na wiek poszkodowanego w 2009 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 45 – 54 lata (31,3% ogółu poszkodowanych), następnie osoby w wieku 35 – 44 lata (26,8%) oraz osoby w wieku 25 – 34 lata (24,5%). Najmniejszą grupę poszkodowanych stanowiły osoby w wieku do 24 lat, których udział wyniósł 6,7% wszystkich poszkodowanych oraz osoby będące w wieku 65 lat i więcej (0,3%).

Wykres 11. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według rodzaju urazu w 2009 r.

W strukturze poszkodowanych według grup zawodów najczęściej poszkodowanych pracowało w zawodach zaliczanych do grupy „Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (28,9% ogółu poszkodowanych) oraz „Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” (14,9%).

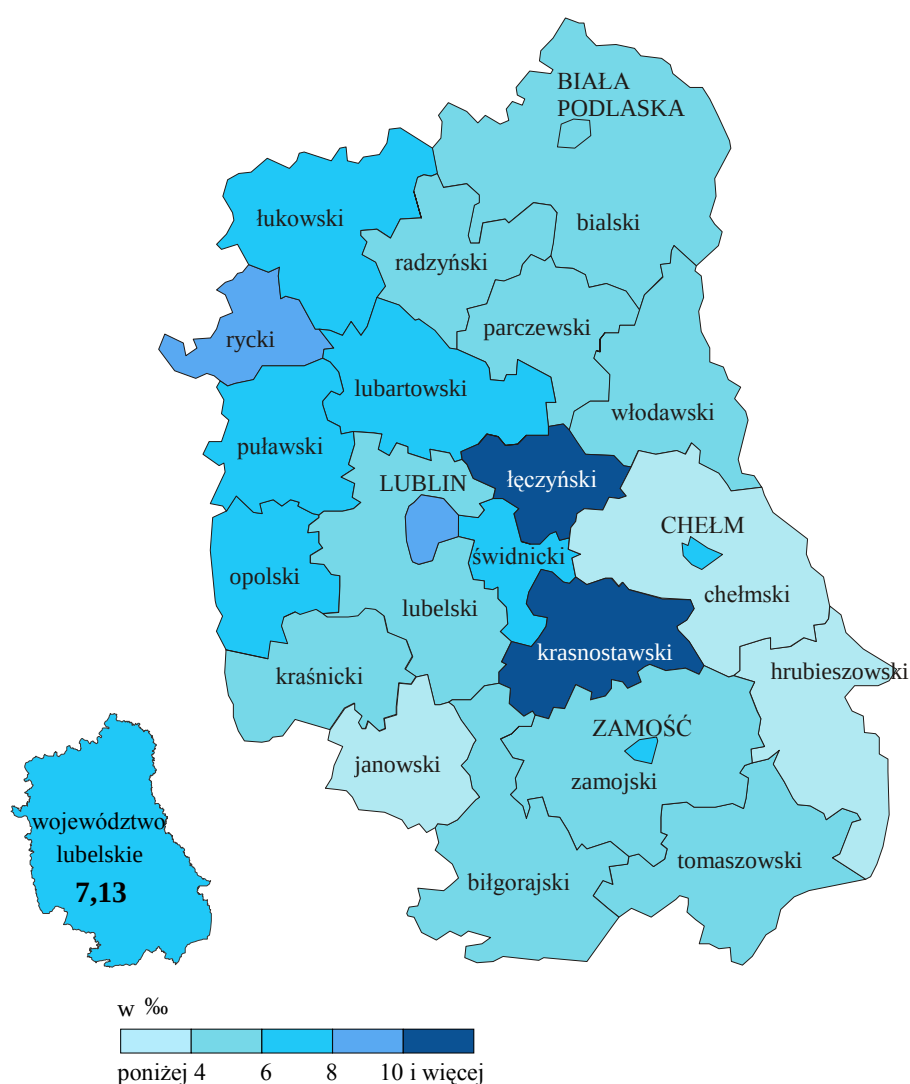
W strukturze wydarzeń powodujących uraz u osoby poszkodowanej największy udział miały:

- uderzenie w nieruchomy obiekt – 29,3% wszystkich wydarzeń powodujących uraz, natomiast w kraju 24,5%,
- uderzenie przez obiekt w ruchu – 20,6%, gdzie w kraju odsetek ten wyniósł 22,7%,
- kontakt z przedmiotem ostrym – 14,6%, a w kraju 17,5%.

Najczęstszą przyczyną wypadków przy pracy było nieprawidłowe zachowanie się pracownika co stanowiło 56,9% ogółu przyczyn, podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł 55,2%.

Konsekwencją wypadków przy pracy są urazy osób poszkodowanych. W 2009 roku dominowały takie urazy jak rany powierzchowne, zwichnięcia i skręcenia oraz złamania kości które łącznie stanowiły urazy u 80,2% poszkodowanych.

Kartogram 4. Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem na 1000 pracujących ^a według powiatów w 2009 r.
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

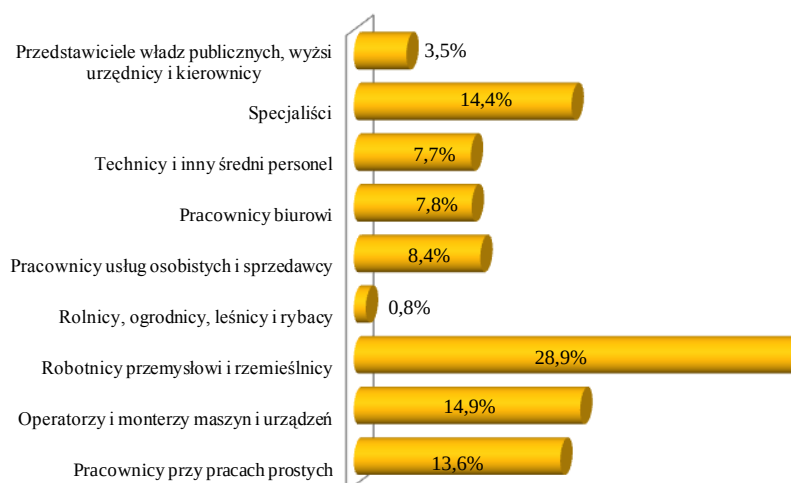

^a W podziale według powiatów nie uwzględniono pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Źródło: Publikacja GUS „Wypadki przy pracy w 2009r.”

Liczba dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami zmalała w 2009 roku w porównaniu do roku poprzedniego o 8,0%, a w przeliczeniu na 1 poszkodowanego absencja była mniejsza o 1,2%. Zmniejszyła się również liczba odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy o 13,6% oraz ich wielkość o 19,2%.

Wykres 12. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według grup zawodów w 2009 r.

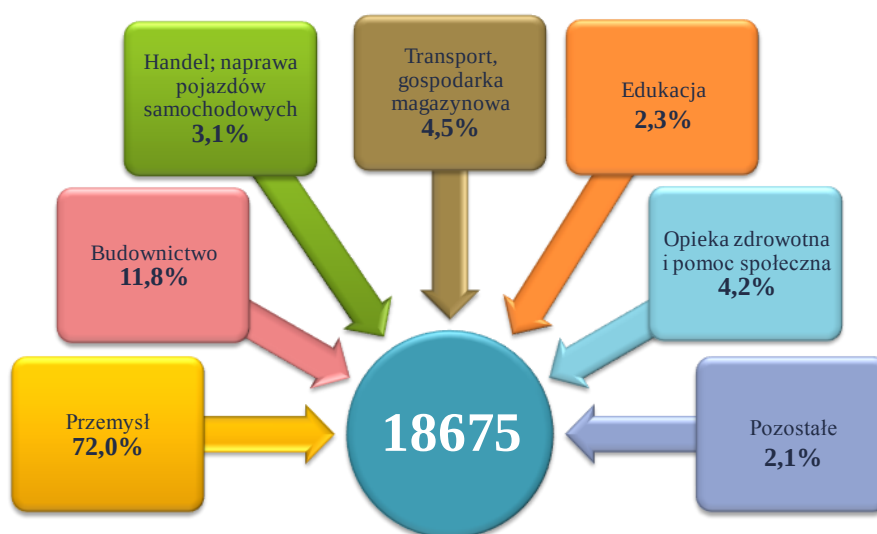
W 2009 roku badaniem warunków pracy objęto 2,8 tys. jednostek zatrudniających 197,0 tys. osób. Spośród tej grupy 18,7 tys. osób pracowało w warunkach zagrożenia, stanowiło to 9,5% zatrudnionych w przebadanych zakładach. Liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia zmniejszyła się o 5,8% w porównaniu do roku poprzedniego.

Według stanu na koniec 2009 roku liczba osobozagrożeń wyniosła 26,7 tys., z czego 18,2 tys. osób, czyli 68,3% ogółu, stanowiły osobozagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy. Zagrożenia związane z uciążliwością pracy, np. wymuszoną pozycją ciała, ciężkim wysiłkiem fizycznym, niedostatecznym oświetleniem stanowiska pracy itp., dotyczyły 5,6 tys. osób (20,8% ogółu), natomiast na szkodliwy wpływ czynników mechanicznych związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi narażonych było w 2009 roku 2,9 tys. osób (10,9%).

W 2009 roku 13,6 tys. osób (w tym 2,0 tys. kobiet) liczonych raz w grupie czynnika przeważającego pracowało w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy. Osoby te stanowiły 6,9% i 1,0% ogólnej liczby zatrudnionych objętych badaniem. Spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy największe zagrożenie stanowił hałas, którym zagrożonych było 9,6 tys. osób (52,8% osobozagrożeń związanych ze środowiskiem pracy) i pyły przemysłowe 2,8 tys. osób (15,5%). W tym czasie zlikwidowano lub ograniczono 4,2 tys. osobozagrożeń związanych z czynnikami środowiska pracy. W badanym okresie stwierdzono równocześnie 2,0 tys. nowo powstałych lub nowo ujawnionych osobozagrożeń.

W 2009 roku 2,9 tys. osób (w tym 0,9 tys. kobiet) liczonych raz w grupie czynnika przeważającego pracowało w warunkach zagrożenia związanego z uciążliwością pracy. Osoby te stanowiły 1,5% i 0,4% ogólnej liczby zatrudnionych objętych badaniem. W tym czasie zlikwidowano lub ograniczono 0,8 tys. osobozagrożeń związanych z uciążliwością pracy, równocześnie stwierdzono 0,7 tys. osobozagrożeń nowo powstałych lub ujawnionych.

Wykres 13. **Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD w 2009 r.**
Stan w dniu 31 XII

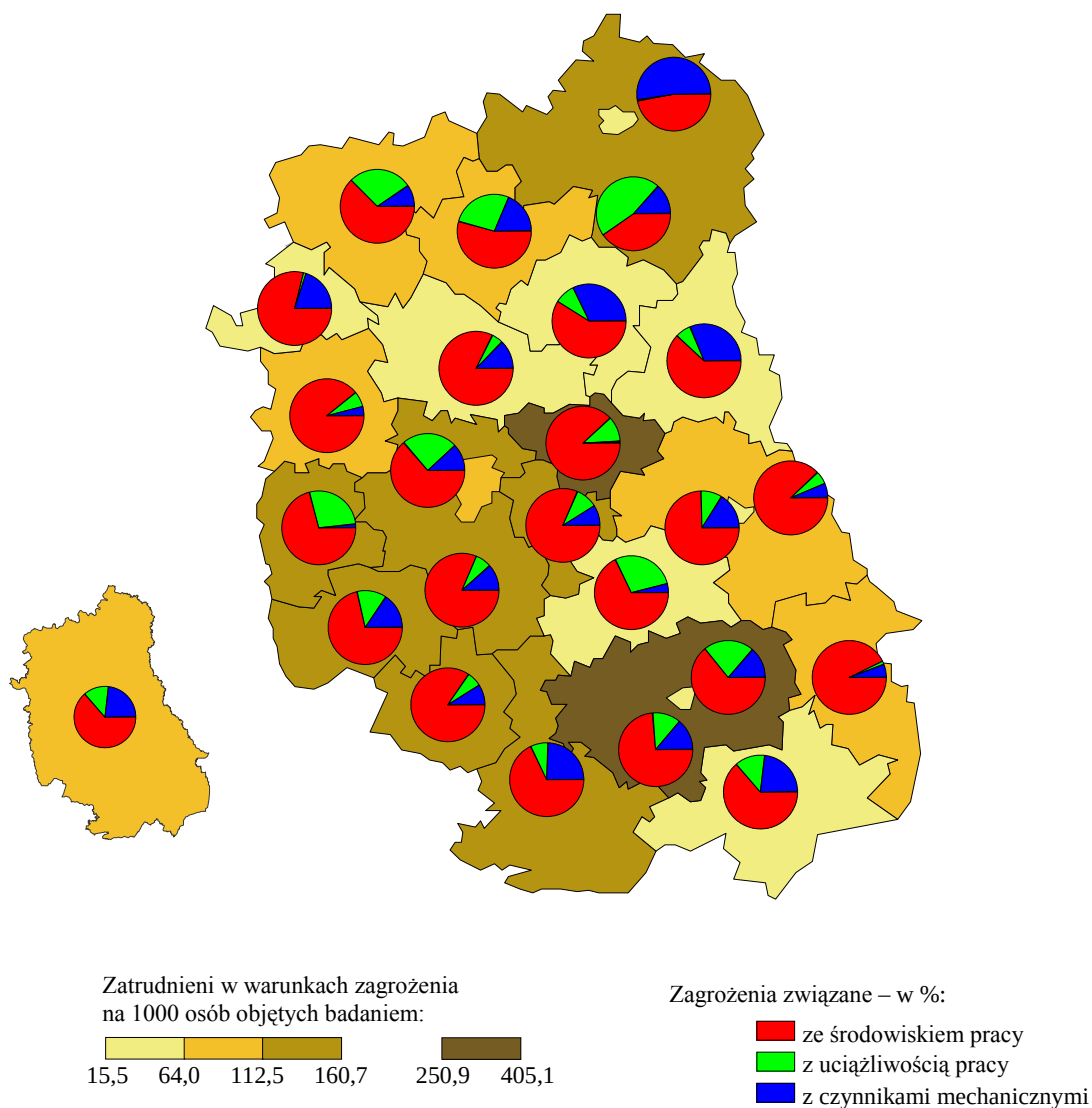
W 2009 roku zbadano również zagrożenia na stanowiskach pracy związanych z obsługą maszyn szczególnie niebezpiecznych (m.in. pilarek tarczowych i taśmowych, strugarek, frezarek, pras i innych). Liczba osób liczonych raz w grupie czynnika przeważającego, wykonujących pracę w warunkach zagrożenia na tych stanowiskach wyniosła w końcu 2009 roku 2,2 tys. (1,1% ogólnej liczby osób objętych badaniem), w tym 0,2 tys. kobiet (0,1%). W tej grupie czynników w ciągu 2009 roku zlikwidowano lub ograniczono 0,7 tys. osobozagrożeń, równocześnie zarejestrowano 0,4 tys. osobozagrożeń nowo powstałych lub nowo ujawnionych.

W badaniu za 2009 rok zebrano również informacje dotyczące działań profilaktycznych związanych z oceną ryzyka zawodowego. W przebadanych zakładach taką ocenę przeprowadzono dla 27,0 tys. stanowisk pracy, na których pracowało 54,9 tys. osób.

W minionym roku poprzez zastosowanie środków technicznych, organizacyjnych bądź ochrony indywidualnej wyeliminowano ryzyko zawodowe na 11,6 tys. stanowiskach pracy, na których pracowało 21,3 tys. osób. Większość tych stanowisk pracy znajdowała się w przemyśle (40,3%), budownictwie (16,7%) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (15,7%).

Spośród osób pracujących na stanowiskach pracy, dla których wyeliminowano ryzyko zawodowe 11,7 tys. otrzymało środki ochrony indywidualnej, dla 7,1 tys. osób zastosowano środki organizacyjne, a dla 5,5 tys. środki techniczne. W przypadku części z tych osób zastosowano więcej niż jeden środek eliminujący ryzyko zawodowe na stanowisku pracy.

Kartogram 5. Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń oraz powiatów w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

a Liczeni jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

Wśród czynników stwarzających zagrożenie dla zdrowia pracowników, aż 72,7% stanowiły czynniki związane ze środowiskiem pracy, podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł 57,1%. Na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości osobozażrozenia czynnikami związanymi wynosiły:

- ze środowiskiem pracy 93 osoby, a w kraju 75;
- z uciążliwością pracy 28, a w kraju 39;
- z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi 15, natomiast w kraju 16.

Badanie warunków pracy obejmuje również informacje z zakresu świadczeń rzeczowych oraz pieniężnych wypłacanych z tytułu wykonywania pracy w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Według stanu w połowie grudnia 2009 roku najwięcej bo 29,8 tys. osób skorzystało z napojów (w 2008 roku – 32,9 tys.), następnie z posiłków profilaktycznych – 24,2 tys. (w poprzednim roku – 20,9 tys.). Z dodatków pieniężnych skorzystało 22,8 tys. osób (przed rokiem – 27,8 tys. osób), a z dodatkowych urlopów – 0,6 tys. (w 2008 roku – 0,4 tys. osób).

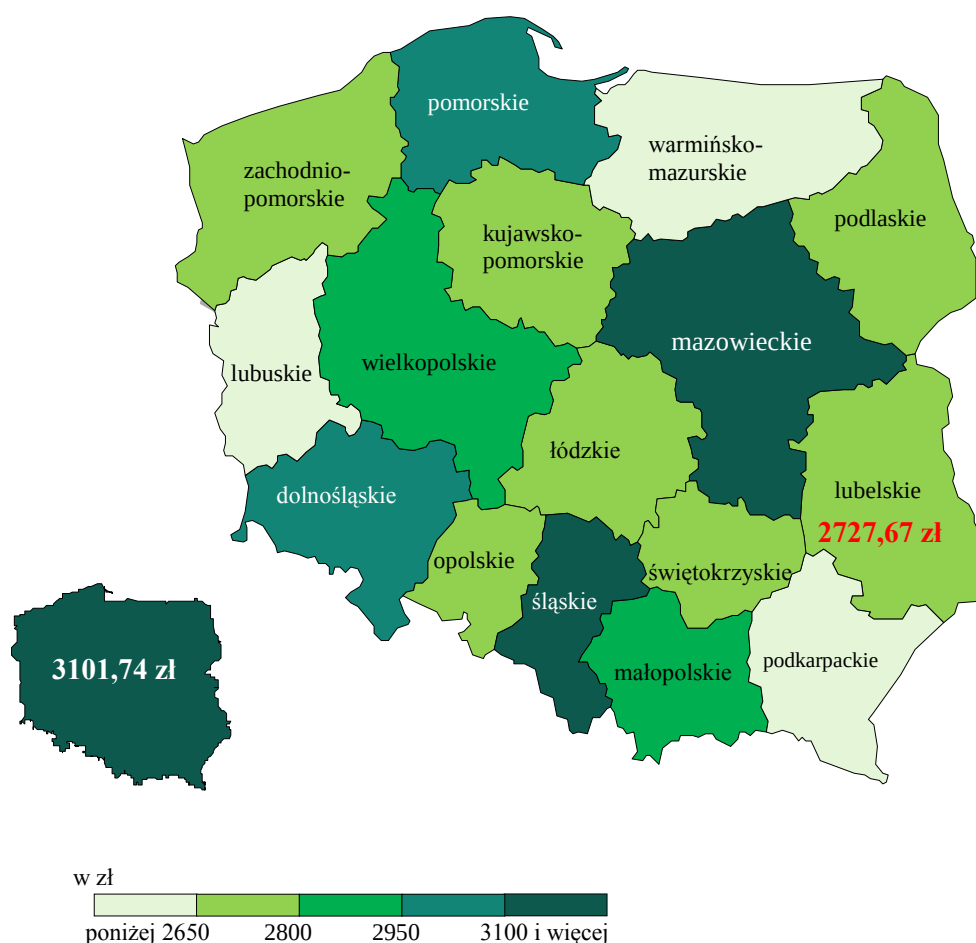
W województwie lubelskim w 2009 roku z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zakłady pracy wypłaciły łącznie 1337 odszkodowań, w tym z tytułu wypadków przy pracy 1292, natomiast w kraju odpowiednio: 26,8 tys. i 25,6 tys. W porównaniu do 2008 roku odnotowano spadek liczby wypłaconych odszkodowań o 12,3%. Łączny koszt wszystkich świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wypłaconych pracownikom w 2009 roku wyniósł 4177,8 tys. zł i był niższy o 15,5% w porównaniu z 2008 rokiem. Koszt świadczeń stanowił 5,2% kwoty krajowej. W porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły świadczenia z tytułu chorób zawodowych o 55,2%.

Średni koszt jednego świadczenia wypłaconego pracownikom z tytułu doznanego uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej lub wypadku przy pracy wyniósł 3125 zł, w tym z tytułu wypadków przy pracy 2982 zł. Wypłacane świadczenia były niższe od notowanych w 2008 roku odpowiednio o 117 zł oraz 206 zł.

WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w województwie lubelskim w 2009 roku wyniosło 2727,67 zł i było wyższe o 4,8% w porównaniu z 2008 rokiem. W kraju wynagrodzenie ukształtowało się na poziomie 3101,74 zł i było o 5,4% wyższe niż przed rokiem. Wysokość przeciętnego wynagrodzenia usytuowało województwo na 10 miejscu w kraju. W dalszym ciągu obserwujemy pogłębiające się różnice płac pomiędzy sektorami własności – płaca w sektorze publicznym była wyższa o 20,4% (przed rokiem o 19,0%), zaś w sektorze prywatnym niższa o 16,0% od przeciętnej wojewódzkiej (przed rokiem o 15,3%).

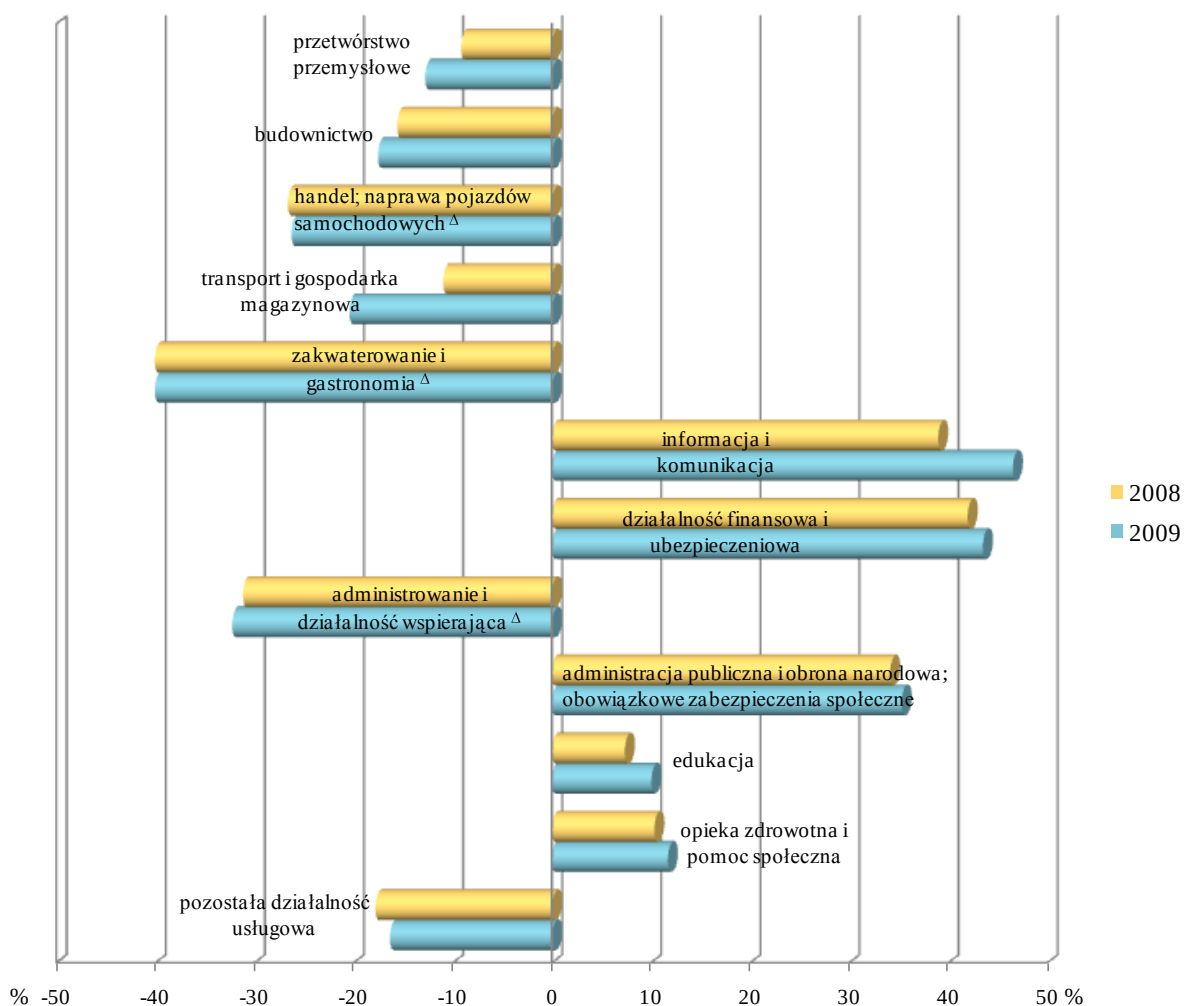
Kartogram 6. Przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według województw w 2009 r.

Wynagrodzenie znacznie wyższe od przeciętnego otrzymywali zatrudnieni w sekcjach: informacja i komunikacja (o 46,5%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 43,5%), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o 35,3%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 11,7%). Niższe wynagrodzenia były natomiast w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 40,1%), administrowanie i działalność wspierająca (o 32,3%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 26,3%) i transport i gospodarka magazynowa (o 20,4%).

W 2009 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie lubelskim dla podmiotów zatrudniających powyżej 9 osób wyniosło 2891,30 zł. W omawianym roku struktura wynagrodzeń według sektorów i sekcji PKD w grupie podmiotów zatrudniających powyżej 9 osób była mniej zróżnicowana niż w gospodarce narodowej.

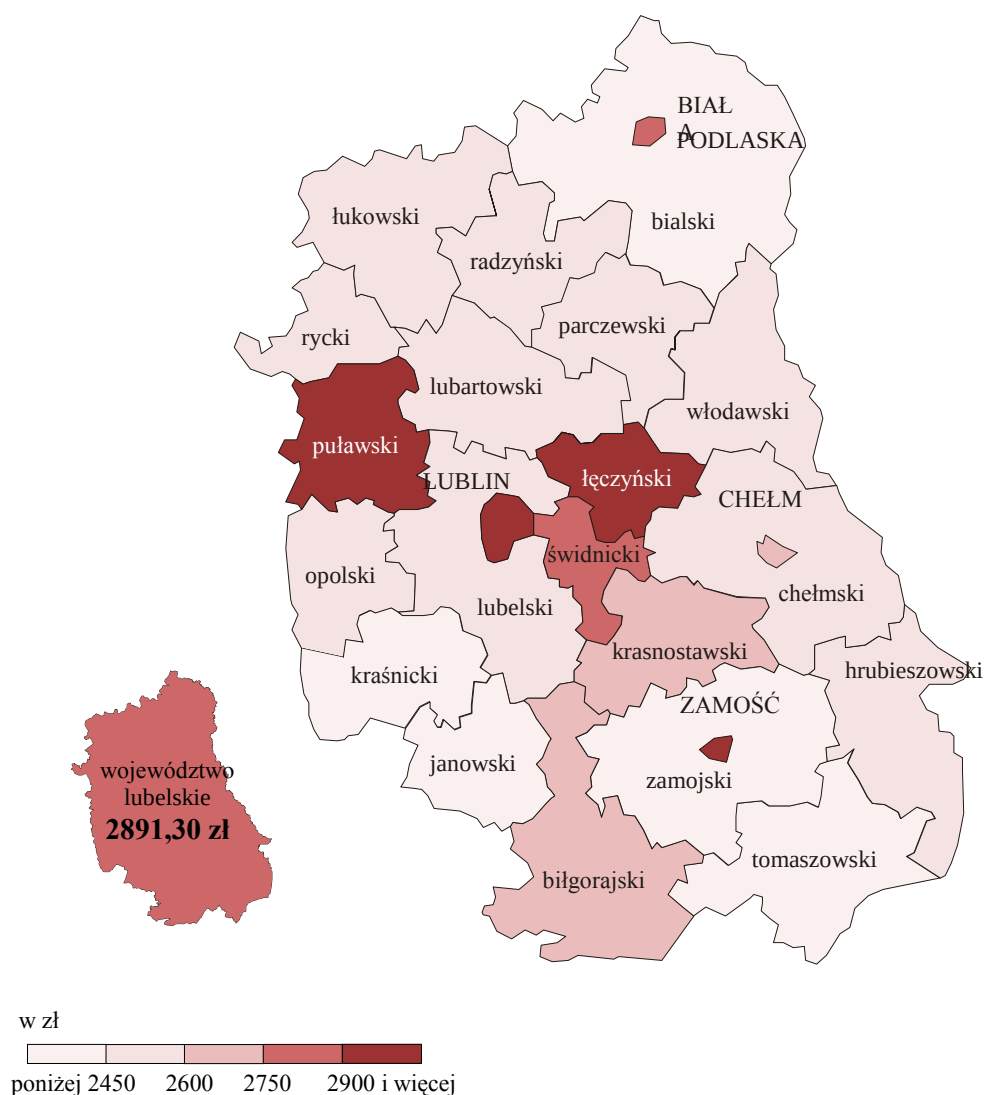
Wykres 14. Odchylenia wynagrodzeń od przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwie lubelskim według wybranych sekcji PKD

W sektorze publicznym płace były wyższe o 13,6%, a w sektorze prywatnym niższe o 14,5% w porównaniu do przeciętnej wojewódzkiej.

W układzie powiatowym występowało znaczne zróżnicowanie wysokości wynagrodzeń. Najwięcej zarabiali pracujący w powiecie łęczyńskim (4417,20 zł) i puławskim (3178,30 zł). Najniższe wynagrodzenie otrzymywali natomiast pracujący w powiecie janowskim (2357,98zł) oraz zamojskim (2350,53 zł). Przeciętną płacę wojewódzką przewyższały jedynie przeciętne płace brutto w powiatach łęczyńskim i puławskim oraz w powiatach grodzkich: Lublin i Zamość. Średnia płaca w powiecie zamojskim stanowiła tylko 53,2% średniej płacy z powiatu łęczyńskiego.

Kartogram 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto^a według powiatów w 2009 r.

a Dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

W 2009 roku przeciętna stawka godzinowa dla podmiotów zatrudniających powyżej 9 osób wyniosła 18,57 zł. Za godzinę przepracowaną wynagradzano średnio kwotą 21,55 zł.

W ujęciu sektorowym dużo wyższe, przeciętne wynagrodzenie brutto w przeliczeniu na jedną godzinę opłaconą i jedną przepracowaną odnotowano w sektorze publicznym – było to odpowiednio 22,35 zł i 26,36 zł. W sektorze prywatnym natomiast godzinie opłaconej odpowiadała kwota 14,97 zł, a przepracowanej 17,12 zł.

Wysokość zarobków godzinowych w poszczególnych sekcjach PKD była znacznie zróżnicowana. Najwyższe stawki godzinowe stwierdzone zostały w sekcji „Informacja i komunikacja” i kształ-

towały się one od 27,49 zł za jedną godzinę opłaconą i 31,26 zł za jedną godzinę przepracowaną. Następną sekcją najlepiej opłacaną była „Edukacja” – tu stawki godzinowe kształtowały się od 25,35 zł za jedną godzinę opłaconą i 30,48 zł za jedną godzinę przepracowaną. Najmniej natomiast opłacani byli pracownicy w sekcji „Administrowanie i działalność wspierająca” – odpowiednio 10,64 zł za jedną godzinę opłaconą i 12,08 zł za jedną godzinę przepracowaną oraz w sekcji „Zakwaterowanie i gastronomia” – 10,67 zł za jedną godzinę opłaconą i 12,11 zł za jedną godzinę przepracowaną.

Tabl. 6. Zaległości w wypłacie wynagrodzeń w wybranych sekcjach PKD w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Liczba osób, wobec których wystąpiły zaległości	Wysokość zaległości przypadająca na 1 osobę w złotych
OGÓŁEM	1019	3364
sektor publiczny	234	1442
sektor prywatny	785	3937
w tym:		
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	25	2448
przetwórstwo przemysłowe	537	3535
budownictwo	6	7567
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	68	2382
transport i gospodarka magazynowa	149	5880
zakwaterowanie i gastronomia	#	2100
informacja i komunikacja	#	5875
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	35	3334
edukacja	119	1132
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	55	1616
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	#	900

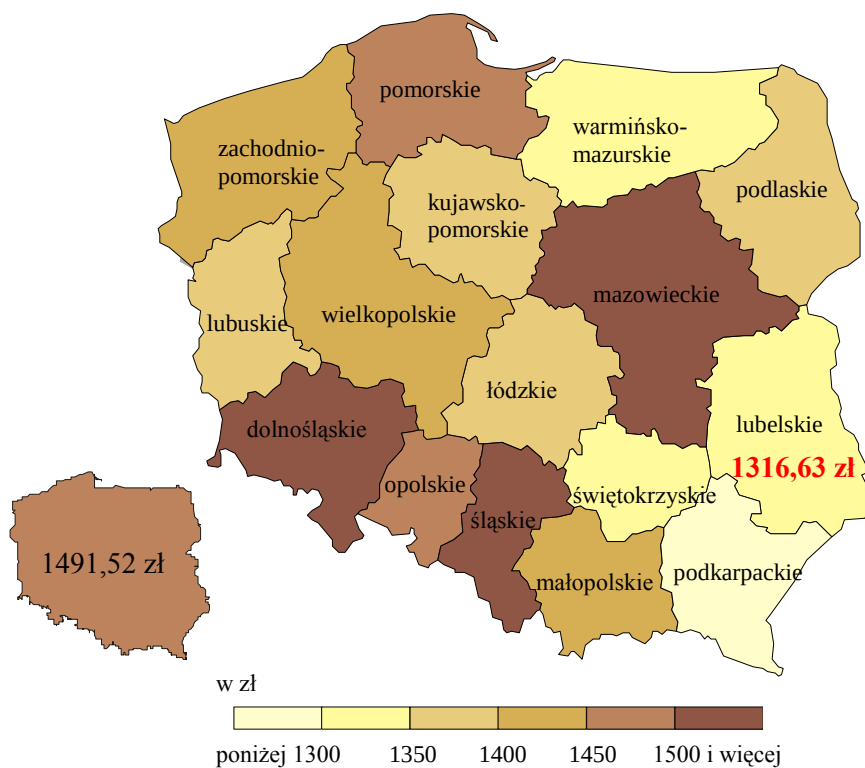
Z wynagrodzeniami ściśle wiąże się zjawisko powstawania zaległości w ich wypłacie. Zjawisko to w województwie lubelskim z roku na rok ulega poprawie. W 2009 roku zaległości w spłacie wynagrodzeń wystąpiły w stosunku do 1019 osób (przed rokiem wobec 1260 osób), z czego 77,0% zatrudnionych było w sektorze prywatnym.

Największa skala zaległości wystąpiła w sekcji przetwórstwo przemysłowe co stanowiło 52,7% wszystkich zaległości w skali województwa. Średnia zaległość na jednego pracownika w tej sekcji wyniosła 3535 zł.

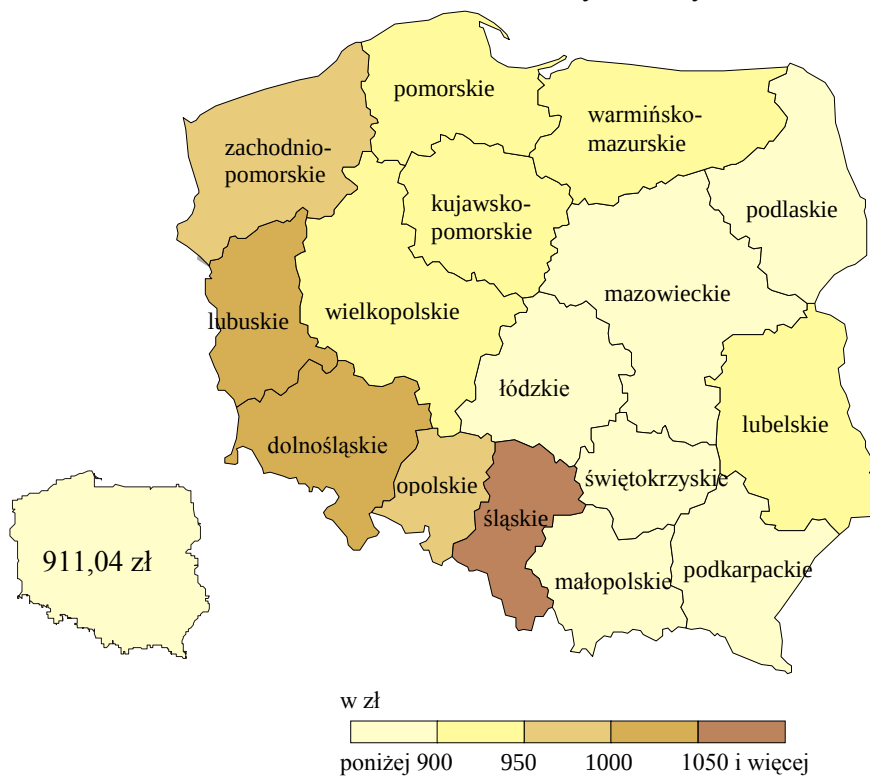
Na przestrzeni lat zjawisko powstawania zaległości z dużym natężeniem ujawniło się w sekcji „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”. Z roku na rok tendencja ta ulega spadkowi i w 2009 roku zaległość ta wystąpiła wobec 5,4% ogółu pracowników, wobec których wystąpiły zaległości płacowe.

Kartogram 8. Przeciętne miesięczna emerytura i renta brutto^a według województw w 2009 r.

A. z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych

B. rolników indywidualnych

^a Bez emerytur i rent Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

W 2009 roku ponad 360,8 tys. emerytów i rencistów było objętych pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych. Z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego korzystało 190,7 tys. rolników indywidualnych.

Przeciętna miesięczna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1440,18 zł, renta z tytułu niezdolności do pracy 1074,37 zł, a przeciętna miesięczna renta rodzinna wyniosła 1190,37 zł. Wysokość przeciętnej emerytury rolników indywidualnych wynosiła natomiast 902,71 zł.

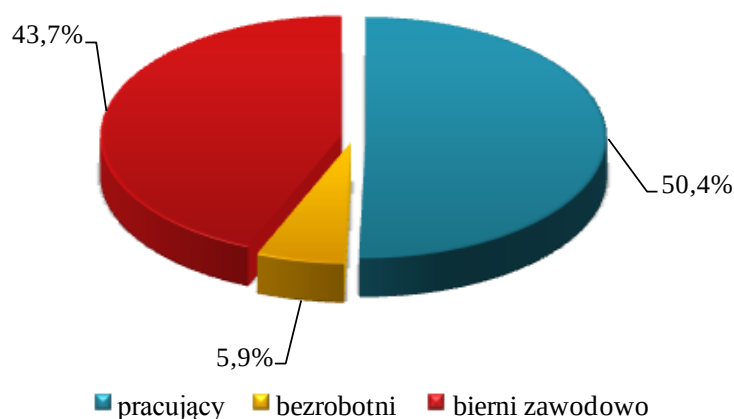
Emeryci i renciści stanowili 25,6% ogółu ludności województwa lubelskiego, podczas gdy w kraju udział ten wyniósł 23,3%. Samą emeryturę pobierało natomiast 98,7% osób w wieku poprodukcyjnym, a w kraju osób takich było 96,8%.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI

Wyniki badania BAEL wskazują, że w IV kwartale 2009 roku w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku liczba aktywnych zawodowo zwiększyła się o 1,7%. Liczba pracujących w porównaniu z IV kwartałem 2008 roku zmniejszyła się o 0,6% przy równoczesnym wzroście biernych zawodowo o 0,7% i liczby bezrobotnych o 26,1%.

Wśród pracujących utrzymywała się przewaga mężczyzn (53,8% ogółu) oraz mieszkańców wsi (53,4%). W ogólnej liczbie pracujących nastąpił wzrost udziału pracowników najemnych o 0,7 pkt proc., spadek pracujących na własny rachunek o 0,8 pkt proc. przy utrzymywaniu się na niezmiennym poziomie pomagających członków rodzin.

Wykres 15. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej w IV kwartale 2009 r.

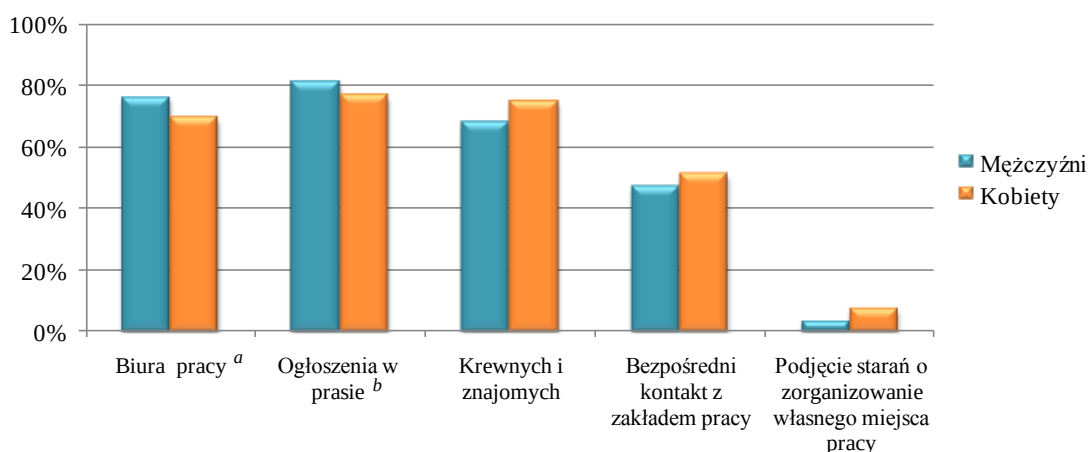

Wskaźnik zatrudnienia oznaczający udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w omawianym okresie wyniósł 50,4% i był mniejszy o 1,0 pkt proc. niż przed rokiem. W przypadku mężczyzn wskaźnik ten wyniósł 57,7%, a kobiet 44,0% i był niższy odpowiednio o 0,9 i 0,8 pkt proc. niż przed rokiem.

Współczynnik aktywności zawodowej wyrażony udziałem pracujących i bezrobotnych w populacji osób w wieku 15 lat i więcej w ciągu roku wzrósł o 0,2 pkt proc. i w IV kwartale 2009 roku wyniósł 56,3%. W omawianym kwartale wyraźnie wyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano w populacji mężczyzn (64,4%) niż kobiet (49,2%).

Stopa bezrobocia oznaczająca udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo, w IV kwartale 2009 roku wyniosła 10,5% i w porównaniu do tego samego okresu poprzedniego roku wzrosła o 2,1 pkt proc. W przypadku kobiet stopa bezrobocia wyniosła 10,7%, a mężczyzn 10,4%.

Wykres 16. Bezrobotni według metod poszukiwania pracy w IV kwartale 2009 r.

^a Odpowiedź „biura pracy” uwzględnia odpowiedzi „powiatowy urząd pracy” i „prywatne biuro pośrednictwa pracy”.

^b Odpowiedź „ogłoszenia w prasie” obejmuje odpowiedzi „zamieszczanie, odpowiadanie na ogłoszenia” i „przeglądanie ogłoszeń”.

W porównaniu do IV kwartału 2008 roku odnotowano:

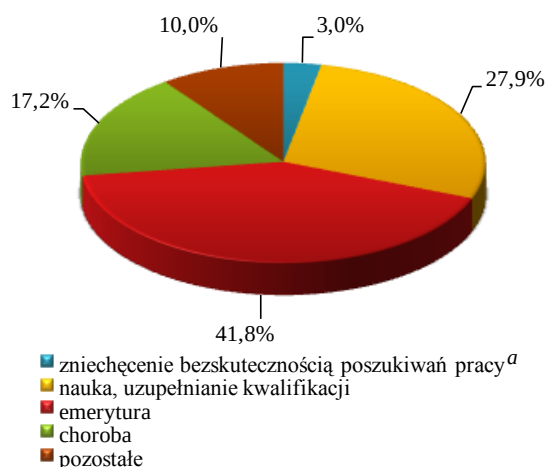
- wzrost liczby bezrobotnych mężczyzn (o 26,5%) i kobiet (o 27,9%);
- wzrost liczby bezrobotnych w prawie każdej grupie wiekowej – największy w grupie 25–34 lata (o 78,3%) i 35–44 lata (o 33,3%);
- w strukturze bezrobotnych utrzymanie się przewagi mieszkańców miast (55,2% ogółu), a w podziale według płci mężczyzn (53,4%);

- w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrost udziału bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 4,7 pkt proc.) oraz wyższym (o 4,2 pkt proc.), a spadek z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (o 5,1 pkt proc.), policealnym i średnim zawodowym (o 3,5 pkt proc.) oraz średnim ogólnokształcącym (o 1,4 pkt proc.);
- wzrost (o 5,8 pkt proc.) udziału osób bezrobotnych długotrwale poszukujących pracy (13 miesięcy i więcej) w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Zjawisko to w większym stopniu dotyczyło kobiet (22,2%) oraz mieszkańców miast (7,1%).

W IV kwartale 2009 roku przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne wyniósł 13,7 miesięcy. W porównaniu do IV kwartału 2008 roku nastąpiło wydłużenie o 3 miesiące przeciętnego czasu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne. Mężczyźni poszukiwali pracy o prawie 8 miesięcy krócej niż kobiety. Mieszkańcy miast natomiast poszukiwali pracy o ponad 2 miesiące krócej niż mieszkańcy wsi.

Poszukując pracy bezrobotni najczęściej korzystali z ogłoszeń w prasie (79,3% ogółu), usług biura pracy (72,4%) oraz z pośrednictwa krewnych i znajomych (71,6%). Bezpośredni kontakt z zakładem pracy wykorzystywało 48,3% bezrobotnych, natomiast 4,3% podjęło starania o zorganizowanie własnego miejsca pracy.

Wykres 17. Osoby nieposzukujące pracy według przyczyn w IV kwartale 2009 r.

^a Odpowiedź „niechęć do poszukiwania pracy” obejmuje odpowiedzi „respondent jest przekonany, że nie znajdzie odpowiedniej pracy” i „respondent wyczerpał możliwości znalezienia pracy”.

Bierni zawodowo, czyli osoby niepracujące i nieposzukujące pracy stanowili 43,7% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej (przed rokiem 43,9%).

W IV kwartale 2009 roku osoby nieposzukujące pracy stanowiły 43,5% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W grupie tej przeważały kobiety (61,4%) oraz mieszkańcy miast (52,5%). Nauka i uzupełnianie kwalifikacji była przyczyną nieposzukiwania pracy przede wszystkim dla mieszkańców miast (57,3%). Wśród osób nieposzukujących pracy, a pozostających na emeryturze przeważały kobiety (65,6%) oraz mieszkańcy wsi (52,2%). Wśród osób nieposzukujących

pracy z powodu choroby lub niesprawności przeważali mężczyźni (52,4%) oraz mieszkańcy miast (51,0%).

PODSUMOWANIE:

W publikacji przedstawiono istotne zmiany, jakie wystąpiły w województwie lubelskim w 2009 roku. W porównaniu do poprzedniego roku wyniki badań wskazują, że:

- wzrósł udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu się odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym;
- w przeciwieństwie do kraju w strukturze pracujących w gospodarce narodowej dominuje rolnictwo;
- zmniejszyła się liczba pracujących w większości sekcji PKD;
- nieznacznie zmniejszył się udział pracujących w sektorze prywatnym;
- spadła liczba osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy;
- spadło zatrudnienie osób pełno – jak i niepełnozatrudnionych;
- zmniejszyła się liczba przyjęć do pracy jak i zwolnień z pracy;
- spadła liczba wolnych miejsc pracy, a wzrosła liczba nowych miejsc pracy;
- wzrosła liczba przedsiębiorstw zainteresowanych zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- zwiększyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopa bezrobocia;
- wzrosła liczba osób rejestrujących się po raz pierwszy;
- spadła liczba zgłaszanych ofert pracy do urzędów pracy;
- zwiększyła się w większości kategorii liczba bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
- spadła liczba wypadków przy pracy jak i osób poszkodowanych w tych wypadkach;
- zmniejszyła się liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia;
- wzrosło przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej oraz w dalszym ciągu pogłębiają się różnice płac pomiędzy sektorami własności;
- zmniejszyło się zjawisko powstawania zaległości w wypłacie wynagrodzeń;
- w IV kwartale 2009 roku, według badania BAEL, zmniejszyła się liczba pracujących a wzrosła liczba biernych zawodowo i bezrobotnych.

TABLICE STATYSTYCZNE – WAŻNIEJSZE DANE WOJEWÓDZKIE

TABL. 1. **WAŻNIEJSZE DANE WOJEWÓDZKIE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	
			ogółem	2008=100
LUDNOŚĆ – stan w dniu 31 XII				
OGÓŁEM w tys.	2166,2	2161,8	2157,2	99,8
z liczby ogółem w wieku:				
przedprodukcyjnym	443,8	432,3	421,8	97,6
produkcyjnym	1356,5	1359,5	1361,2	100,1
mobilnym.....	852,1	853,5	854,8	100,2
niemobilnym	504,4	506,0	506,4	100,1
poprodukcyjnym	366,0	370,0	374,2	101,2
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	60	59	58	x
Miasta w tys.	1008,7	1006,0	1003,9	99,8
przedprodukcyjnym	189,0	184,2	180,3	97,9
produkcyjnym	668,8	666,2	662,9	99,5
mobilnym.....	413,7	412,0	410,3	99,6
niemobilnym	255,1	254,2	252,6	99,4
poprodukcyjnym	150,8	155,6	160,7	103,3
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	51	51	51	x
Wieś w tys.	1157,6	1155,8	1153,3	99,8
przedprodukcyjnym	254,7	248,2	241,5	97,3
produkcyjnym	687,7	693,2	698,3	100,7
mobilnym.....	438,4	441,5	444,5	100,7
niemobilnym	249,3	251,7	253,8	100,8
poprodukcyjnym	215,1	214,4	213,5	99,6
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	68	67	65	x
PRACUJĄCY ^a – stan w dniu 31 XII				
OGÓŁEM w tys.	758,0	769,3	759,5	98,7
w tym kobiety w %	47,0	46,8	47,0	x
pracujący na 1000 ludności.....	350	356	352	x
sektor publiczny w tys.	188,1	185,6	185,0	99,7
sektor prywatny w tys.....	570,0	583,7	574,5	98,4
udział sektora prywatnego w liczbie pracujących w województwie w %	75,2	75,9	75,6	x

^a W gospodarce narodowej według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

TABL. 1. WAŻNIEJSZE DANE WOJEWÓDZKIE (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	
			ogółem	2008=100
PRACUJĄCY ^a (dok.) – stan w dniu 31 XII				
OGÓŁEM w tys. (dok.)				
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	279,1	279,3	278,3	99,6
przemysł.....	112,2	109,3	104,2	95,3
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	95,1	92,0	86,3	93,8
budownictwo.....	31,4	36,2	35,7	98,7
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	93,5	96,4	93,5	96,9
transport i gospodarka magazynowa	34,3	35,1	32,1	91,5
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7,8	9,0	8,5	94,7
informacja i komunikacja.....	2,4	3,9	6,7	171,5
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14,3	15,0	13,3	88,5
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	6,9	7,0	6,9	99,6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19,3	18,9	14,1	74,7
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1,8	2,1	7,8	379,8
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	31,0	31,9	32,8	102,8
edukacja	65,3	65,0	66,2	101,9
opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	43,8	45,0	44,5	98,9
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6,3	6,5	6,1	93,2
pozostała działalność usługowa	8,4	8,7	8,8	100,7
Pracujący ^b według statusu zatrudnienia w tys.....	730,3	744,6	728,5	97,8
w tym:				
zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	393,5	409,3	397,8	97,2
właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin.....	333,4	332,1	327,4	98,6
osoby wykonujący pracę nakładczą	0,0	0,0	0,0	157,1
agenci	0,6	0,6	0,7	113,7
członkowie spółdzielni produkcji rolniczej.....	0,7	0,5	0,5	97,5
PRACUJĄCY ^c w tys.	359,4	366,4	364,5	99,5
w miastach	278,3	285,8	284,9	99,7
na wsi	81,1	80,6	79,6	98,7
RUCH PEŁNOZATRUDNIONYCH ^{cd} :				
przyjęcia do pracy w tys.	67,5	63,8	52,1	81,7
zwolnienia z pracy w tys.....	60,5	61,4	51,2	83,3
współczynnik przyjęć w %	22,4	20,2	16,7	x
współczynnik zwolnień w %.....	19,7	19,2	16,2	x

^a W gospodarce narodowej według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b W gospodarce narodowej bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. ^c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji. ^d Bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

TABL. 1. WAŻNIEJSZE DANE WOJEWÓDZKIE (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	
			ogółem	2008=100
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI – stan w dniu 31 XII				
OGÓŁEM w tys.	118,1	101,6	117,2	115,4
w tym kobiety	62,8	54,0	57,5	106,5
z liczby ogółem:				
mieszkający na wsi	65,8	55,5	63,4	114,2
niepełnosprawni	2,8	3,3	4,0	122,4
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy.....	4,1	3,6	4,8	132,8
Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku w tys.	107,0	89,9	102,2	113,7
Stopa bezrobocia w %	13,0	11,2	12,9	x
Z liczby ogółem z wykształceniem w tys.:				
co najmniej średnim.....	53,0	48,4	58,8	121,6
zasadniczym zawodowym.....	32,0	26,1	29,3	112,2
gimnazjalnym i poniżej.....	33,1	27,1	29,1	107,5
Z liczby ogółem w wieku w tys.:				
do 24 lat	28,2	24,4	30,1	123,7
25 – 34	36,9	32,1	37,9	118,1
35 – 44	21,4	17,9	19,8	110,5
45 – 54	24,4	20,2	21,0	104,1
55 lat i więcej.....	7,3	6,9	8,3	120,2
Z liczby ogółem według czasu pozostawania bez pracy ^a w tys.:				
do 1 miesiąca	10,4	10,9	11,4	104,7
1 – 3	20,2	21,5	26,9	124,7
3 – 6	15,1	15,3	21,1	138,3
6 – 12	14,9	13,3	20,6	154,8
12 – 24	17,5	13,2	15,7	119,7
24 miesiące i więcej.....	40,2	27,4	21,5	78,5
Aktywne formy pomocy bezrobotnym w ciągu roku w tys.:				
odbywający szkolenia	8,9	8,2	9,5	116,1
skierowani do prac interwencyjnych.....	2,7	2,2	1,3	58,6
skierowani do robót publicznych	1,5	2,4	3,3	138,0
oferty pracy.....	55,1	52,9	47,2	89,1

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3 – 6 miesięcy uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

TABLICE STATYSTYCZNE – WAŻNIEJSZE DANE WOJEWÓDZKIE

TABL. 1. **WAŻNIEJSZE DANE WOJEWÓDZKIE** (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	
			ogółem	2008=100
WYNAGRODZENIA ^a – stan w dniu 31 XII				
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ogółem w zł	2341,59	2603,71	2727,67	104,8
sektor publiczny	2764,63	3098,55	3283,71	106,0
sektor prywatny	1960,18	2205,10	2291,29	103,9
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2651,41	2820,18	3000,63	106,4
przemysł	2348,30	2657,77	2721,98	102,4
w tym przetwórstwo przemysłowe	2078,57	2365,21	2378,72	100,6
budownictwo	1949,39	2197,26	2248,76	102,3
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1683,61	1909,77	2010,63	105,3
transport i gospodarka magazynowa	2111,35	2317,86	2170,25	93,6
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1365,40	1560,08	1634,83	104,8
informacja i komunikacja	3253,33	3618,35	3995,95	110,4
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3544,11	3695,78	3913,53	105,9
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2341,61	2585,71	2801,12	108,3
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2549,23	2519,63	2751,76	109,2
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1673,55	1792,08	1847,49	103,1
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3151,36	3492,13	3689,97	105,7
edukacja	2550,47	2794,94	3001,14	107,4
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2381,49	2872,51	3046,25	106,0
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2204,12	2412,03	2586,23	107,2
pozostała działalność usługowa	2125,94	2139,63	2281,59	106,6
WARUNKI PRACY				
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia ^b w tys.	20,4	19,8	18,7	94,2
w tym kobiety	3,4	3,9	3,1	78,9
związanego w tys.:				
ze środowiskiem pracy	14,3	14,5	13,6	93,4
z uciążliwością pracy	3,7	3,2	2,9	91,0
z czynnikami mechanicznymi	2,4	2,1	2,2	104,3
Zatrudnieni w zakładach objętych badaniem w tys.	206,2	203,2	197,0	97,0
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 osób objętych badaniem	99	98	95	x
Stanowiska pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego				
Liczba stanowisk pracy w tys.	13,6	14,4	27,0	187,3
Liczba zatrudnionych na tych stanowiskach w tys.	55,8	59,5	54,9	92,2
Wypadki przy pracy				
Poszkodowani	3613	3759	3508	93,3
w wypadkach: śmiertelnych	16	28	15	53,6
ciężkich	28	18	35	194,4
lekkich	3569	3713	3458	93,1
Z liczby ogółem: kobiety	1157	1229	1269	103,3
młodociani	7	6	6	100,0
Liczba dni niezdolności do pracy:				
ogółem w liczbach bezwzględnych	183999	187435	172391	92,0
na 1 poszkodowanego	50,9	49,9	49,3	98,8
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych				
Liczba odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	1425	1525	1337	87,7
w tym z tytułu wypadków	1353	1496	1292	86,4

^a W gospodarce narodowej. ^b Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

TABL. 2. **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			Miasta			Wieś		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
OGÓŁEM.....	2157202	1044604	1112598	1003920	473683	530237	1153282	570921	582361
0 – 6 lat	149186	76393	72793	66310	33919	32391	82876	42474	40402
7 – 12	133129	68211	64918	55136	28315	26821	77993	39896	38097
13 – 15	79355	40423	38932	31956	16231	15725	47399	24192	23207
16 – 18	92891	47603	45288	41717	21113	20604	51174	26490	24684
19 – 24	209997	107078	102919	98248	49404	48844	111749	57674	54075
25 – 29	184138	95690	88448	90515	45895	44620	93623	49795	43828
30 – 39	297055	153103	143952	146476	73467	73009	150579	79636	70943
40 – 49	270185	135830	134355	125833	59756	66077	144352	76074	68278
50 – 54	162833	79975	82858	82087	37173	44914	80746	42802	37944
55 – 59	151981	72044	79937	79431	35245	44186	72550	36799	35751
60 – 64	116307	52240	64067	58970	25491	33479	57337	26749	30588
65 lat i więcej.....	310145	116014	194131	127241	47674	79567	182904	68340	114564

TABL. 3. **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM WEDŁUG PŁCI W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM.....	2157202	1044604	1112598
w wieku:			
przedprodukcyjnym	421829	215858	205971
produkcyjnym	1361161	712732	648429
poprodukcyjnym	374212	116014	258198
Miasta	1003920	473683	530237
w wieku:			
przedprodukcyjnym	180333	92097	88236
produkcyjnym	662867	333912	328955
poprodukcyjnym	160720	47674	113046
Wieś.....	1153282	570921	582361
w wieku:			
przedprodukcyjnym	241496	123761	117735
produkcyjnym	698294	378820	319474
poprodukcyjnym	213492	68340	145152
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:			
ogółem	58	47	72
miasta.....	51	42	61
wieś.....	65	51	82

TABL. 4. **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM
WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ludność w wieku						Ludność w wieku nieproduk- cyjnym na 100 osób w wieku produkcyj- nym
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
WOJEWÓDZTWO	2157202	421829	205971	1361161	648429	374212	258198	58
Podregion bialski.....	307035	64490	31623	191677	89759	50868	34713	60
Powiaty:								
bialski	112846	24941	12302	67858	31409	20047	13567	66
parczewski	35921	7094	3445	22180	10241	6647	4551	62
radzyński	60866	13325	6516	37345	17147	10196	6863	63
włodawski	39526	7853	3803	25065	11630	6608	4584	58
Miasto na prawach powiatu:								
Biała Podlaska	57876	11277	5557	39229	19332	7370	5148	48
Podregion chełmsko-zamojski.....	646919	126463	61517	405456	190682	115000	79541	60
Powiaty:								
biłgorajski.....	103226	21298	10348	64464	30010	17464	12003	60
chełmski	78765	16340	7956	48843	22469	13582	9519	61
hrubieszowski	67059	12966	6311	41343	19120	12750	8749	62
krasnostawski	67824	12448	5946	41298	19325	14078	9750	64
tomaszowski	86657	17281	8428	53680	24712	15696	10779	61
zamojski	109181	22079	10826	66092	30376	21010	14319	65
Miasta na prawach powiatu:								
Chełm	67650	11678	5693	45341	22573	10631	7519	49
Zamość	66557	12373	6009	44395	22097	9789	6903	50
Podregion lubelski	713229	131035	64292	461956	226680	120238	84025	54
Powiaty:								
lubartowski	89876	18491	9010	55972	26189	15413	10676	61
lubelski	144383	30548	14816	90092	42654	23743	16338	60
łęczyński.....	57164	11854	5898	38242	18251	7068	4976	49
świdnicki	72366	13053	6354	46336	22191	12977	8907	56
Miasto na prawach powiatu:								
Lublin	349440	57089	28214	231314	117395	61037	43128	51
Podregion puławski.....	490019	99841	48539	302072	141308	88106	59919	62
Powiaty:								
janowski	47242	9878	4840	28701	13056	8663	5871	65
kraśnicki	98574	18964	9162	61138	28939	18472	12439	61
łukowski	107953	24934	12107	65601	30405	17418	11779	65
opolski.....	62048	12161	6015	38627	18105	11260	7774	61
puławski	115860	22228	10796	71274	34159	22358	15273	63
rycki	58342	11676	5619	36731	16644	9935	6783	59

TABL. 5. **PRACUJĄCY^a W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG SEKTORÓW I FORM WŁASNOŚCI W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym kobiety	Ogółem	W tym kobiety
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	
OGÓŁEM	759509	357255	100,0	100,0
Sektor publiczny	185026	112830	24,4	31,6
własność:				
Skarbu Państwa ^b	39036	18177	5,1	5,1
państwowych osób prawnych ^b	21553	13339	2,8	3,7
samorządowa	109785	78084	14,5	21,9
mieszana z przewagą sektora publicznego	14652	3230	1,9	0,9
Sektor prywatny.....	574483	244425	75,6	68,4
własność:				
prywatna krajowa.....	547645	231099	72,1	64,7
zagraniczna	21085	10213	2,8	2,9
mieszana z przewagą sektora prywatnego	5753	3113	0,8	0,9

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

TABL. 6. **PRACUJĄCY^a W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG SEKTORÓW I SEKCJI PKD W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Sektor publiczny		Sektor prywatny	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
OGÓŁEM	759509	357255	185026	112830	574483	244425
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	278283	123316	1727	434	276556	122882
przemysł.....	104180	31976	23525	4983	80655	26993
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	86299	29057	12351	3298	73948	25759
budownictwo.....	35746	3320	1007	287	34739	3033
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	93490	48472	538	206	92952	48266
transport i gospodarka magazynowa	32064	7052	15476	4635	16588	2417
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	8520	5734	847	649	7673	5085
informacja i komunikacja.....	6675	2611	531	189	6144	2422
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13259	9272	2360	1802	10899	7470
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	6944	2954	1691	649	5253	2305
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14143	7128	3300	1901	10843	5227
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	7846	3272	796	473	7050	2799
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	32795	19114	#	#	#	#
edukacja	66231	49708	60925	46593	5306	3115
opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	44460	35175	34497	27637	9963	7538
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6078	3730	#	#	#	#
pozostała działalność usługowa	8795	4421	32	15	8763	4406

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

TABLICE STATYSTYCZNE – PRACUJĄCY I ZATRUDNIENIE

TABL. 7. PRACUJĄCY ^a W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym kobiety	Ogółem	W tym kobiety
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	
OGÓŁEM.....	728544	344061	100,0	100,0
w tym:				
zatrudnieni na podstawie stosunku pracy.....	397844	201863	54,6	58,7
właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin.....	327382	141503	44,9	41,1
osoby wykonujące pracę nakładczą.....	11	6	0,0	0,0
agenci.....	666	527	0,1	0,2
członkowie spółdzielni produkcji rolniczej.....	509	162	0,1	0,0

^a Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

TABL. 8. PRACUJĄCY ¹ WEDŁUG WIELKOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ, SEKTORÓW I SEKCJI PKD W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE a – liczba podmiotów b – liczba pracujących c – liczba zatrudnionych	Ogółem	Podmioty o liczbie pracujących			
		do 49	od 50 do 249	250 i więcej	
OGÓŁEM	a	8605	7367	1094	144
	b	333926	118579	102927	112420
	c	330069	115708	102200	112161
sektor publiczny	a	4386	3813	495	78
	b	169729	59020	43583	67126
	c	169729	59020	43583	67126
sektor prywatny	a	4219	3554	599	66
	b	164197	59559	59344	45294
	c	160340	56688	58617	45035
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..	a	671	652	19	–
	b	4094	2707	1387	–
	c	3572	2307	1265	–
przemysł	a	1142	827	264	51
	b	84364	17339	28884	38141
	c	83439	16575	28734	38130
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	a	973	707	222	44
	b	68994	15377	24244	29373
	c	68075	14618	24095	29362

¹ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo oraz zatrudnionymi poza granicami kraju; według siedziby jednostki.

TABLICE STATYSTYCZNE – PRACUJĄCY I ZATRUDNIENIE

TABL. 8. PRACUJĄCY ¹ WEDŁUG WIELKOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ, SEKTORÓW I SEKCJI PKD W 2009 R. (dok.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE a – liczba podmiotów b – liczba pracujących c – liczba zatrudnionych	Ogółem	Podmioty o liczbie pracujących		
		do 49	od 50 do 249	250 i więcej
budownictwoa	449	351	89	9
b	20232	7557	8677	3998
c	19935	7307	8634	3994
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δa	1049	889	152	8
b	45302	18507	13983	12812
c	44209	17652	13745	12812
transport i gospodarka magazynowa.....a	188	147	37	4
b	10473	2967	3957	3549
c	10329	2838	3942	3549
zakwaterowanie i gastronomia ^Δa	166	158	8	—
b	3377	2766	611	—
c	3266	2661	605	—
informacja i komunikacjaa	37	28	8	1
b	2029	661	697	671
c	2024	656	697	671
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....a	191	150	35	6
b	9928	2551	3007	4370
c	9531	2540	2865	4126
obsługa rynku nieruchomości ^Δa	229	206	22	1
b	4795	1766	2348	681
c	4787	1758	2348	681
działalność profesjonalna, naukowa i technicznaa	178	163	9	6
b	5561	2062	823	2676
c	5523	2024	823	2676
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ..a	59	44	15	—
b	2430	911	1519	—
c	2402	889	1513	—
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne...a	502	334	150	18
b	32885	8139	13861	10885
c	32885	8139	13861	10885
edukacja.....a	2659	2458	194	7
b	64094	39243	14028	10823
c	64074	39225	14026	10823
opieka zdrowotna i pomoc społecznaa	638	539	66	33
b	38690	7816	7060	23814
c	38440	7569	7057	23814
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....a	410	386	24	—
b	5109	3154	1955	—
c	5105	3150	1955	—
pozostała działalność usługowaa	35	33	2	—
b	563	433	130	—
c	548	418	130	—

¹ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo oraz zatrudnionymi poza granicami kraju; według siedziby jednostki.

TABL. 9. **PRACUJĄCY^a W PORZE NOCNEJ, EMERYCI I RENCIŚCI, NIEPEŁNOSPRAWNI ORAZ CUDZOZIEMCY WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI PKD W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Osoby pracujące w porze nocnej		Emeryci i renciści		Niepełnosprawni		Cudzoziemcy	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
OGÓŁEM.....	45739	20963	9934	5226	8528	4498	375	144
sektor publiczny	23652	12404	4631	2837	2674	1612	142	78
sektor prywatny	22087	8559	5303	2389	5854	2886	233	66
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	80	–	59	28	19	6	–	–
przemysł.....	12108	2130	2203	986	3678	1930	40	12
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	9444	2088	1968	891	3493	1894	40	12
budownictwo.....	861	33	648	125	331	48	6	#
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	11722	6279	1113	563	1115	578	49	33
transport i gospodarka magazynowa.....	1439	208	113	31	133	35	71	–
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	527	328	118	77	90	52	#	–
informacja i komunikacja	11	6	18	11	9	4	#	#
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	34	17	179	128	96	53	–	–
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	120	14	358	179	106	45	#	#
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	159	35	304	164	64	28	6	–
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	609	100	353	81	543	199	4	3
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	2767	387	725	430	608	334	–	–
edukacja	1432	496	2239	1350	383	212	174	85
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13613	10887	1215	890	1184	891	17	5
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	198	29	226	141	132	68	4	#
pozostała działalność usługowa	59	14	63	42	37	15	–	–

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

TABL. 10. **PRACUJĄCY^a WEDŁUG SEKCJI PKD, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym								
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł	budownic- two	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa	zakwate- rowanie i gastro- nomia ^Δ	działal- ność finansowa i ubezpie- czeniowa	edukacja	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
WOJEWÓDZTWO	364891	4825	90960	20651	47649	22274	4167	10838	64649	38607
Podregion bialski	45180	1048	10241	2704	5572	4481	337	1060	8218	4322
Powiaty:										
bialski	13452	472	3010	616	1350	2392	93	229	2821	802
parczewski	4157	221	1082	215	370	70	27	127	897	538
radzyński	7801	97	2594	148	683	477	4	169	1428	980
włodawski	4976	220	1029	300	432	219	5	111	1001	665
Miasto na prawach powia- tu:										
Biała Podlaska	14794	38	2526	1425	2737	1323	208	424	2071	1337
Podregion chełmsko- zamojski	89699	2042	23133	3886	10820	6384	617	2098	16268	10204
Powiaty:										
biłgorajski	14595	299	5848	424	1556	512	53	264	2580	1120
chełmski	5678	302	1079	167	291	347	19	107	1609	617
hrubieszowski	7037	314	1304	186	759	549	31	173	1454	920
krasnostawski	8987	216	3218	175	797	352	–	237	1463	1237
tomaszowski	10950	519	2855	520	1282	652	90	233	2106	1203
zamojski	8767	249	3148	248	317	793	58	155	1928	1093
Miasta na prawach powia- tu:										
Chełm	14686	36	2699	899	2186	1645	63	296	2678	1490
Zamość	18999	107	2982	1267	3632	1534	303	633	2450	2524
Podregion lubelski	159771	980	35329	9715	24410	7102	2093	6304	27663	16630
Powiaty:										
lubartowski	10682	204	2948	677	2028	249	75	212	1965	944
lubelski	12759	381	3779	420	1715	332	168	240	2814	1195
łęczyński	10339	74	5583	152	765	302	86	222	1524	494
świdnicki	12005	138	6490	162	1472	260	93	209	1366	809
Miasto na prawach powia- tu:										
Lublin	113986	183	16529	8304	18430	5959	1671	5421	19994	13188
Podregion puławski	70241	755	22257	4346	6847	4307	1120	1376	12500	7451
Powiaty:										
janowski	5606	104	1474	354	475	197	121	116	1115	810
kraśnicki	12960	188	4911	630	1412	454	89	283	2164	1383
łukowski	14046	118	4290	699	1299	1511	150	245	2849	1469
opolski	6093	81	1796	46	473	291	84	150	1381	634
puławski	23005	141	6810	2442	2350	1061	620	439	3010	2548
rycki	8531	123	2976	175	838	793	56	143	1981	607

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

TABL. 11. **PRACUJĄCY^a W MIASTACH I NA WSI WEDŁUG SEKTORÓW, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			W tym kobiety			Z liczby ogółem sektor	
	ogółem	miasta	wieś	razem	miasta	wieś	publiczny	prywatny
WOJEWÓDZTWO	364891	284548	80343	186261	145495	40766	185026	179865
Podregion bialski	45180	31279	13901	23882	16502	7380	23194	21986
Powiaty:								
bialski.....	13452	5332	8120	6904	2691	4213	7045	6407
parczewski	4157	2728	1429	2228	1457	771	2301	1856
radzyński.....	7801	5399	2402	4520	3186	1334	3960	3841
włodawski	4976	3026	1950	2672	1610	1062	3052	1924
Miasto na prawach powia- tu:								
Biała Podlaska.....	14794	14794	–	7558	7558	–	6836	7958
Podregion chełmsko- zamojski	89699	64252	25447	44763	31919	12844	46656	43043
Powiaty:								
biłgorajski	14595	10346	4249	6734	4783	1951	6311	8284
chełmski	5678	600	5078	3018	249	2769	3549	2129
hrubieszowski	7037	4108	2929	3808	2260	1548	4802	2235
krasnostawski.....	8987	6244	2743	4492	2996	1496	5208	3779
tomaszowski.....	10950	6261	4689	5338	3153	2185	5348	5602
zamojski	8767	3008	5759	4493	1598	2895	4597	4170
Miasta na prawach powia- tu:								
Chełm.....	14686	14686	–	7515	7515	–	7924	6762
Zamość.....	18999	18999	–	9365	9365	–	8917	10082
Podregion lubelski	159771	136407	23364	81396	71054	10342	76916	82855
Powiaty:								
lubartowski.....	10682	7380	3302	5755	3825	1930	4562	6120
lubelski.....	12759	2579	10180	6768	1448	5320	6072	6687
łęczyński	10339	2774	7565	3848	1927	1921	6989	3350
świdnicki.....	12005	9688	2317	5369	4198	1171	7246	4759
Miasto na prawach powia- tu:								
Lublin.....	113986	113986	–	59656	59656	–	52047	61939
Podregion puławski	70241	52610	17631	36220	26020	10200	38260	31981
Powiaty:								
janowski	5606	3687	1919	2937	1797	1140	2935	2671
kraśnicki.....	12960	9924	3036	6714	4870	1844	7395	5565
łukowski.....	14046	9297	4749	7685	4920	2765	6935	7111
opolski.....	6093	4231	1862	3282	2147	1135	3521	2572
puławski	23005	18757	4248	11030	8685	2345	12850	10155
rycki	8531	6714	1817	4572	3601	971	4624	3907

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

TABL. 12 **PRACUJĄCY^a W SEKTORACH EKONOMICZNYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem				
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł ^b i budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	pozostałe usługi ^c
WOJEWÓDZTWO	639456	277261	111611	78911	16076	155597
Podregion bialski	86992	42762	12945	10512	1443	19330
Powiaty:						
bialski.....	32359	19353	3626	3851	270	5259
parczewski	10317	6371	1297	467	153	2029
radzyński.....	18418	10706	2742	1200	246	3524
włodawski	10448	5684	1329	656	175	2604
Miasto na prawach powiatu:						
Biała Podlaska.....	15450	648	3951	4338	599	5914
Podregion chełmsko-zamojski	191696	103622	27019	18222	2969	39864
Powiaty:						
biłgorajski	34064	19750	6272	2127	352	5563
chełmski	20192	14808	1246	663	115	3360
hrubieszowski	20761	13994	1490	1340	250	3687
krasnostawski	22327	13527	3393	1151	260	3996
tomaszowski.....	25831	15348	3375	2037	272	4799
zamojski	33396	24876	3396	1175	164	3785
Miasta na prawach powiatu:						
Chełm.....	15353	607	3598	3989	647	6512
Zamość.....	19772	712	4249	5740	909	8162
Podregion lubelski	215897	55664	45044	37871	9644	67674
Powiaty:						
lubartowski.....	26486	15988	3625	2352	278	4243
lubelski.....	36820	24389	4199	2274	311	5647
łęczyński	17815	7508	5735	1306	325	2941
świdnicki.....	18054	6167	6652	1887	326	3022
Miasto na prawach powiatu:						
Lublin.....	116722	1612	24833	30052	8404	51821
Podregion puławski	144871	75213	26603	12306	2020	28729
Powiaty:						
janowski	16133	10627	1828	793	137	2748
kraśnicki.....	28153	15344	5541	1959	393	4916
łukowski.....	31747	17797	4989	2960	345	5656
opolski.....	19159	13128	1842	848	211	3130
puławski	33838	10913	9252	4059	768	8846
rycki	15841	7404	3151	1687	166	3433

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego z rolnictwem indywidualnym, według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

^b Pod pojęciem "Przemysł i budownictwo" rozumie się sekcje: Górnictwo i wydobywanie; Przetwórstwo przemysłowe; Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ; Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ; oraz Budownictwo.

^c Pod pojęciem "Pozostałe usługi" rozumie się sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca^Δ; Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz Pozostała działalność usługowa.

TABL. 13. **ZATRUDNIENI^a W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG SEKTORÓW I SEKCJI PKD W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor		Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		
OGÓŁEM						
OGÓŁEM	397844	169729	228115	100,0	42,7	57,3
w tym:						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7088	1264	5824	1,8	0,3	1,5
przemysł	91683	21238	70445	23,0	5,3	17,7
w tym przetwórstwo przemysłowe	5960	1421	4539	1,5	0,4	1,1
budownictwo	28864	213	28651	7,3	0,1	7,2
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	69381	356	69025	17,4	0,1	17,3
transport i gospodarka magazynowa	15336	5078	10258	3,9	1,3	2,6
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	6002	825	5177	1,5	0,2	1,3
informacja i komunikacja	2815	120	2695	0,7	0,0	0,7
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10362	2662	7700	2,6	0,7	1,9
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5818	1332	4486	1,5	0,3	1,1
działalność profesjonalna, naukowa i technicz- na	9331	3381	5950	2,3	0,8	1,5
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3456	351	3105	0,9	0,1	0,8
edukacja	64653	60138	4515	16,3	15,1	1,1
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	40398	34869	5529	10,2	8,8	1,4
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5595	4998	597	1,4	1,3	0,2
w tym kobiety						
RAZEM	201863	107167	94696	100,0	53,1	46,9
w tym:						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1828	273	1555	0,9	0,1	0,8
przemysł	28959	4559	24400	14,3	2,3	12,1
w tym przetwórstwo przemysłowe	1263	262	1001	0,6	0,1	0,5
budownictwo	2442	36	2406	1,2	0,0	1,2
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	37201	60	37141	18,4	0,0	18,4
transport i gospodarka magazynowa	2067	738	1329	1,0	0,4	0,7
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4236	632	3604	2,1	0,3	1,8
informacja i komunikacja	1012	57	955	0,5	0,0	0,5
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7741	2003	5738	3,8	1,0	2,8
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2492	448	2044	1,2	0,2	1,0
działalność profesjonalna, naukowa i technicz- na	5494	1907	3587	2,7	0,9	1,8
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1473	163	1310	0,7	0,1	0,6
edukacja	48822	46054	2768	24,2	22,8	1,4
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	32684	27918	4766	16,2	13,8	2,4
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3538	3287	251	1,8	1,6	0,1

^a Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego oraz duchownych.

TABL. 14. **ZATRUDNIENI^a WEDŁUG SEKTORÓW I SEKCJI PKD W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			W tym kobiety		
	ogółem	sektor		ogółem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
OGÓŁEM	330069	169729	160340	171447	107167	64280
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	3572	1264	2308	888	273	615
przemysł.....	83435	21238	62197	26395	4559	21836
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	68071	11294	56777	23699	3016	20683
budownictwo.....	19935	213	19722	1667	36	1631
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	44209	356	43853	22694	60	22634
transport i gospodarka magazynowa	10329	5078	5251	1499	738	761
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3266	825	2441	2337	632	1705
informacja i komunikacja.....	2024	120	1904	692	57	635
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9531	2662	6869	7194	2003	5191
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4787	1332	3455	1930	448	1482
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5523	3381	2142	3174	1907	1267
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2402	351	2051	962	163	799
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	32885	32885	–	19018	19018	–
edukacja	64074	60138	3936	48437	46054	2383
opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	38440	34869	3571	30959	27918	3041
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	5105	4998	107	3310	3287	23
pozostała działalność usługowa	548	19	529	289	14	275

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo oraz zatrudnionymi poza granicami kraju, według siedziby jednostki.

TABL. 15. PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pełnozatrudnieni ^b		Niepełnozatrudnieni	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
OGÓŁEM	304908	156030	25161	15417
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2672	661	900	227
przemysł	80187	24921	3248	1474
w tym przetwórstwo przemysłowe	65063	22319	3008	1380
budownictwo	19179	1447	756	220
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	41885	21308	2324	1386
transport i gospodarka magazynowa	9996	1402	333	97
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2712	1984	554	353
informacja i komunikacja	1866	614	158	78
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8890	6656	641	538
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4272	1698	515	232
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5128	2959	395	215
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2055	783	347	179
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	31521	18375	1364	643
edukacja	53788	41109	10286	7328
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	36257	29340	2183	1619
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4107	2585	998	725
pozostała działalność usługowa	393	188	155	101

^a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, łącznie z zatrudnionymi poza granicami kraju, według siedziby jednostki. ^b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

TABL. 16. PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ^a WEDŁUG FORM FINANSOWANIA I SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z tego		Ogółem	Z tego	
		jednostki będące na rozrachunku	jednostki sfery budżetowej ^b		jednostki będące na rozrachunku	jednostki sfery budżetowej ^b
	w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		
OGÓŁEM	324734	230806	93928	100,0	100,0	100,0
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2850	2850	–	0,9	1,2	–
przemysł	83620	82170	1450	25,8	35,6	1,5
w tym przetwórstwo przemysłowe	68441	68143	298	21,1	29,5	0,3
budownictwo	19560	19509	51	6,0	8,5	0,1
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	42164	42164	–	13,0	18,3	–
transport i gospodarka magazynowa	10285	10269	16	3,2	4,4	0,0
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ..	3175	2538	637	1,0	1,1	0,7
informacja i komunikacja	1895	1890	5	0,6	0,8	0,0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9823	9823	–	3,0	4,3	–
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4526	3659	867	1,4	1,6	0,9
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5398	4473	925	1,7	1,9	1,0
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2279	2091	188	0,7	0,9	0,2
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	32760	2282	30478	10,1	1,0	32,4
edukacja	63086	13056	50031	19,4	5,7	53,3
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	38073	29981	8093	11,7	13,0	8,6
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4765	3588	1177	1,5	1,6	1,3
pozostała działalność usługowa ..	476	466	10	0,1	0,2	0,0

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, bez zatrudnionych poza granicami kraju. ^b Dotyczy jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych.

TABL. 17. WSPÓŁCZYNNIKI PRZYJĘĆ I ZWOLNIEŃ ^a WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Współczynnik przyjęć			Współczynnik zwolnień		
	ogółem	sektor		ogółem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
		w %				
OGÓŁEM	16,7	9,4	24,1	16,2	8,9	23,6
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12,7	3,6	21,2	15,5	9,3	21,3
przemysł	13,6	7,1	15,8	17,2	9,7	19,8
w tym przetwórstwo przemysłowe	14,7	6,1	16,5	19,5	12,3	21,0
budownictwo	37,8	31,3	37,9	36,1	20,9	36,2
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	34,7	5,0	35,0	26,1	21,0	26,2
transport i gospodarka magazynowa	14,9	4,1	26,1	18,1	8,9	27,6
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	22,2	12,2	25,2	23,8	10,5	27,8
informacja i komunikacja	27,4	11,4	28,6	15,3	17,9	15,1
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6,7	4,8	7,4	15,5	8,2	18,0
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	8,0	7,4	8,3	10,6	8,2	11,5
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18,8	9,2	33,2	17,9	7,2	33,8
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	39,7	32,6	40,9	38,6	21,6	41,3
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16,3	16,3	–	12,1	12,1	–
edukacja	8,9	8,3	16,8	8,1	7,8	11,4
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7,8	7,3	12,7	7,2	7,2	7,9
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11,5	10,9	40,3	8,8	8,5	24,7
pozostała działalność usługowa	10,6	–	10,8	7,8	–	7,9

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; według siedziby jednostki.

TABL. 18. **PRZYJĘCIA DO PRACY ^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ REKRUTACJI, SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI PKD W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem					
		kobiety	podejmujący pierwszą pracę		osoby które poprzednio pracowały	powracający z urlopów wychowawczych i bezpłatnych	skierowani do pracy przez powiatowe urzędy pracy
			razem	w tym absolwenci ^b			
OGÓŁEM.....	52145	22070	8343	6577	25736	1071	3737
sektor publiczny	15008	8599	2750	2252	7338	452	2460
sektor prywatny.....	37137	13471	5593	4325	18398	619	1277
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	353	109	76	69	157	2	19
przemysł	11713	4174	1850	1290	5818	302	615
w tym przetwórstwo przemysłowe	10469	3999	1670	1179	5255	293	538
budownictwo	7357	288	760	601	3492	26	205
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	13677	6835	2208	1810	7124	200	354
transport i gospodarka magazynowa.....	1559	199	140	60	800	12	33
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	640	410	137	90	273	12	36
informacja i komunikacja	464	119	36	34	149	1	–
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	718	494	149	134	342	61	6
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	362	140	38	34	239	6	16
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	988	619	238	203	547	15	29
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	866	238	132	96	397	4	21
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5028	2243	986	801	2353	87	1773
edukacja.....	4913	3632	698	583	2456	147	270
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2988	2275	782	673	1359	179	277
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	478	272	111	97	227	17	83
pozostała działalność usługowa	41	23	2	2	3	–	–

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; według siedziby jednostki. ^b Szkół wyższych, policealnych, średnich i zasadniczych zawodowych.

TABL. 19. ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, POLICEALNYCH, ŚREDNICH I ZASADNICZYCH ZAWODOWYCH, KTÓRZY PODJĘLI PIERWSZĄ PRACĘ ^a WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Absolwenci szkół				Udział absolwentów w liczbie przyjętych do pracy w %
		wyższych	policealnych i średnich zawodowych	liceów ogólnokształcących	zasadniczych zawodowych	
OGÓŁEM	6577	2770	1610	832	1365	12,6
w tym:						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	69	25	26	5	13	19,5
przemysł	1290	282	392	190	426	11,0
w tym przetwórstwo przemysłowe	1179	226	358	178	417	11,3
budownictwo	601	146	168	59	228	8,2
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	1810	429	556	311	514	13,2
transport i gospodarka magazynowa	60	28	18	4	10	3,8
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	90	18	35	4	33	14,1
informacja i komunikacja	34	32	1	1	–	7,3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	134	92	17	20	5	18,7
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	34	23	3	3	5	9,4
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	203	96	38	46	23	20,5
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	96	36	12	14	34	11,1
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	801	563	116	86	36	15,9
edukacja	583	478	45	42	18	11,9
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	673	456	163	34	20	22,5
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	97	66	19	12	–	20,3
pozostała działalność usługowa	2	–	1	1	–	4,9

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; według siedziby jednostki.

TABL. 20. **ZWOLNIENIA Z PRACY ^a WEDŁUG PRZYCZYN, SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI PKD W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem					
		kobiety	zwolnieni w drodze wypowiedzenia		z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitacji; przeniesieni na emeryturę	osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne	z upływem czasu, na który zostali zatrudnieni
			przez zakład pracy	przez pracownika			
OGÓŁEM	51165	20806	7605	3029	3191	1585	15227
sektor publiczny	14350	7787	1133	383	2068	519	5596
sektor prywatny.....	36815	13019	6472	2646	1123	1066	9631
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	432	128	30	16	51	3	187
przemysł	14833	5250	3135	877	972	394	4074
w tym przetwórstwo przemysłowe	13842	5076	3056	838	687	383	3786
budownictwo	7007	256	653	283	134	21	2869
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	10640	5143	1970	1055	197	476	2211
transport i gospodarka magazynowa	1885	228	309	129	144	7	231
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	703	458	86	61	8	31	169
informacja i komunikacja	263	102	48	59	7	4	25
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1587	1121	348	114	77	75	263
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	479	142	111	11	70	11	165
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	974	627	188	55	67	50	219
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	856	256	128	43	14	19	302
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3796	1520	107	110	428	111	2076
edukacja	4510	3274	232	102	641	180	1383
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2806	2094	231	105	340	192	894
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	364	194	25	8	40	11	155
pozostała działalność usługowa	30	13	4	1	1	–	4

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; według siedziby jednostki.

TABL. 21. **PRZYJĘCIA I ZWOLNIENIA ¹ W PODMIOTACH GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH I SEKTORÓW W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE a – przyjęcia do pracy b – zwolnienia z pracy	Podmioty o liczbie pracujących			
	ogółem	do 49	od 50 do 249	250 i więcej
OGÓŁEM	52145	18326	16174	17645
a	52145	18326	16174	17645
b	51165	19380	16084	15701
Sektor publiczny.....	15008	6061	3931	5016
a	15008	6061	3931	5016
b	14350	5487	3720	5143
Sektor prywatny	37137	12265	12243	12629
a	37137	12265	12243	12629
b	36815	13893	12364	10558

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; według siedziby jednostki.

TABL. 22. **POPYT NA PRACĘ – PRACUJĄCY, NOWO UTWORZONE I WOLNE MIEJSCA PRACY W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący ^b	Miejsca pracy			
		nowo utworzone ^b	wolne ^a		zlikwidowane ^b
			razem	w tym nowo utworzone	
OGÓŁEM	409333	16938	1385	455	14165
sektor publiczny	184303	4583	395	78	3707
sektor prywatny	225030	12355	990	377	10458
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3685	94	11	–	121
przemysł	97976	3482	160	12	4091
w tym przetwórstwo przemysłowe	80693	3310	135	10	3924
budownictwo	27073	2578	225	–	1743
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	71760	3394	263	225	3014
transport i gospodarka magazynowa	24716	841	68	10	889
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7194	478	59	34	257
informacja i komunikacja	3252	176	16	4	109
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11893	191	8	–	441
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5755	89	19	3	152
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8811	642	6	4	305
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3734	344	132	55	346
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	25726	2222	169	51	1292
edukacja	68120	1397	60	28	844
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	42250	566	133	9	344
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..	5339	223	19	2	96
pozostała działalność usługowa	2049	221	37	18	121

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W okresie od I do IV kwartału sprawozdawczego.

TABL. 23. **POPYT NA PRACĘ – PRACUJĄCE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE WEDŁUG SEKCJI PKD I SEKTORÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

	Ogółem			Osoby niepełnosprawne pracujące na stanowiskach specjalnie dostosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności			Przedsiębiorstwa zainteresowane zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych		
	ogółem	sektor		ogółem	sektor		ogółem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
OGÓŁEM.....	11875	3470	8405	1582	179	1403	726	291	435
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29	12	17	–	–	–	2	–	2
przemysł	4882	405	4477	1199	1	1198	98	6	92
w tym przetwórstwo przemysłowe ..	4653	245	4408	1193	–	1193	89	–	89
budownictwo	449	41	408	17	–	17	31	–	31
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1525	–	1525	160	–	160	150	–	150
transport i gospodarka magazynowa....	258	155	103	2	1	1	20	8	12
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	259	155	104	52	50	2	24	11	13
informacja i komunikacja	80	1	79	3	–	3	9	1	8
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	117	33	84	35	28	7	40	1	39
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	164	48	116	2	2	–	6	–	6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	79	49	30	–	–	–	31	9	22
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1172	23	1149	10	–	10	16	2	14
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	742	742	–	51	51	–	66	66	–
edukacja.....	538	497	41	6	5	1	120	120	–
opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..	1367	1148	219	37	37	–	83	39	44
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	161	161	–	4	4	–	28	28	–
pozostała działalność usługowa	53	–	53	4	–	4	2	–	2

TABL. 24. **POPYT NA PRACĘ – WOLNE MIEJSCA PRACY WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ORAZ ZAWODÓW^a W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z tego wykształcenie					
		wyższe	średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne	podstawowe
OGÓŁEM	1385	329	394	219	366	41	36
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	35	31	2	–	2	–	–
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze	17	17	–	–	–	–	–
Kierownicy dużych i średnich organizacji	14	10	2	–	2	–	–
Kierownicy małych przedsiębiorstw	4	4	–	–	–	–	–
Specjaliści	298	298	–	–	–	–	–
Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	64	64	–	–	–	–	–
Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	112	112	–	–	–	–	–
Specjaliści szkolnictwa	13	13	–	–	–	–	–
Pozostali specjaliści	109	109	–	–	–	–	–
Technicy i inny średni personel	97	–	97	–	–	–	–
Średni personel techniczny	16	–	16	–	–	–	–
Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	13	–	13	–	–	–	–
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	13	–	13	–	–	–	–
Pracownicy pozostałych specjalności	55	–	55	–	–	–	–
Pracownicy biurowi	195	–	157	38	–	–	–
Pracownicy obsługi biurowej	178	–	147	31	–	–	–
Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	17	–	10	7	–	–	–
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	196	–	138	35	23	–	–
Pracownicy usług osobistych i ochrony	54	–	23	16	15	–	–
Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	142	–	115	19	8	–	–
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2	–	–	–	2	–	–
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	375	–	–	115	260	–	–
Górnicy i robotnicy budowlani	253	–	–	114	139	–	–
Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	30	–	–	1	29	–	–
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	92	–	–	–	92	–	–
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	110	–	–	31	79	–	–
Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	4	–	–	–	4	–	–
Operatorzy i monterzy maszyn	6	–	–	–	6	–	–
Kierowcy i operatorzy pojazdów	100	–	–	31	69	–	–
Pracownicy przy pracach prostych	77	–	–	–	–	41	36
Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	62	–	–	–	–	34	28
Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	6	–	–	–	–	–	6
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	9	–	–	–	–	7	2

^a Wykonywanych.

TABL. 25. **POPYT NA PRACĘ – PRACUJĄCY I WOLNE MIEJSCA PRACY WEDŁUG SEKTORÓW I ZAWODÓW^a W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący			Wolne miejsca		
	ogółem	sektor		ogółem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
OGÓŁEM	409333	184303	225030	1385	395	990
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	26758	8636	18122	35	26	9
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze	687	683	4	17	17	–
Kierownicy dużych i średnich organizacji	17614	7360	10254	14	5	9
Kierownicy małych przedsiębiorstw	8457	593	7864	4	4	–
Specjaliści	96004	76324	19680	298	207	91
Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	6547	3515	3032	64	22	42
Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	21677	16628	5049	112	100	12
Specjaliści szkolnictwa	44785	44096	689	13	13	–
Pozostali specjaliści	22995	12085	10910	109	72	37
Technicy i inny średni personel	53961	26908	27053	97	46	51
Średni personel techniczny	14085	5849	8236	16	10	6
Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	9509	6230	3279	13	13	–
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	1413	1153	260	13	3	10
Pracownicy pozostałych specjalności	28954	13676	15278	55	20	35
Pracownicy biurowi	50083	23393	26690	195	51	144
Pracownicy obsługi biurowej	35397	18199	17198	178	40	138
Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	14686	5194	9492	17	11	6
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	32190	4265	27925	196	–	196
Pracownicy usług osobistych i ochrony	9173	4093	5080	54	–	54
Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	23017	172	22845	142	–	142
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	997	335	662	2	2	–
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	63070	12779	50291	375	9	366
Górnicy i robotnicy budowlani	20925	3988	16937	253	7	246
Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	20147	7171	12976	30	1	29
Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	2999	509	2490	–	–	–
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	18999	1111	17888	92	1	91
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	36460	11396	25064	110	26	84
Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	5233	2282	2951	4	3	1
Operatorzy i monterzy maszyn	8417	1524	6893	6	3	3
Kierowcy i operatorzy pojazdów	22810	7590	15220	100	20	80
Pracownicy przy pracach prostych	49810	20267	29543	77	28	49
Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach ..	35806	18089	17717	62	22	40
Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	1000	213	787	6	6	–
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	13004	1965	11039	9	–	9

^a Wykonywanych.

TABLICE STATYSTYCZNE – BEZROBOTNI

TABL. 26. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W URZĘDACH PRACY W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych	W odsetkach
OGÓŁEM.....	117237	100,0
mężczyźni	59778	51,0
kobiety	57459	49,0
Mieszkający na wsi.....	63354	54,0
Niepełnosprawni	4021	3,4
Nieposiadający prawa do zasiłku.....	102173	87,2
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy.....	4793	4,1
Dotychczas niepracujący	38063	32,5
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,9	x

TABL. 27. NAPŁYW I ODPIY W BEZROBOTNYCH W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
NAPŁYW			
Bezrobotni wg stanu na koniec 2008r.....	101561	47593	53968
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem.....	167312	89730	77582
mieszkający na wsi	86636	47057	39579
niepełnosprawni	4939	2687	2252
nieposiadający prawa do zasiłku	135622	70620	65002
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy	5769	3265	2504
dotychczas niepracujący	60536	29264	31272
bezrobotni zarejestrowani: po raz pierwszy.....	36670	20246	16424
po raz kolejny.....	130642	69484	61158
powracający do rejestracji:			
po robotach publicznych.....	1940	1428	512
po stażu.....	17037	4951	12086
po szkoleniu.....	8978	4946	4032
po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy	2972	570	2402
ODPIY			
Bezrobotni wyłączeni z ewidencji ogółem	151636	77545	74091
mieszkający na wsi	78750	40657	38093
bezrobotni, którzy			
podjęli pracę:	51548	27047	24501
niesubsydiowane	41333	20699	20634
subsydiowaną	10215	6348	3867
rozpoczęli szkolenie lub staż	29923	11178	18745
rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy.....	680	135	545
nie potwierdzili gotowości do pracy	47328	29370	17958
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego.....	10135	3877	6258
podjęli naukę	675	243	432
nabyli prawa emerytalne lub rentowe	645	345	300
Bezrobotni wg stanu na koniec 2009 r.	117237	59778	57459

TABL. 28. **BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY I STAŻU PRACY W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		W tym kobiety	
	ogółem	w odsetkach	razem	w odsetkach
OGÓŁEM.....	117237	100,0	57459	100,0
Według wieku:				
24 lata i mniej	30141	25,7	14956	26,0
25 – 34	37947	32,4	20417	35,5
35 – 44	19789	16,9	10173	17,7
45 – 54.....	21047	17,9	9771	17,0
55 lat i więcej	8313	7,1	2142	3,7
Według poziomu wykształcenia:				
wyższe.....	14970	12,8	9704	16,9
policealne i średnie zawodowe	28575	24,4	15125	26,3
średnie ogólnokształcące	15269	13,0	9378	16,3
zasadnicze zawodowe	29324	25,0	11895	20,7
gimnazjalne i poniżej.....	29099	24,8	11357	19,8
Według czasu pozostawania bez pracy ^a :				
do 1 miesiąca	11438	9,8	4320	7,5
1 – 3	26861	22,9	12256	21,3
3 – 6	21099	18,0	10437	18,2
6 – 12	20601	17,6	9361	16,3
12 – 24	15739	13,4	8184	14,2
24 miesiące i więcej	21499	18,3	12901	22,5
Według stażu pracy:				
do 1 roku	20801	17,7	11069	19,3
1 – 5	22012	18,8	9617	16,7
5 – 10	12000	10,2	5499	9,6
10 – 20	13941	11,9	6566	11,4
20 – 30	8469	7,2	3228	5,6
30 lat i więcej	1951	1,7	539	0,9
bez stażu	38063	32,5	20941	36,4

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3 – 6 miesięcy uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

TABL. 29. **BEZROBOTNI WEDŁUG GRUP ZAWODÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Z liczby ogółem uprzednio pracujący
OGÓŁEM	117237	59778	57459	79174
w tym:				
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	706	444	262	680
Specjaliści	12220	4014	8206	6440
Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicz- nych	1579	1064	515	761
fizycy, chemicy i pokrewni	213	86	127	79
matematycy, statystycy i pokrewni	134	71	63	57
informatycy	373	313	60	201
inżynierowie i pokrewni	859	594	265	424
Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	1778	468	1310	808
specjaliści nauk biologicznych	147	31	116	44
specjaliści nauk rolniczych i leśnych	1031	344	687	362
specjaliści ochrony zdrowia (z wyjątkiem pielęgnia- rek i położnych)	303	87	216	139
pielęgniarki i położne	297	6	291	263
Specjaliści szkolnictwa	1650	431	1219	1116
nauczyciele szkół wyższych	18	11	7	15
nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych ..	1036	344	692	644
nauczyciele szkół podstawowych i przedszkoli	364	41	323	291
nauczyciele szkół specjalnych oraz pozostali specja- liści szkolnictwa i wychowawcy	232	35	197	166
Pozostali specjaliści	7213	2051	5162	3755
w tym:				
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	3048	864	2184	1941
prawnicy	480	212	268	188
specjaliści nauk społecznych i pokrewni	2503	583	1920	1042
Technicy i inny średni personel	18325	8966	9359	11497
Średni personel techniczny	7770	5894	1876	5018
w tym technicy	6819	5293	1526	4479
Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	4408	1350	3058	2359
technicy nauk biologicznych i rolniczych	3699	1159	2540	2064
średni personel ochrony zdrowia	709	191	518	295
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	57	27	30	57
Pracownicy pozostałych specjalności	6090	1695	4395	4063
w tym:				
pracownicy do spraw finansowych i handlowych	4322	1315	3007	2739
agenci biur pomagających w prowadzeniu działalno- ści gospodarczej i pośrednicy handlowi	163	60	103	116
średni personel biurowy	912	154	758	732
pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	335	33	302	211
pracownicy działalności artystycznej, rozrywki i sportu	245	80	165	176
Pracownicy biurowi	3983	1174	2809	3760
Pracownicy obsługi biurowej	3196	1073	2123	3005
Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	787	101	686	755
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	12731	2311	10420	10705
Pracownicy usług osobistych i ochrony	68	37	31	63
Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	12663	2274	10389	10642
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2512	1012	1500	1802
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	25778	19126	6652	22358
Górnicy i robotnicy budowlani	6331	6181	150	5788
Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń ..	10547	10111	436	8949
Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i po- krewni	565	268	297	532
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	8335	2566	5769	7089
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	4290	3497	793	4121
Pracownicy przy pracach prostych	11449	6829	4620	11397
Bez zawodu	25243	12405	12838	6414

TABL. 30. **BEZROBOTNI POPRZEDNIO PRACUJĄCY WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI OSTATNIEGO MIEJSCA PRACY, SEKCJI PKD ORAZ OFERTY PRACY W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Z liczby ogółem			Liczba ofert pracy	
				pracujący poprzednio w sektorze		ze zwolnień dotyczących zakładów pracy	w ciągu roku	na koniec roku
				publicznym	prywatnym			
OGÓŁEM.....	79174	42656	36518	14884	44245	4793	47257	485
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2080	1234	846	630	1450	67	1323	5
przemysł	17433	9196	8237	3039	14394	1235	5567	65
w tym przetwórstwo przemysłowe...	16472	8435	8037	2533	13939	1217	4787	58
budownictwo	7909	7258	651	1088	6821	274	3569	34
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	11643	4550	7093	1223	10420	560	8341	125
transport i gospodarka magazynowa ..	1901	1261	640	567	1334	99	1618	14
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1807	637	1170	202	1605	83	1732	20
informacja i komunikacja	509	268	241	105	404	109	414	40
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	677	187	490	175	502	61	1294	15
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	564	353	211	194	370	31	396	6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1184	583	601	144	1040	47	1081	3
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	749	361	388	93	656	33	753	27
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4679	3193	1486	3834	845	50	8575	16
edukacja	2191	632	1559	1499	692	65	4708	20
opieka zdrowotna i pomoc społeczna..	2236	399	1837	1513	723	133	3555	29
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	708	300	408	347	361	20	1669	4
pozostała działalność usługowa	2718	1334	1384	220	2498	180	2589	62
gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	138	18	120	11	127	–	16	–
organizacja i zespoły eksterytorialne ..	3	–	3	–	3	–	57	–
działalność niezidentyfikowana	20045	10892	9153	x	x	1746	–	x

TABL. 31. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W URZĘDACH PRACY WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem							
		kobiety	nieposiadający prawa do zasiłku	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy	niepełnosprawni		dotychczas niepracujący	mieszkający na wsi	
					ogółem	w tym nieposiadający prawa do zasiłku		ogółem	w tym posiadający gospodarstwo rolne
WOJEWÓDZTWO	117237	57459	102173	4793	4021	3615	38063	63354	5779
Podregion bialski	18964	9408	16540	541	485	424	6471	10935	1116
Powiaty:									
bialski.....	6454	3310	5770	199	139	132	2212	4779	537
parczewski	1983	1006	1789	5	59	43	699	1445	104
radzyński.....	3429	1575	3110	19	88	71	1325	2418	240
włodawski	3439	1676	2889	117	71	67	1298	2293	235
Miasto na prawach powiatu:									
Biała Podlaska.....	3659	1841	2982	201	128	111	937	–	–
Podregion chełmsko-zamojski	38533	18983	33878	682	1516	1396	12981	23754	1295
Powiaty:									
biłgorajski	3785	1872	3310	10	165	145	1429	2390	117
chełmski	5184	2730	4224	108	213	204	1451	4835	542
hrubieszowski	4953	2334	4350	44	142	130	1890	3514	10
krasnostawski	4349	2116	4037	140	144	137	2009	3071	74
tomaszowski.....	5819	2686	5229	24	147	140	1956	4488	238
zamojski	6128	2970	5591	108	224	206	2225	5456	314
Miasta na prawach powiatu:									
Chełm.....	3792	2045	3054	93	236	210	894	–	–
Zamość.....	4523	2230	4083	155	245	224	1127	–	–
Podregion lubelski	32600	16310	28008	2387	1251	1117	8902	11434	1533
Powiaty:									
lubartowski.....	5638	2839	4841	360	111	94	1458	3713	745
lubelski.....	5163	2468	4433	415	117	101	1634	4213	663
łęczyński	2853	1599	2587	39	128	116	1080	1775	92
świdnicki.....	4162	2046	3307	48	93	74	1600	1733	33
Miasto na prawach powiatu:									
Lublin.....	14784	7358	12840	1525	802	732	3130	–	–
Podregion puławski	27140	12758	23747	1183	769	678	9709	17231	1835
Powiaty:									
janowski.....	3295	1380	3018	187	54	43	1243	2358	455
kraśnicki.....	6944	3438	6319	361	159	137	3269	4065	410
łukowski.....	4870	2371	4074	214	200	180	1374	3167	369
opolski.....	4592	2195	3997	45	107	101	1642	3584	356
puławski	4891	2229	4161	294	170	153	1600	2668	221
rycki	2548	1145	2178	82	79	64	581	1389	24

TABL. 32. **BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym kobiety	Liczba ofert pracy		Poszukujący pracy nie pozostający w zatrudnieniu	
			ogółem	w tym w ramach pracy subsydiowanej	w ciągu roku	na koniec roku
WOJEWÓDZTWO	4939	2252	750	222	1388	1439
Podregion bialski	595	261	50	20	172	187
Powiaty:						
bialski.....	168	66	23	10	43	44
parczewski	95	48	5	4	16	36
radzyński.....	108	49	3	3	33	39
włodawski	84	33	11	–	25	19
Miasto na prawach powiatu:						
Biała Podlaska.....	140	65	8	3	55	49
Podregion chełmsko-zamojski	2071	932	239	115	390	484
Powiaty:						
biłgorajski	319	137	41	30	67	43
chełmski	303	147	52	12	32	60
hrubieszowski	205	105	18	11	48	110
krasnostawski	210	89	10	6	45	43
tomaszowski.....	192	78	5	5	35	23
zamojski	255	105	15	9	35	28
Miasta na prawach powiatu:						
Chełm.....	305	142	29	19	64	112
Zamość.....	282	129	69	23	64	65
Podregion lubelski	1293	624	358	56	487	451
Powiaty:						
lubartowski.....	97	59	1	1	16	30
lubelski.....	134	57	24	7	50	51
łęczyński	159	73	16	–	27	22
świdnicki	147	78	41	4	29	36
Miasto na prawach powiatu:						
Lublin.....	756	357	276	44	365	312
Podregion puławski	980	435	103	31	339	317
Powiaty:						
janowski	92	46	4	–	22	30
kraśnicki.....	241	101	16	1	37	39
łukowski.....	264	118	26	8	65	50
opolski.....	130	44	6	–	45	52
puławski	146	68	20	5	117	98
rycki	107	58	31	17	53	48

TABL. 33. NAPŁYW I ODPIYW BEZROBOTNYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ		Odpiyw	
	ogółem	w tym ze zwolnień grupowych	ogółem	w tym z tytułu podjęcia pracy
WOJEWÓDZTWO	167312	5769	151636	51548
Podregion bialski	24164	460	21741	7952
Powiaty:				
bialski.....	8312	168	7413	2664
parczewski	3116	7	2924	1049
radzyński.....	3542	–	3106	1242
włodawski	4436	117	4197	1505
Miasto na prawach powiatu:				
Biała Podlaska.....	4758	168	4101	1492
Podregion chełmsko-zamojski	59334	658	55663	17232
Powiaty:				
biłgorajski	8082	20	7874	1787
chełmski	7983	82	7904	2583
hrubieszowski	6774	25	6312	2164
krasnostawski.....	5690	146	5024	1948
tomaszowski.....	8092	13	7392	2535
zamojski	9627	145	8854	2299
Miasta na prawach powiatu:				
Chełm.....	6215	63	6031	2006
Zamość.....	6871	164	6272	1910
Podregion lubelski	45603	2909	39434	14373
Powiaty:				
lubartowski.....	6455	384	5663	2476
lubelski.....	8067	644	6995	2454
łęczyński	4756	78	4307	1489
świdnicki.....	5696	5	5032	1561
Miasto na prawach powiatu:				
Lublin.....	20629	1798	17437	6393
Podregion puławski	38211	1742	34798	11991
Powiaty:				
janowski.....	3745	258	3531	1239
kraśnicki.....	7570	541	6454	1785
łukowski.....	8404	281	7319	2698
opolski.....	5608	22	5894	1815
puławski	8406	523	7531	2863
rycki	4478	117	4069	1591

TABL. 34. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W URZĘDACH PRACY WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W wieku					Według czasu pozostawania bez pracy ^a			
		do 24 lat	25–34	35–44	45–54	55 lat i więcej	do 6 m-cy	6–12	12–24	24 m-ce i więcej
WOJEWÓDZTWO	117237	30141	37947	19789	21047	8313	59398	20601	15739	21499
Podregion bialski	18964	5045	5974	3189	3451	1305	8959	3456	2615	3934
Powiaty:										
bialski.....	6454	1801	2018	1106	1113	416	3195	1150	839	1270
parczewski	1983	563	615	324	342	139	975	342	265	401
radzyński.....	3429	1102	1134	500	497	196	1493	593	478	865
włodawski	3439	857	1023	609	697	253	1602	616	576	645
Miasto na prawach powiatu:										
Biała Podlaska.....	3659	722	1184	650	802	301	1694	755	457	753
Podregion chełmsko–zamojski...	38533	9858	12491	6645	7085	2454	21316	6491	4634	6092
Powiaty:										
biłgorajski	3785	1107	1302	527	604	245	3010	421	216	138
chełmski	5184	1256	1654	1023	987	264	2720	854	584	1026
hrubieszowski	4953	1257	1625	879	855	337	2434	764	659	1096
krasnostawski	4349	1221	1478	692	692	266	1963	851	609	926
tomaszowski.....	5819	1481	1929	1010	1037	362	3151	974	872	822
zamojski	6128	1943	1930	990	918	347	3611	1095	657	765
Miasta na prawach powiatu:										
Chełm.....	3792	707	1251	721	878	235	2030	673	453	636
Zamość.....	4523	886	1322	803	1114	398	2397	859	584	683
Podregion lubelski	32600	7288	10931	5628	6001	2752	14963	6341	4748	6548
Powiaty:										
lubartowski.....	5638	1337	1842	1040	991	428	2319	975	813	1531
lubelski.....	5163	1560	1724	811	737	331	2581	984	701	897
łęczyński	2853	1058	857	398	386	154	1746	539	318	250
świdnicki.....	4162	929	1380	765	776	312	2205	721	511	725
Miasto na prawach powiatu:										
Lublin.....	14784	2404	5128	2614	3111	1527	6112	3122	2405	3145
Podregion puławski	27140	7950	8551	4327	4510	1802	14160	4313	3742	4925
Powiaty:										
janowski.....	3295	923	1078	562	550	182	1406	542	548	799
kraśnicki.....	6944	2208	2301	963	1061	411	3230	1037	968	1709
łukowski.....	4870	1530	1502	802	772	264	3043	840	566	421
opolski.....	4592	1303	1385	754	842	308	2251	643	638	1060
puławski.....	4891	1280	1483	858	856	414	2721	803	715	652
rycki	2548	706	802	388	429	223	1509	448	307	284

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 6–12 miesięcy uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 6 miesięcy i 1 dzień do 12 miesięcy.

TABL. 35. **BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ORAZ PODREGIONÓW
I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z wykształceniem				
		wyższym	średnim		zasadniczym zawodowym	gimnazjalnym i poniżej
			zawodowym i policealnym	ogólnokształ- cącym		
WOJEWÓDZTWO	117237	14970	28575	15269	29324	29099
Podregion bialski	18964	2204	4648	2313	5116	4683
Powiaty:						
bialski.....	6454	736	1576	715	1868	1559
parczewski	1983	170	554	237	494	528
radzyński.....	3429	350	758	482	856	983
włodawski	3439	301	850	445	972	871
Miasto na prawach powiatu:						
Biała Podlaska.....	3659	647	910	434	926	742
Podregion chełmsko-zamojski	38533	4719	9724	4634	9679	9777
Powiaty:						
biłgorajski	3785	713	908	466	922	776
chełmski	5184	454	1270	540	1309	1611
hrubieszowski	4953	376	1248	571	1340	1418
krasnostawski.....	4349	494	1242	482	1052	1079
tomaszowski.....	5819	622	1313	714	1448	1722
zamojski	6128	719	1488	732	1720	1469
Miasta na prawach powiatu:						
Chełm.....	3792	672	1116	516	740	748
Zamość.....	4523	669	1139	613	1148	954
Podregion lubelski	32600	5194	7625	4602	7094	8085
Powiaty:						
lubartowski.....	5638	487	1194	776	1736	1445
lubelski.....	5163	605	1311	689	1350	1208
łęczyński	2853	341	826	478	593	615
świdnicki.....	4162	540	1154	488	1109	871
Miasto na prawach powiatu:						
Lublin.....	14784	3221	3140	2171	2306	3946
Podregion puławski	27140	2853	6578	3720	7435	6554
Powiaty:						
janowski	3295	319	845	450	904	777
kraśnicki.....	6944	725	1666	1124	1605	1824
łukowski.....	4870	398	1064	690	1423	1295
opolski.....	4592	415	1097	597	1363	1120
puławski	4891	745	1151	572	1396	1027
rycki	2548	251	755	287	744	511

TABL. 36. **STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w końcu miesiąca

WYSZCZEGÓLNIENIE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w %											
WOJEWÓDZTWO	12,1	12,6	12,7	12,3	11,9	11,5	11,7	11,6	11,6	11,7	12,1	12,9
Podregion bialski	14,5	14,8	15,1	14,5	14,1	13,7	13,9	13,9	13,9	13,9	14,3	15,1
Powiaty:												
bialski	13,7	14,0	14,3	13,6	13,0	12,6	12,9	12,6	12,5	12,8	13,3	14,3
parczewski	14,1	14,4	14,4	14,2	14,5	13,5	13,5	13,6	13,7	12,8	12,8	13,6
radzyński	12,6	12,6	12,7	12,5	12,5	12,4	12,8	13,1	13,0	12,8	12,8	13,5
włodawski	20,5	20,7	21,0	19,2	18,6	18,1	17,8	18,1	18,3	18,4	19,4	20,7
Miasto na prawach powiatu:												
Biała Podlaska	14,2	14,9	15,5	15,2	14,6	14,4	14,7	14,5	14,4	14,5	15,0	15,5
Podregion chełmsko-zamojski	13,2	13,8	13,9	13,4	12,9	12,5	12,6	12,5	12,4	12,4	12,9	13,8
Powiaty:												
biłgorajski	8,6	9,1	9,1	8,5	8,1	7,5	7,4	7,2	7,1	7,2	7,7	8,3
chełmski	16,8	17,4	17,7	16,9	16,1	15,3	15,8	16,0	15,6	15,3	15,8	16,4
hrubieszowski	15,8	16,7	16,8	16,2	15,5	15,2	14,8	14,7	14,5	14,8	15,3	16,2
krasnostawski	12,7	12,9	13,3	12,9	12,5	12,6	12,8	12,7	12,7	12,9	13,0	13,8
tomaszowski	14,2	14,8	14,5	13,9	13,4	12,7	12,9	13,0	13,3	13,6	14,1	15,1
zamojski	12,0	12,3	12,4	12,0	11,6	11,4	11,5	11,2	11,1	11,1	11,9	13,1
Miasta na prawach powiatu:												
Chełm	15,0	15,7	16,2	15,7	15,2	14,6	15,1	15,3	14,8	14,7	14,9	16,0
Zamość	14,0	14,4	14,5	14,4	14,0	13,9	13,9	13,7	13,5	13,4	14,2	15,0
Podregion lubelski	9,7	10,1	10,3	10,1	9,7	9,6	9,8	9,8	9,8	10,0	10,3	10,7
Powiaty:												
lubartowski	14,3	14,7	14,9	14,2	13,8	13,6	13,6	13,5	13,7	13,6	14,1	15,0
lubelski	8,8	9,1	9,3	9,1	8,5	8,6	8,9	8,8	8,7	9,0	9,5	9,9
łęczyński	11,1	11,5	11,7	11,5	11,0	10,5	10,8	10,8	11,3	11,1	11,6	11,9
świdnicki	13,6	14,1	14,6	13,9	13,2	13,1	13,3	13,2	13,1	13,8	14,6	15,3
Miasto na prawach powiatu:												
Lublin	7,9	8,5	8,6	8,5	8,4	8,2	8,4	8,5	8,5	8,6	8,8	9,0
Podregion puławski	12,6	13,0	13,2	12,7	12,3	11,7	11,8	11,7	11,6	11,7	12,3	13,4
Powiaty:												
janowski	14,0	14,2	14,2	14,1	13,4	12,6	13,1	13,8	13,6	13,2	13,4	14,7
kraśnicki	15,0	15,2	15,4	14,6	14,1	13,6	13,6	13,4	13,7	14,4	15,2	17,0
łukowski	10,0	10,5	10,5	10,2	9,9	9,8	10,2	10,0	9,7	9,8	10,3	11,3
opolski	18,0	18,6	18,9	18,0	17,3	16,1	15,7	15,4	15,1	15,3	16,1	16,9
puławski	9,8	10,2	10,4	10,1	9,6	9,1	9,1	8,8	8,8	8,8	9,4	10,3
rycki	11,3	11,4	11,8	11,6	11,6	11,0	11,5	11,5	11,1	10,4	11,0	11,8

TABL. 37. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy						
		do 25 roku życia	do 27 roku życia, którzy ukończyli szkołę wyższą	długotrwale bezrobotni	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	powyżej 50 roku życia	bez kwalifikacji zawodowych	samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia
WOJEWÓDZTWO	117237	30141	3728	57702	12322	19654	31604	6692
Podregion bialski	18964	5045	541	9740	2242	3131	4277	1190
Powiaty:								
bialski.....	6454	1801	201	3273	805	1002	1420	353
parczewski	1983	563	45	1002	252	334	446	142
radzyński.....	3429	1102	91	1747	359	458	900	161
włodawski	3439	857	63	1878	452	624	861	270
Miasto na prawach powiatu:								
Biała Podlaska.....	3659	722	141	1840	374	713	650	264
Podregion chełmsko-zamojski	38533	9858	997	19532	5312	6224	8971	2674
Powiaty:								
biłgorajski	3785	1107	167	1412	396	561	642	186
chełmski	5184	1256	93	2650	794	766	1439	399
hrubieszowski	4953	1257	79	2872	822	779	1627	351
krasnostawski	4349	1221	116	2484	590	636	1014	276
tomaszowski.....	5819	1481	116	3024	827	911	1667	346
zamojski	6128	1943	190	2935	866	816	1075	371
Miasta na prawach powiatu:								
Chełm.....	3792	707	119	1724	437	715	805	379
Zamość.....	4523	886	117	2431	580	1040	702	366
Podregion lubelski	32600	7288	1479	15154	1966	6144	11212	1546
Powiaty:								
lubartowski.....	5638	1337	130	3128	397	981	1880	121
lubelski.....	5163	1560	220	2118	258	723	1719	168
łęczyński	2853	1058	104	1134	383	356	667	216
świdnicki.....	4162	929	86	1845	420	736	1179	244
Miasto na prawach powiatu:								
Lublin.....	14784	2404	939	6929	508	3348	5767	797
Podregion puławski	27140	7950	711	13276	2802	4155	7144	1282
Powiaty:								
janowski	3295	923	70	1932	322	435	618	82
kraśnicki.....	6944	2208	157	3741	852	1012	1925	299
łukowski.....	4870	1530	90	1691	469	629	1276	226
opolski.....	4592	1303	68	2992	672	756	1192	288
puławski	4891	1280	272	1915	315	868	1599	253
rycki	2548	706	54	1005	172	455	534	134

TABL. 38. AKTYWNE FORMY POMOCY BEZROBOTNYM WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Skierowani na szkolenie	Zatrudnieni przy pracach interwencyjnych	Zatrudnieni przy robotach publicznych	Oferty pracy
WOJEWÓDZTWO	8960	1740	2663	47160
Podregion bialski	1189	208	449	6854
Powiaty:				
bialski.....	336	52	79	1982
parczewski	126	35	174	1240
radzyński.....	260	14	59	880
włodawski	182	69	134	851
Miasto na prawach powiatu:				
Biała Podlaska.....	285	38	3	1901
Podregion chełmsko-zamojski	3663	672	1310	17890
Powiaty:				
biłgorajski	283	50	75	2299
chełmski	415	78	372	1727
hrubieszowski	359	228	464	2265
krasnostawski.....	335	35	60	1052
tomaszowski.....	324	85	200	2183
zamojski	896	108	72	1517
Miasta na prawach powiatu:				
Chełm.....	347	37	57	2895
Zamość.....	704	51	10	3952
Podregion lubelski	2428	442	309	10276
Powiaty:				
lubartowski.....	175	127	99	975
lubelski.....	858	82	98	2144
łęczyński	149	53	60	1182
świdnicki.....	253	68	52	1423
Miasto na prawach powiatu:				
Lublin.....	993	112	—	4552
Podregion puławski	1680	418	595	12140
Powiaty:				
janowski	277	106	172	1214
kraśnicki.....	217	55	78	2511
łukowski.....	328	90	196	2322
opolski.....	374	85	63	1682
puławski	332	19	42	3054
rycki	152	63	44	1357

TABL. 39. DOCHODY I WYDATKI FUNDUSZU PRACY W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	W tys. zł	W odsetkach
Dochody ogółem	410991,3	100,0
środki otrzymane od dysponenta Funduszu Pracy	408399,4	99,4
pozostałe dochody i wpływy	2591,9	0,6
Wydatki ogółem	402055,2	100,0
zasiłki dla bezrobotnych	106296,7	26,4
koszty szkoleń	19861,6	4,9
koszty wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy	26878,6	6,7
środki na podjęcie działalności gospodarczej	68169,2	17,0
prace interwencyjne	8081,5	2,0
stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne	120427,2	30,0
roboty publiczne	16579,0	4,1
pozostałe wydatki	35761,4	8,9

TABL. 40. WYDATKI NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ W RAMACH SEKTOROWEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	W tys. zł	W odsetkach
OGÓŁEM	106123.6	100,0
działanie 1.2 Perspektywy dla młodzieży	—	—
działanie 1.3 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia	—	—
działanie 1.6 Integracja i reintegracja zawodowa kobiet	—	—
działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	106123.6	100,0
działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	—	—
inne działania	—	—

TABL. 41. CZAS PRACY PRZYPADAJĄCY PRZECIĘTNIE NA 1 ZATRUDNIONEGO WEDŁUG SEKTORÓW I SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Nominalny czas pracy	Czas pracy opłacony	Czas przepracowany			Czas nieprzepracowany				Tygo- dniowy czas pracy
			razem	z tego w godzinach		razem	w tym czas opłacony			
							razem	w tym z powodu		
				normalnych	nadlicz- bowych			urlopów wypo- czynko- wych	chorób ^a	
w godzinach										
OGÓŁEM.....	1902	1868	1610	1578	31	324	259	191	51	37
sektor publiczny	1772	1763	1495	1457	38	316	268	199	49	34
sektor prywatny	2041	1981	1732	1709	24	332	249	182	54	39
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2034	2028	1796	1743	54	291	232	185	38	39
przemysł	2028	1978	1699	1674	25	354	279	194	59	39
w tym przetwórstwo przemysłowe	2028	1973	1696	1671	26	357	277	188	59	39
budownictwo	2040	1980	1741	1712	30	328	238	165	66	39
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	2071	2002	1757	1734	22	337	246	180	56	40
transport i gospodarka magazynowa	2034	2013	1762	1724	39	310	251	192	44	39
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2037	1976	1741	1720	21	317	235	172	56	39
informacja i komunikacja	1984	1964	1728	1723	5	261	237	169	56	38
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2021	1950	1686	1682	4	339	264	208	44	39
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2064	2018	1744	1739	5	325	274	199	67	40
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2066	1984	1724	1711	13	355	259	199	47	40
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2078	2031	1788	1776	13	302	243	190	47	40
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	2029	1976	1695	1694	2	336	281	205	56	39
edukacja	1394	1424	1184	1124	60	270	240	191	34	27
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1938	1921	1666	1616	50	322	255	190	48	37
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	2015	1967	1713	1710	4	306	254	195	49	39
pozostała działalność usługowa	2124	2057	1821	1820	1	304	236	180	53	41

^a Bez godzin opłaconych ze środków ZUS.

TABL. 42. STRUKTURA CZASU PRACY OPLACONEGO PRZYPADAJĄCEGO PRZECIĘTNIE NA 1 ZATRUDNIONEGO WEDŁUG SEKTORÓW I SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem czas pracy opłacony	Czas przepracowany			Czas nieprzepracowany		
		razem	z tego w godzinach		razem	w tym z powodu	
			normalnych	nadliczbowych		urlopów wypoczynko- wych	chorób ^a
	w %						
OGÓŁEM.....	100,0	86,2	84,5	1,7	13,8	10,2	2,7
sektor publiczny.....	100,0	84,8	82,6	2,2	15,2	11,3	2,8
sektor prywatny	100,0	87,5	86,3	1,2	12,5	9,2	2,7
w tym:							
rolnictwo, leśnictwo, ło- wiewstwo i rybactwo	100,0	88,6	85,9	2,6	11,4	9,1	1,9
przemysł	100,0	85,9	84,6	1,3	14,1	9,8	3,0
w tym przetwórstwo prze- mysłowe	100,0	86,0	84,7	1,3	14,0	9,5	3,0
budownictwo	100,0	88,0	86,5	1,5	12,0	8,4	3,4
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	100,0	87,7	86,6	1,1	12,3	9,0	2,8
transport i gospodarka ma- gazynowa	100,0	87,5	85,6	1,9	12,5	9,5	2,2
zakwaterowanie i gastrono- mia ^Δ	100,0	88,1	87,0	1,1	11,9	8,7	2,8
informacja i komunikacja	100,0	87,9	87,7	0,3	12,1	8,6	2,9
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	100,0	86,5	86,3	0,2	13,5	10,6	2,2
obsługa rynku nieruchomo- ści ^Δ	100,0	86,4	86,2	0,3	13,6	9,9	3,3
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	100,0	86,9	86,3	0,7	13,1	10,0	2,4
administrowanie i działał- ność wspierająca ^Δ	100,0	88,1	87,4	0,6	11,9	9,3	2,3
administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	100,0	85,8	85,7	0,1	14,2	10,4	2,8
edukacja	100,0	83,2	78,9	4,2	16,8	13,4	2,4
opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	100,0	86,7	84,1	2,6	13,3	9,9	2,5
działalność związana z kul- turą, rozrywką i rekreacją...	100,0	87,1	86,9	0,2	12,9	9,9	2,5
pozostała działalność usłu- gowa	100,0	88,5	88,5	0,1	11,5	8,8	2,6

^a Bez godzin opłaconych ze środków ZUS.

TABL. 43. **ZBIOROWOŚĆ OBJĘTA BADANIEM ORAZ ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 r.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób zatrudniona w zakładach			Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	
	objętych badaniem	w których w ciągu roku zagrożenia		ogółem	w tym kobiety
		nie wystąpiły	wystąpiły		
OGÓŁEM	197009	117676	79333	18675	3082
sektor publiczny	72866	34089	38777	7123	1247
sektor prywatny	124143	83587	40556	11552	1835
w tym:					
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3317	2547	770	367	132
przemysł	83939	33846	50093	13446	1865
w tym przetwórstwo przemysłowe	68049	26957	41092	10602	1748
budownictwo	17737	11761	5976	2195	20
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	34948	32414	2534	573	138
transport i gospodarka magazynowa	12995	6207	6788	844	130
informacja i komunikacja	2040	1992	48	22	3
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1778	1413	365	6	–
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	401	332	69	10	–
edukacja	9905	4471	5434	425	241
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	29937	22681	7256	787	553
pozostała działalność usługowa	12	12	–	–	–

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

TABL. 44. **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI DLA ZDROWIA WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻEŃ ORAZ SEKCJI PKD W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Zagrożenia związane					
	w liczbach bezwzględ- nych	w % ogółu badanej zbiorowości	ze środowiskiem pracy		z uciążliwością pracy		z czynnikami mechanicznymi	
			razem	w tym przez jedną grupę czynników	razem	w tym przez jedną grupę czynników	razem	w tym przez jedną grupę czynników
OGÓŁEM	18675	9,5	13575	9135	2916	2592	2184	1582
w tym kobiety.....	3082	.	2037	1912	878	839	167	88
sektor publiczny	7123	9,8	5414	2725	1102	1015	607	536
sektor prywatny	11552	9,3	8161	6410	1814	1577	1577	1046
w tym:								
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	367	11,1	337	324	12	12	18	15
przemysł	13446	16,0	10332	6849	1635	1462	1479	1072
w tym przetwórstwo prze- mysłowe	10602	15,6	7946	5916	1308	1216	1348	942
budownictwo	2195	12,4	1458	631	432	376	305	249
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	573	1,6	253	226	222	136	98	92
transport i gospodarka ma- gazynowa.....	844	6,5	198	166	497	492	149	132
informacja i komunikacja	22	1,1	—	—	22	22	—	—
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6	0,3	2	2	—	—	4	4
administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ	10	2,5	5	2	—	—	5	—
edukacja	425	4,3	414	414	5	5	6	6
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	787	2,6	576	521	91	87	120	12

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

TABL. 45. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI DLA ZDROWIA WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻEŃ ORAZ SEKCJI PKD NA 1000 ZATRUDNIONYCH W ZAKŁADACH OBJĘTYCH BADANIEM W DANEJ ZBIOROWOŚCI W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Zagrożenia związane					
			ze środowiskiem pracy		z uciążliwością pracy		z czynnikami mechanicznymi	
	ogółem	w tym przez jedną grupę czynników	razem	w tym przez jedną grupę czynników	razem	w tym przez jedną grupę czynników	razem	w tym przez jedną grupę czynników
	na 1000 zatrudnionych							
OGÓŁEM	94,8	67,6	68,9	46,4	14,8	13,2	11,1	8,0
w tym kobiety	15,6	14,4	10,3	9,7	4,5	4,3	0,8	0,4
sektor publiczny	97,8	58,7	74,3	37,4	15,1	13,9	8,3	7,4
sektor prywatny	93,1	72,8	65,7	51,6	14,6	12,7	12,7	8,4
w tym:								
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	110,6	105,8	101,6	97,7	3,6	3,6	5,4	4,5
przemysł	160,2	111,8	123,1	81,6	19,5	17,4	17,6	12,8
w tym przetwórstwo przemysłowe	155,8	118,6	116,8	86,9	19,2	17,9	19,8	13,8
budownictwo	123,8	70,8	82,2	35,6	24,4	21,2	17,2	14,0
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	16,4	13,0	7,2	6,5	6,4	3,9	2,8	2,6
transport i gospodarka magazynowa	64,9	60,8	15,2	12,8	38,2	37,9	11,5	10,2
informacja i komunikacja	10,8	10,8	–	–	10,8	10,8	–	–
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3,4	3,4	1,1	1,1	–	–	2,2	2,2
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	24,9	5,0	12,5	5,0	–	–	12,5	–
edukacja	42,9	42,9	41,8	41,8	0,5	0,5	0,6	0,6
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	26,3	20,7	19,2	17,4	3,0	2,9	4,0	0,4

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

TABL. 46. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI DLA ZDROWIA WEDŁUG GRUP CZYNNIKÓW W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych	Na 1000 zatrudnionych w danej zbiorowości
Zagrożenie czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy	18237	92,6
w tym:		
substancje chemiczne	536	2,7
w tym rakotwórcze	135	0,7
pyły przemysłowe	2826	14,3
w tym:		
zwłókniające	2511	12,7
rakotwórcze	80	0,4
inne pyły przemysłowe	235	1,2
hałas	9628	48,9
wibracje	658	3,3
mikroklimat gorący	1962	10,0
mikroklimat zimny	368	1,9
promieniowanie jonizujące	122	0,6
promieniowanie laserowe	45	0,2
promieniowanie nadfioletowe	156	0,8
promieniowanie podczerwone	65	0,3
pole elektromagnetyczne	104	0,5
Zagrożenia związane z uciążliwością pracy	5554	28,2
w tym:		
nadmierne obciążenie fizyczne	3396	17,2
niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy	544	2,8
Zagrożenie czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	2906	14,8

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni.

TABL. 47. ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY ZAGROŻONYCH PRZEKROCZENIEM DOPUSZCZALNYCH NORM CZYNNIKÓW SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA ZWIĄZANYCH ZE ŚRODOWISKIEM PRACY ^a WEDŁUG GRUP CZYNNIKÓW I SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia			
	w stosunku do których zagrożenia			stan w dniu 31 XII
	zlikwidowano lub ograniczono		ujawniono ^b	
	razem	w tym do poziomu określonego normą		
OGÓŁEM	4227	2795	2040	18237
GRUPY CZYNNIKÓW				
w tym:				
substancje chemiczne	495	372	95	536
w tym rakotwórcze	128	75	34	135
pyły przemysłowe	552	381	347	2826
w tym:				
zwłókniające	305	174	234	2511
rakotwórcze	109	86	29	80
inne pyły przemysłowe	138	121	84	235
hałas	1886	1372	1019	9628
wibracja	225	158	163	658
mikroklimat gorący	122	21	69	1962
mikroklimat zimny	214	199	64	368
promieniowanie jonizujące	95	64	21	122
promieniowanie laserowe	29	9	18	45
promieniowanie nadfioletowe	62	40	27	156
promieniowanie podczerwone	27	9	8	65
pole elektromagnetyczne	24	5	17	104
SEKCJE PKD				
w tym:				
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	23	17	2	343
przemysł	2904	2144	1467	13505
w tym przetwórstwo przemysłowe	2522	2078	1234	9194
budownictwo	444	331	229	2697
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	140	115	116	266
transport i gospodarka magazynowa.....	79	51	86	233
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	2	2	2	2
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	–	–	2	5
edukacja	443	102	57	414
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	192	33	79	772

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni. ^b Łącznie z zagrożeniami nowo powstałymi.

TABL. 48. **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY ZAGROŻONYCH PRZEKROCZENIEM DOPUSZCZALNYCH NORM CZYNNIKÓW SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA ZWIĄZANYCH Z UCIAŻLIWOŚCIĄ PRACY ^a ORAZ CZYNNIKAMI MECHANICZNYMI WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi							
	z uciążliwością pracy				z czynnikami mechanicznymi			
	w stosunku do których zagrożenia			stan w dniu 31 XII	w stosunku do których zagrożenia			stan w dniu 31 XII
	zlikwidowano lub ograniczono		ujawniono ^b		zlikwidowano lub ograniczono		ujawniono ^b	
	razem	w tym do poziomu określonego normą			razem	w tym do poziomu określonego normą		
OGÓŁEM.....	777	596	728	5554	700	392	359	2906
w tym:								
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	1	1	—	19	3	—	—	22
przemysł	635	479	430	4218	577	322	155	2117
w tym przetwórstwo przemysłowe	476	437	401	2194	445	270	118	1856
budownictwo	66	59	48	438	91	52	29	308
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	13	5	34	222	12	10	21	100
transport i gospodarka magazynowa	40	40	179	534	10	6	72	164
informacja i komunikacja	3	3	—	22	—	—	2	4
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	—	—	—	5	—	—	—	5
edukacja	5	—	—	5	2	2	—	6
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14	9	37	91	5	—	80	180

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników szkodliwych są narażeni. ^b Łącznie z zagrożeniami nowo powstałymi.

TABL. 49. STANOWISKA PRACY I ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE a – liczba stanowisk pracy b – liczba osób zatrudnionych na tych stanowiskach	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego		
			techniczne	organizacyjne	ochrony indywidualnej
OGÓŁEM a	26981	11605	2577	4268	6344
b	54866	21329	5541	7121	11716
w tym:					
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... a	507	448	67	17	359
b	670	519	69	17	421
przemysł..... a	12123	4675	1367	1730	2658
b	25166	7928	2639	2649	4012
w tym przetwórstwo przemysłowe..... a	9550	3802	1088	1341	2359
b	19592	6263	1841	1959	3587
budownictwo..... a	3262	1933	513	847	889
b	5727	3408	1060	1320	1948
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ a	3965	1454	217	593	584
b	6037	2197	388	781	925
transport i gospodarka magazynowa..... a	1759	1079	208	316	470
b	3770	2203	844	560	694
informacja i komunikacja a	486	85	1	69	15
b	528	190	9	69	112
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... a	103	25	15	22	12
b	178	60	36	54	37
edukacja ¹ a	671	89	6	55	32
b	1070	331	24	177	133
opieka zdrowotna i pomoc społeczna a	4068	1817	183	619	1325
b	11571	4493	472	1494	3434

¹ Tylko szkolnictwo wyższe.

TABL. 50. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		W wypadkach			Z liczby ogółem kobiety	Liczba dni niezdolności do pracy	
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	śmiertelnych	ciężkich ^b	lekkich		w liczbach bezwzględnych	na jednego poszkodowanego ^c
OGÓŁEM	3508	100,0	15	35	3458	1269	172391	49,3
sektor publiczny.....	1578	45,0	3	7	1568	781	72084	45,8
sektor prywatny	1930	55,0	12	28	1890	488	100307	52,2
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	45	1,3	–	–	45	12	2774	61,6
przemysł.....	1171	33,4	2	8	1161	238	59989	51,3
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	971	27,7	2	8	961	231	46614	48,1
budownictwo.....	292	8,3	5	6	281	9	18133	62,9
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	405	11,5	1	8	396	142	19012	47,1
transport i gospodarka magazynowa	240	6,8	2	5	233	33	14715	61,8
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	20	0,6	–	–	20	10	795	39,8
informacja i komunikacja	11	0,3	–	–	11	4	593	53,9
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	43	1,2	3	1	39	28	1570	39,3
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	57	1,6	–	2	55	8	2685	47,1
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	45	1,3	–	1	44	18	1865	41,4
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	60	1,7	–	1	59	18	2881	48,0
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	228	6,5	2	–	226	119	8534	37,8
edukacja	299	8,5	–	1	298	199	12920	43,2
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	507	14,5	–	2	505	383	22241	43,9
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	38	1,1	–	–	38	20	1513	39,8
pozostała działalność usługowa	47	1,3	–	–	47	28	2171	46,2

^a Zgłoszonych w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. ^b Z ciężkimi uszkodzeniami ciała. ^c Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

TABL. 51. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		W wypadkach			Z liczby ogółem kobiety	Liczba dni niezdolności do pracy	
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	śmiertelnych	ciężkich ^b	lekkich		w liczbach bezwzględnych	na jednego poszkodowanego ^c
WOJEWÓDZTWO	3508	100,0	15	35	3458	1269	172391	49,3
Podregion bialski	316	9,0	4	2	310	117	15442	49,5
Powiaty:								
bialski.....	97	2,8	1	–	96	37	5707	59,4
parczewski	27	0,8	–	1	26	14	1109	41,1
radzyński.....	47	1,3	3	–	44	16	2046	46,5
włodawski	41	1,2	–	–	41	20	2279	55,6
Miasto na prawach powiatu:								
Biała Podlaska.....	104	3,0	–	1	103	30	4301	41,4
Podregion chełmsko-zamojski ..	772	22,0	1	5	766	280	38280	49,6
Powiaty:								
biłgorajski	99	2,8	–	1	98	39	5797	58,6
chełmski	24	0,7	–	–	24	12	1498	62,4
hrubieszowski	38	1,1	–	–	38	13	2039	53,7
krasnostawski	125	3,6	–	–	125	36	5272	42,2
tomaszowski.....	77	2,2	–	–	77	20	3097	40,2
zamojski	67	1,9	–	1	66	23	3114	46,5
Miasta na prawach powiatu:								
Chełm.....	145	4,1	–	2	143	55	6579	45,4
Zamość.....	197	5,6	1	1	195	82	10884	55,5
Podregion lubelski	1795	51,2	5	21	1769	661	87511	48,8
Powiaty:								
lubartowski.....	118	3,4	1	1	116	35	5777	49,4
lubelski.....	97	2,8	–	2	95	27	5514	56,8
łęczyński	127	3,6	–	1	126	11	9876	77,8
świdnicki.....	122	3,5	–	2	120	34	4699	38,5
Miasto na prawach powiatu:								
Lublin.....	1331	37,9	4	15	1312	554	61645	46,4
Podregion puławski	625	17,8	5	7	613	211	31158	50,3
Powiaty:								
janowski	33	0,9	–	1	32	13	2514	76,2
kraśnicki.....	94	2,7	–	3	91	34	5432	57,8
łukowski.....	124	3,5	1	3	120	37	7656	62,2
opolski.....	54	1,5	–	–	54	25	2401	44,5
puławski	223	6,4	1	–	222	54	8980	40,5
rycki	97	2,8	3	–	94	48	4175	44,4

^a Zgłoszonych w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. ^b Z ciężkimi uszkodzeniami ciała. ^c Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

TABL. 52. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a WEDŁUG STAŻU PRACY ORAZ SEKCJI PKD W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Staż pracy na zajmowanym stanowisku					
		1 rok i mniej	2 – 3	4 – 5	6 – 10	11 – 15	16 lat i więcej
OGÓŁEM.....	3508	849	603	339	429	376	912
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	45	10	6	2	3	8	16
przemysł	1171	289	231	110	143	119	279
w tym przetwórstwo przemysłowe	971	264	205	96	120	101	185
budownictwo	292	119	72	30	30	10	31
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	405	189	77	50	37	16	36
transport i gospodarka magazynowa.....	240	38	46	24	24	34	74
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ..	20	11	5	0	3	1	0
informacja i komunikacja	11	1	2	1	2	0	5
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	43	5	5	6	6	6	15
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	57	5	4	3	9	11	25
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	45	13	10	4	4	5	9
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	60	32	15	5	5	2	1
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	228	43	24	27	36	35	63
edukacja	299	37	32	25	57	32	116
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	507	38	58	46	65	80	220
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	38	8	5	2	4	8	11
pozostała działalność usługowa ...	47	11	11	4	1	9	11

^a Zgłoszonych w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

TABL. 53. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a WEDŁUG LICZBY DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY I SEKCJI PKD W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Poszkodowani ^b według liczby dni niezdolności do pracy								
	razem	0 – 3 dni	4 dni i więcej ale mniej niż 1 miesiąc	więcej niż 1 miesiąc ale mniej niż 3 miesiące	3 miesiące i więcej	0 – 3 dni	4 dni i więcej ale mniej niż 1 miesiąc	więcej niż 1 miesiąc ale mniej niż 3 miesiące	3 miesiące i więcej
	w liczbach bezwzględnych					w % ogółu wypadków w danej sekcji			
OGÓŁEM	3493	213	1412	1303	565	6,1	40,4	37,3	16,2
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	45	–	15	21	9	–	33,3	46,7	20,0
przemysł.....	1169	35	483	453	198	3,0	41,3	38,8	16,9
w tym przetwórstwo przemysłowe	969	31	426	367	145	3,2	44,0	37,9	15,0
budownictwo.....	287	3	86	136	62	1,0	30,0	47,4	21,6
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	404	19	175	157	53	4,7	43,3	38,9	13,1
transport i gospodarka magazynowa	238	5	80	100	53	2,1	33,6	42,0	22,3
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	20	1	9	8	2	5,0	45,0	40,0	10,0
informacja i komunikacja	11	–	7	1	3	–	63,6	9,1	27,3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	40	5	14	16	5	12,5	35,0	40,0	12,5
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	57	6	25	16	10	10,5	43,9	28,1	17,5
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	45	6	19	14	6	13,3	42,2	31,1	13,3
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	60	6	25	19	10	10,0	41,7	31,7	16,7
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	226	26	105	65	30	11,5	46,5	28,8	13,3
edukacja	299	29	131	100	39	9,7	43,8	33,4	13,0
opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	507	67	195	171	74	13,2	38,5	33,7	14,6
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją...	38	–	23	10	5	–	60,5	26,3	13,2
pozostała działalność usługowa.....	47	5	20	16	6	10,6	42,6	34,0	12,8

^a Zgłoszonych w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. ^b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

TABL. 54. WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZ U OSOBY POSZKODOWANEJ ORAZ PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY ^a WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym								
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budow- nictwo	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa	admini- stracja publiczna i obrona narodo- wa; obowią- zkowe zabezpie- czenia społeczne	edukacja	opieka zdrowot- na i pomoc społeczna
			razem	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe						

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZ U OSOBY POSZKODOWANEJ

OGÓŁEM	3508	45	1171	971	292	405	240	228	299	507
w tym:										
kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi.....	123	—	55	43	9	13	7	8	10	9
zderzenie z / uderzenie w nieruchomy obiekt....	1029	7	283	240	86	104	86	71	103	186
uderzenie przez obiekt w ruchu	724	15	280	216	82	87	60	38	52	54
kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	512	6	244	229	49	77	8	26	22	37
uwięzienie, zmiążdżenie	219	3	131	113	18	24	8	6	7	11
obciążenie fizyczne lub psychiczne.....	424	2	102	74	23	57	39	23	48	93
przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia.....	84	5	11	6	—	4	17	6	2	22

PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY

OGÓŁEM.....	6374	76	2401	2016	607	725	449	344	512	754
Niewłaściwy stan czynnika materialnego.....	628	12	256	222	70	54	55	32	35	66
Niewłaściwa organizacja:										
pracy	269	—	133	116	38	28	11	9	16	22
stanowiska pracy	344	2	127	112	50	31	19	12	16	58
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym.....	456	5	206	161	47	50	33	6	25	46
Nieużywanie sprzętu ochronnego.....	80	1	44	35	12	8	3	2	1	5
Niewłaściwe samowolne zachowanie pracownika ...	351	3	188	141	37	41	16	10	17	19
Stan psychofizyczny pracownika, nie zapewniający bezpiecznego wykonania pracy	127	—	35	27	8	12	9	10	15	24
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika	3627	45	1294	1109	320	459	275	213	312	413
Inne przyczyny	492	8	118	93	25	42	28	50	75	101

^a Zgłoszonych w roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

TABL. 55. **ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.**
Stan w połowie grudnia

WYSZCZEGÓLNIENIE	Posiłki profilaktyczne	Napoje	Inne środki odżywcze	Dodatki pieniężne	Skrócony czas pracy	Dodatkowe urlopy	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze
	osoby korzystające						
OGÓŁEM	24154	29792	4862	22750	2553	586	578
w tym:							
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	905	566	–	217	–	–	14
przemysł	13902	17498	3280	13349	1040	116	380
w tym przetwórstwo przemysłowe	7241	14263	1676	8719	578	51	35
budownictwo	3267	4055	803	2055	23	98	11
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	4209	1622	263	1161	12	12	35
transport i gospodarka magazynowa	1494	1356	466	3933	44	18	10
informacja i komunikacja	73	6	–	199	–	15	–
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	51	668	–	710	22	–	2
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	21	106	–	8	–	–	–
edukacja	3	590	–	953	1	1	17
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	229	3325	50	165	1411	326	109

TABL. 56. **ODSZKODOWANIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Koszt odszkodowań		Liczba odszkodowań		Średni koszt odszkodowania	
	ogółem	w tym z tytułu wypadków przy pracy	ogółem	w tym z tytułu wypadków przy pracy	ogółem	w tym z tytułu wypadków przy pracy
	w tys. zł				w zł	
OGÓŁEM	4177,8	3852,3	1337	1292	3125	2982
w tym:						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	267,3	94,5	50	27	5346	3500
przemysł	1671,0	1598,8	577	568	2896	2815
w tym przetwórstwo przemysłowe	1318,2	1246,0	464	455	2841	2738
budownictwo	514,3	495,5	160	156	3214	3176
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	322,0	310,4	119	116	2706	2676
transport i gospodarka magazynowa	298,9	298,9	79	79	3784	3784
informacja i komunikacja	4,3	4,3	1	1	4300	4300
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19,2	19,2	7	7	2743	2743
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	36,4	36,4	10	10	3640	3640
edukacja	173,2	167,3	54	53	3207	3157
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	871,2	827,0	280	275	3111	3007

TABL. 57. **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻEŃ ORAZ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Zagrożenia związane					
	ogółem	w tym przez jedną grupę czynników	ze środowiskiem pracy		z uciążliwością pracy		z czynnikami mechanicznymi	
			razem	w tym przez jedną grupę czynników	razem	w tym przez jedną grupę czynników	razem	w tym przez jedną grupę czynników
w osobach								
WOJEWÓDZTWO	18675	13309	13575	9135	2916	2592	2184	1582
Podregion bialski	1368	1000	633	563	369	258	366	179
Powiaty:								
bialski.....	634	514	256	223	294	215	84	76
parczewski	78	39	46	36	7	3	25	–
radzyński.....	237	210	129	129	64	37	44	44
włodawski	29	23	18	15	2	2	9	6
Miasto na prawach powiatu:								
Biała Podlaska.....	390	214	184	160	2	1	204	53
Podregion chełmsko-zamojski	3685	2979	2647	2092	401	395	637	492
Powiaty:								
biłgorajski	1420	1085	966	732	110	104	344	249
chełmski	75	58	56	46	7	7	12	5
hrubieszowski	194	131	180	120	3	3	11	8
krasnostawski	128	126	87	85	36	36	5	5
tomaszowski.....	317	182	202	67	42	42	73	73
zamojski	956	913	706	702	118	118	132	93
Miasta na prawach powiatu:								
Chełm.....	284	262	250	229	16	16	18	17
Zamość.....	311	222	200	111	69	69	42	42
Podregion lubelski	9441	6277	7047	4111	1592	1495	802	671
Powiaty:								
lubartowski.....	325	314	268	259	16	16	41	39
lubelski.....	711	585	579	461	51	51	81	73
łęczyński	2493	955	2200	745	274	193	19	17
świdnicki.....	1257	760	1026	536	119	113	112	111
Miasto na prawach powiatu:								
Lublin.....	4655	3663	2974	2110	1132	1122	549	431
Podregion puławski	4181	3053	3248	2369	554	444	379	240
Powiaty:								
janowski	448	368	379	326	29	19	40	23
kraśnicki.....	1177	1007	842	737	153	148	182	122
łukowski.....	675	591	423	413	189	158	63	20
opolski.....	321	320	228	228	88	88	5	4
puławski	1389	606	1241	534	93	31	55	41
rycki	171	161	135	131	2	–	34	30

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

TABL. 58. **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zagrożenia związane									
	ze środowiskiem pracy							z uciążliwością pracy		z czynnikami mechanicznymi
	razem	w tym						razem	w tym: niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy	
		substancje chemiczne	pyły przemysłowe	hałas	wibracja	mikroklimat gorący	mikroklimat zimny			
osobozagrożenia										
WOJEWÓDZTWO	18237	536	2826	9628	658	1962	368	5554	544	2906
Podregion bialski	821	38	51	533	36	17	3	427	23	507
Powiaty:										
bialski.....	288	33	24	173	17	—	1	349	23	225
parczewski	55	1	2	29	6	17	—	7	—	25
radzyński	129	2	1	56	10	—	2	64	—	44
włodawski	20	—	—	14	2	—	—	5	—	9
Miasto na prawach powiatu:										
Biała Podlaska.....	329	2	24	261	1	—	—	2	—	204
Podregion chełmsko-zamojski	2885	190	71	2096	97	226	84	425	5	739
Powiaty:										
biłgorajski	996	13	31	858	7	2	—	110	—	412
chełmski	56	2	—	52	2	—	—	7	—	12
hrubieszowski	180	76	3	45	29	—	—	3	—	11
krasnostawski	87	2	—	73	2	—	8	36	—	5
tomaszowski.....	290	14	—	177	1	24	74	62	3	73
zamojski	730	6	—	707	6	4	—	122	—	136
Miasta na prawach powiatu:										
Chełm.....	279	5	12	76	36	150	—	16	2	18
Zamość.....	267	72	25	108	14	46	2	69	—	72
Podregion lubelski	11059	268	2549	4457	477	1417	127	3552	340	1273
Powiaty:										
lubartowski.....	268	8	19	223	4	9	—	16	4	41
lubelski.....	579	9	24	242	3	132	112	51	21	81
łęczyński	4105	2	1674	1283	4	1099	—	1965	—	147
świdnicki	1557	4	121	865	441	2	13	125	—	391
Miasto na prawach powiatu:										
Lublin.....	4550	245	711	1844	25	175	2	1395	315	613
Podregion puławski	3472	40	155	2542	48	302	154	1150	176	387
Powiaty:										
janowski	419	5	8	282	10	8	6	29	1	40
kraśnicki.....	842	3	23	783	9	12	3	185	19	190
łukowski.....	449	7	21	152	23	144	49	216	26	63
opolski.....	228	—	—	227	—	—	1	88	—	5
puławski	1395	25	86	983	—	138	94	626	130	55
rycki	139	—	17	115	6	—	1	6	—	34

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników szkodliwych są narażeni.

TABL. 59. WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Z ogółem według form finansowania	
	w mln zł	w odsetkach	jednostki będące na rozrachunku	jednostki sfery budżetowej ^b
			w mln zł	
OGÓŁEM	11749,4	100,0	8186,2	3563,2
w tym:				
wynagrodzenia osobowe ^c	11055,1	94,1	7796,9	3258,2
wypłaty z zysku do podziału i z nadwyżki bilansowej w spółdzielniach	17,7	0,2	17,7	–
dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej	227,3	1,9	–	227,3
wynagrodzenia bezosobowe	399,5	3,4	324,7	74,8

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, łącznie z zatrudnionymi poza granicami kraju. ^b Dotyczy jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych. ^c Łącznie z wynagrodzeniami osób wykonujących pracę nakładczą.

TABL. 60. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a WEDŁUG SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Z liczby ogółem	
	w zł	w odsetkach	bez wypłat z zysku i dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla jednostek sfery budżetowej	bez składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe
			w zł	
OGÓŁEM	2891,30	100,0	2828,43	2524,95
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3309,75	114,5	3309,75	2876,56
przemysł	2816,85	97,4	2798,53	2454,76
w tym przetwórstwo przemysłowe	2454,96	84,9	2437,93	2137,69
budownictwo	2515,07	87,0	2507,21	2188,79
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2168,50	75,0	2168,50	1883,94
transport i gospodarka magazynowa	2398,39	83,0	2398,15	2088,39
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1756,77	60,8	1726,10	1525,17
informacja i komunikacja	4500,11	155,6	4499,34	3953,29
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4035,94	139,6	4031,20	3527,03
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2817,80	97,5	2783,03	2456,78
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3113,54	107,7	3081,60	2711,84
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1800,65	62,3	1786,57	1561,71
administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne	3689,94	127,6	3472,61	3292,11
edukacja	3007,88	104,0	2855,94	2612,67
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3084,97	106,7	3050,41	2689,02
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..	2583,10	89,3	2541,48	2243,31
pozostała działalność usługowa	1716,05	59,4	1711,50	1486,48

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju.

TABL. 61. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a WEDŁUG SEKTORÓW, FORM FINANSOWANIA I SEKCJI PKD W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Według sektorów		Według form finansowania	
	publiczny	prywatny	jednostki będące na rozrachunku	jednostki sfery budżetowej ^b
	w zł			
OGÓŁEM.....	3283,71	2471,44	2809,63	3092,00
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4439,19	2366,48	3309,75	–
przemysł	3781,55	2487,88	2820,70	2599,05
w tym przetwórstwo przemysłowe	3242,75	2296,11	2451,12	3333,75
budownictwo	2322,13	2517,22	2516,16	2098,04
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2829,39	2162,70	2168,50	–
transport i gospodarka magazynowa.	2686,83	2107,30	2398,55	2293,23
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2311,77	1572,93	1610,17	2340,88
informacja i komunikacja	3644,25	4561,07	4502,24	3691,67
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4785,95	3756,47	4035,94	–
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2821,49	2817,18	2834,23	2748,46
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..	3516,92	2503,21	3157,47	2901,06
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2477,27	1694,19	1714,00	2764,41
administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne	3689,94	–	3503,36	3703,91
edukacja	2999,83	3125,90	3568,86	2861,43
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3141,65	2518,67	3241,41	2505,05
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2549,32	4184,08	2573,68	2611,80
pozostała działalność usługowa	2169,17	1706,33	1706,33	2169,17

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju. ^b Dotyczy jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych.

TABL. 62. **PRZECIĘTNE GODZINOWE WYNAGRODZENIE BRUTTO ^a WEDŁUG SEKTORÓW I SEKCJI PKD W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	W przeliczeniu na 1 godzinę			
	opłaconą		przepracowaną	
	ogółem	w tym osobowe	ogółem	w tym osobowe
	w zł			
OGÓŁEM.....	18,57	18,17	21,55	21,09
sektor publiczny	22,35	21,53	26,36	25,39
sektor prywatny	14,97	14,96	17,12	17,11
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19,58	19,58	22,11	22,11
przemysł.....	17,09	16,98	19,90	19,77
w tym przetwórstwo przemysłowe	14,93	14,82	17,36	17,24
budownictwo	15,24	15,20	17,33	17,28
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	13,00	13,00	14,81	14,81
transport i gospodarka magazynowa.	14,30	14,30	16,33	16,33
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	10,67	10,48	12,11	11,90
informacja i komunikacja.....	27,49	27,48	31,26	31,25
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	24,84	24,81	28,73	28,70
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	16,76	16,55	19,39	19,15
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18,84	18,64	21,67	21,44
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	10,64	10,56	12,08	11,99
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	22,41	21,09	26,12	24,58
edukacja	25,35	24,07	30,48	28,94
opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	19,27	19,05	22,22	21,97
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	15,76	15,50	18,09	17,80
pozostała działalność usługowa	10,01	9,98	11,31	11,28

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju; łącznie z jednostkami sfery budżetowej bez względu na liczbę zatrudnionych.

TABL. 63. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO ^a WEDŁUG SEKTORÓW ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			W tym bez wypłat z zysku ^b		
	ogółem	sektor		razem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	w zł					
WOJEWÓDZTWO	2891,30	3283,71	2471,44	2828,43	3163,72	2469,68
Podregion bialski	2649,08	3092,77	2094,20	2567,69	2948,00	2092,09
Powiaty:						
bialski.....	2439,05	2823,53	2049,06	2361,42	2669,54	2048,89
parczewski	2520,65	2740,04	2118,69	2430,13	2600,35	2118,66
radzyński	2596,92	2786,89	2333,46	2520,46	2656,07	2332,68
włodawski	2572,52	2974,40	1755,75	2471,72	2824,55	1754,64
Miasto na prawach powiatu:						
Biała Podlaska.....	2853,38	3544,37	2097,09	2775,26	3398,90	2092,69
Podregion chełmsko-zamojski	2671,90	2966,87	2342,07	2602,53	2835,86	2341,63
Powiaty:						
biłgorajski	2602,42	2963,09	2335,10	2546,95	2833,12	2334,87
chełmski	2519,99	2613,50	2272,81	2404,29	2454,19	2272,39
hrubieszowski	2595,21	2825,36	1941,76	2489,84	2684,16	1938,34
krasnostawski	2607,10	2660,99	2532,76	2529,57	2526,64	2532,75
tomaszowski.....	2433,30	2887,88	1986,02	2358,85	2737,99	1985,80
zamojski	2350,53	2793,36	1855,24	2269,36	2639,85	1854,99
Miasta na prawach powiatu:						
Chełm.....	2683,17	3035,32	2278,45	2623,86	2924,42	2278,43
Zamość.....	3073,42	3381,50	2772,46	3018,01	3270,23	2771,63
Podregion lubelski	3136,45	3598,87	2702,33	3086,97	3499,47	2699,71
Powiaty:						
lubartowski.....	2566,02	2983,87	2216,60	2496,64	2833,84	2214,67
lubelski.....	2538,59	2820,50	2322,44	2471,98	2671,14	2319,27
łęczyński	4417,20	5135,09	2309,21	4364,82	5068,18	2299,52
świdnicki.....	2791,36	2996,81	2430,81	2752,58	2936,28	2430,28
Miasto na prawach powiatu:						
Lublin.....	3178,15	3612,81	2813,31	3131,15	3512,80	2810,81
Podregion puławski	2690,89	3082,75	2188,11	2613,45	2945,55	2187,35
Powiaty:						
janowski	2357,98	2760,97	1976,82	2293,52	2628,38	1976,80
kraśnicki.....	2388,93	2607,08	2046,56	2331,13	2512,46	2046,53
łukowski.....	2451,27	2958,65	2022,07	2384,67	2813,57	2021,85
opolski.....	2579,52	2818,85	2265,89	2497,81	2675,73	2264,64
puławski	3178,30	3596,00	2509,26	3082,32	3440,50	2508,62
rycki	2533,13	2882,65	2069,80	2450,69	2741,01	2065,86

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Bez dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników sfery budżetowej.

TABL. 64. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO ^a WEDŁUG SEKCJI PKD, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł	budownic- two	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	administra- cja publicz- na i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne	edukacja	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
WOJEWÓDZTWO ...	2891,30	3309,75	2816,85	2515,07	2168,50	4035,94	3689,94	3007,88	3084,97
Podregion bialski	2649,08	3380,47	2069,16	2313,27	1908,98	3606,61	3701,92	2845,16	2977,58
Powiaty:									
bialski.....	2439,05	3054,53	1920,56	2482,21	1725,89	3787,88	3399,40	2842,76	2703,35
parczewski	2520,65	3116,15	1966,57	2903,86	1808,37	3098,23	2857,98	2722,88	2533,94
radzyński	2596,92	3680,94	2610,14	1554,03	1781,46	3433,56	3488,11	2801,85	2334,69
włodawski	2572,52	3814,22	1697,99	1865,22	1538,47	4598,81	3463,09	2867,35	2491,10
Miasto na prawach powiatu:									
Biała Podlaska.....	2853,38	4127,53	1994,98	2366,62	2092,35	3667,32	3998,58	2919,15	3903,98
Podregion chełmsko-zamojski	2671,90	3528,33	2465,98	2208,68	2028,84	3238,97	3437,29	2856,03	2886,60
Powiaty:									
biłgorajski	2602,42	4011,64	2452,51	1656,10	2167,72	3593,02	3363,27	2880,02	2575,82
chełmski	2519,99	3822,12	2382,64	1675,71	1950,73	2745,16	2777,95	2697,38	2105,51
hrubieszowski	2595,21	2933,41	1668,62	2299,08	1793,09	3900,55	3105,88	2846,51	2707,45
krasnostawski	2607,10	3065,96	2481,98	1348,84	1825,40	2963,65	3333,16	2787,73	2556,60
tomaszowski.....	2433,30	3103,79	2044,17	2095,77	1525,81	3338,40	3265,45	2877,10	2596,54
zamojski	2350,53	4194,51	1866,56	2049,48	1896,79	2902,15	3045,19	2870,44	2420,72
Miasta na prawach powiatu:									
Chełm.....	2683,17	4570,48	2301,00	2352,83	2137,81	3459,64	3604,58	2795,97	3134,83
Zamość.....	3073,42	1950,00	3667,76	2344,80	2146,25	3175,02	4077,25	3021,77	3547,97
Podregion lubelski	3136,45	2914,13	3328,56	2651,87	2311,93	4255,37	3936,18	3211,35	3379,13
Powiaty:									
lubartowski.....	2566,02	3170,63	2255,44	2758,21	1973,53	3942,13	3338,50	2854,85	2859,02
lubelski.....	2538,59	2018,99	2369,25	1984,19	2408,54	3571,60	3113,95	2807,20	2720,39
łęczyński	4417,20	2200,83	6040,13	2741,09	1660,18	3170,21	3163,65	2795,62	2658,85
świdnicki	2791,36	4795,30	2827,68	1834,47	2033,30	3565,87	3474,23	2935,61	2872,29
Miasto na prawach powiatu:									
Lublin.....	3178,15	2274,52	3143,55	2697,59	2357,52	4312,11	4079,02	3346,14	3526,70
Podregion puławski ...	2690,89	3361,73	2592,57	2536,27	1827,98	3716,54	3341,29	2849,52	2745,33
Powiaty:									
janowski	2357,98	4270,57	2022,02	2031,89	1520,83	4617,87	3067,17	2733,30	2551,37
kraśnicki.....	2388,93	3603,44	2099,60	2004,21	1726,15	3610,87	3191,97	2846,87	2639,34
łukowski.....	2451,27	3837,85	1914,96	2108,09	1765,97	4162,98	3392,90	2859,41	2888,40
opolski.....	2579,52	2197,73	2345,07	2259,72	1738,26	3757,39	3191,58	2831,39	2553,50
puławski	3178,30	3156,38	3715,55	3089,53	2094,69	3254,51	3796,25	2900,13	2814,60
rycki	2533,13	1916,47	2370,63	1436,06	1863,54	4001,95	3194,08	2837,19	2815,64

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Bez dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników sfery budżetowej.

TABL. 65. ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO ^a W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Świadczeniobiorcy w tys.	Świadczenia w mln zł	Przeciętna miesięczna emerytura w zł
OGÓŁEM.....	551,5	7765,7	.
Z FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH			
Ogółem	360,8	5699,7	1316,63
Emerytury.....	221,6	3829,4	1440,18
Renty z tytułu niezdolności do pracy	84,5	1089,6	1074,37
Renty rodzinne ^Δ	54,7	780,8	1190,37
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^b			
Ogółem	190,7	2066,0	902,71
w tym emerytury	148,0	1678,6	945,44

^a Bez emerytów i rencistów, którzy otrzymują świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia na mocy umów międzynarodowych. ^b Łącznie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

TABL. 66 AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ ^a W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne roczne	Kwartaly			
		I	II	III	IV
LUDNOŚĆ w tys.	1950	1907	1965	1960	1970
mężczyźni	932	929	947	926	926
kobiety	1018	978	1017	1034	1044
miasta	978	948	986	999	979
wieś	972	959	979	961	991
Aktywni zawodowo	1087	1039	1062	1136	1110
mężczyźni	592	571	588	614	596
kobiety	495	468	474	522	514
miasta	524	485	510	576	527
wieś	562	554	552	561	582
Pracujący	982	935	973	1026	993
mężczyźni	533	509	534	554	534
kobiety	449	426	439	472	459
miasta	464	421	460	509	463
wieś	518	513	513	517	530
Bezrobotni	105	104	89	110	116
mężczyźni	59	62	54	60	62
kobiety	46	43	35	50	55
miasta	61	64	50	66	64
wieś	44	40	39	44	52
Bierni zawodowo	864	868	902	823	860
mężczyźni	340	358	359	312	330
kobiety	524	510	543	512	530
miasta	454	463	476	423	452
wieś	410	405	426	400	409
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	55,7	54,5	54	58	56,3
mężczyźni	63,5	61,5	62,1	66,3	64,4
kobiety	48,6	47,9	46,6	50,5	49,2
miasta	53,6	51,2	51,7	57,7	53,8
wieś	57,8	57,8	56,4	58,4	58,7
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %...	50,4	49	49,5	52,3	50,4
mężczyźni	57,2	54,8	56,4	59,8	57,7
kobiety	44,1	43,6	43,2	45,6	44
miasta	47,4	44,4	46,7	51	47,3
wieś	53,3	53,5	52,4	53,8	53,5
STOPA BEZROBOCIA w %	9,7	10	8,4	9,7	10,5
mężczyźni	10	10,9	9,2	9,8	10,4
kobiety	9,3	9,2	7,4	9,6	10,7
miasta	11,6	13,2	9,8	11,5	12,1
wieś	7,8	7,2	7,1	7,8	8,9

^a Dane uogólnione na podstawie bilansów ludności opracowanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r.

TABL. 67. **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		ogółem	pracujący	bezrobotni				
	w tys.					w %		
OGÓŁEM ^a	1970	1110	993	116	860	56,3	50,4	10,5
Według wieku:								
w tym w wieku produkcyj- nym ^b	1482	1069	954	116	413	72,1	64,4	10,9
15—24 lata	348	95	64	32	253	27,3	18,4	33,7
25—34.....	391	332	291	41	58	84,9	74,4	12,3
35—44.....	298	268	249	20	29	89,9	83,6	7,5
45—54.....	329	272	255	17	57	82,7	77,5	6,3
55 lat i więcej	605	142	136	7	463	23,5	22,5	4,9
Według poziomu wykształcenia:								
wyższe	342	289	263	25	53	84,5	76,9	8,7
policealne i średnie zawo- dowe.....	481	344	314	30	137	71,5	65,3	8,7
średnie ogólnokształcące	209	87	71	16	123	41,6	34	18,4
zasadnicze zawodowe	428	285	249	37	143	66,6	58,2	13
gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego	510	105	96	8	405	20,6	18,8	7,6

^a Dane uogólnione na podstawie bilansów ludności opracowanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. ^b Mężczyźni 18—64 lata, kobiety 18—59 lat.

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(–)	-	zjawisko nie występuje
Zero	(0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
	(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05
Kropka	.	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
Znak	(x)	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe
Znak	(#)	-	dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej
„W tym”		-	nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

r.	-	rok	dok.	-	dokończenie
zł	-	złoty	pkt proc.	-	punkt procentowy
tys.	-	tysiąc	Dz. U.	-	Dziennik Ustaw
mln	-	milion	nr	-	numer
cd.	-	ciąg dalszy	poz.	-	pozycja

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US